

Juhend

Ohutusjuhtimise süsteemi nõuded ohutustunnistuse või ohutusloa andmisel

	<i>Koostanud</i>	<i>Kontrollinud</i>	<i>Kinnitatud</i>
<i>Nimi</i>	S. D'ALBERTANSON	M. SCHITTEKATTE	C. CARR
<i>Ametikoht</i>	Projektiametnik	Projektijuht	Üksuse juhataja
<i>Kuupäev</i>	04.09.2018	04.09.2018	04.09.2018
<i>Allkiri</i>			

Dokumendi kronoloogia

<i>Versioon</i>	<i>Kuupäev</i>	<i>Selgitused</i>
1.2	04.09.2018	Lõplik juhend

Käesolev dokument on Euroopa Raudteeagentuuri õiguslikult mittesiduv juhend. See ei mõjuta kohaldatavates ELi õigusaktides ette nähtud otsustusprotsesse. Peale selle kuulub ELi õiguse siduv tõlgendamine Euroopa Liidu Kohtu pädevusse.

0 Tutvustav osa

Ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa taotleja tõendab, et täidab asjaomaseid ohutusjuhtimise süsteemi nõudeid, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/762. Selleks esitab ta dokumentaalsed tõendid riiklikule ohutusasutusele või, kui see on asjakohane, Euroopa Liidu Raudteeametile (edaspidi ka „amet“) selle kohta, et ta on kehtestanud oma ohutusjuhtimise süsteemi kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikliga 9.

Käesolev juhend on pidevalt muutuv dokument, mis on välja töötatud koostöös riiklike ohutusasutuste ja sektori esindajatega ning mida täiendatakse pidevalt kasutajate tagasiside alusel ja võttes arvesse direktiivi (EL) 2016/798 ning seotud ühiste ohutusmeetodite ja kõigi muude asjaomaste ELi määruste rakendamisel saadud kogemusi.

0.1 Juhendi eesmärk

Juhendi eesmärk on anda

- ülevaade iga eespool nimetatud ühiste ohutusmeetodite määruse I ja II lisas sätestatud hindamisnõude otstarbest, mida vajaduse korral täiendatakse selgitavate märkustega, milles esitatakse spetsiifilised üksikasjad nõuetes kasutatud konkreetsete terminite või ideede kohta;
- viide, milliseid tõendeid organisatsioon võib esitada eespool nimetatud nõutavatele ühistele ohutusmeetoditele vastavuse tõendamiseks;
- illustratiivne loetelu näidetest tõendite kohta, mida võib jälgida ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa taotlemisel, kui viiakse läbi hindamist, või mida taotleja võib kasutada viitematerjalina oma taotluse jaoks;
- illustratiivsed viited ja standardid, mida saab kasutada abivahendina ohutusjuhtimise süsteemi hindamisel, väljatöötamisel, rakendamisel või pideval täiustamisel, ning
- näiteid selle kohta, milliseid küsimusi võib riiklikul ohutusasutusel olla vaja käsitleda, kui ta teeb järelevalvet raudteeveo-ettevõtja või taristuettevõtja üle.

Märkus: ohtlike kaupade raudteevedu hõlmava ühtse ohutustunnistuse taotluse hindamisel võib ohutusasutusel olla otsene roll pädeva asutusena taotluse asjakohaste osade hindamisel. Teise võimalusena võib tal olla koordineeriv roll, tehes vajaduse korral koostööd kõigi muude ohtlike kaupade vedamise pädevate asutustega, kes küsivad vajadusel nõu hindamise asjakohaste osade kohta.

0.2 Kellele on see juhend mõeldud?

Käesolev dokument on adresseeritud

- riiklikele ohutusasutustele ja Euroopa Liidu Raudteeametile, kui nad hindavad raudteeveo-ettevõtjate ohutusjuhtimise süsteemi vastavust asjaomastele ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele ja kui riiklikud ohutusasutused teevad järelevalvet;
- riiklikele ohutusasutustele, kui nad hindavad taristuettevõtjate ohutusjuhtimise süsteemi vastavust asjaomastele ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele ja kui nad teevad sertifitseerimisjärgset järelevalvet, ning
- raudteeveo-ettevõtjatele ja taristuettevõtjatele (edaspidi ka „taotleja“), et aidata neid nende ohutusjuhtimise süsteemi väljatöötamisel, rakendamisel, hooldamisel ja pideval täiustamisel kooskõlas asjaomaste ohutusjuhtimise süsteemi nõuetega (ja muude kohaldatavate ohutusnõuetega) ning et teada, mida jälgimise käigus oodata.

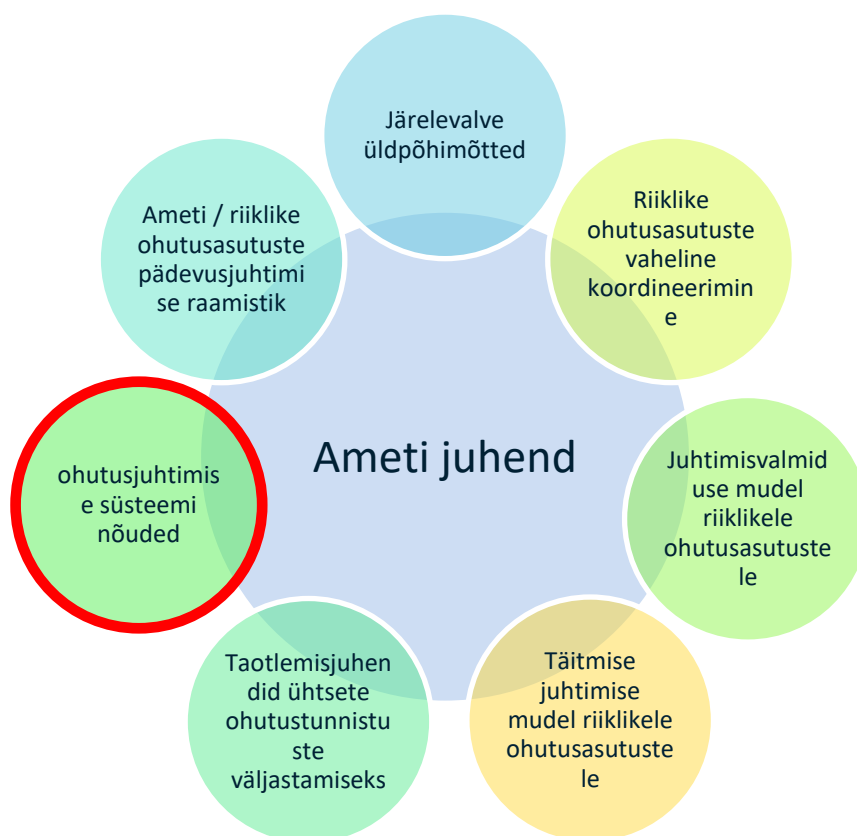
Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

0.3 Reguleerimisala

Käesolevas juhendis ei kirjeldata, milliseid tõendeid peaks taotleja esitama. Selle peamine põhjus on, et iga organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteem peaks olema kohandatud selle organisatsiooni konkreetsete riskide järgi, mida tuleb ohjata. Seega on iga ohutusjuhtimise süsteem kordumatu dokumenteeritud informatsiooni süsteem, milles käsitletakse konkreetses organisatsioonis kehtestatud konkreetseid riskiohjemeetmeid ja -süsteeme, mis arenevad ajas koos organisatsiooniga. Seetõttu ei oleks õige esitada normatiivset nimekirja teabest, mida taotleja peaks esitama. Seda tehes muutuks hindamisprotsess mõttetuks toiminguks, sest kõik taotlused oleksid ühesugused, kuigi vastavad ohutusjuhtimise süsteemid seda ei ole.

0.4 Juhendi ülesehitus

Käesolev dokument on osa ameti juhendite kogumist, mis toetab raudteeveo-ettevõtjaid, taristuettevõtjaid, riiklikke ohutuasutusi ja ametit nende rollide ja ülesannete täitmisel kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/798.

Joonis 1. Ameti juhendite kogum

Käesolevas juhendis esitatud teavet täiendavad riiklike ohutuasutuste erijuhendid, milles kirjeldatakse ja selgitatakse teatatud siseriiklike eeskirju, mis kehtivad ettenähtud tegevusvaldkonnas, ja dokumendid, mis tuleb esitada ühtse ohutustunnistuse taotlemiseks, et täita direktiivi (EL) 2016/798 artikli 10 lõike 3 punkti b ja artikli 10 lõike 8 sätteid (vt ka *ameti taotlemisjuhend ühtsete ohutustunnistuste väljastamiseks*).

Raudteefrastruktuuri-ettevõtjate jaoks tuleks seda juhendit täiendada riiklike ohutusasutuste koostatud juhistega direktiivi (EL) 2016/798 artikli 12 lõikes 1 sätestatud ohutuslubade nõuete kohta.

Mõiste „teatatud siseriiklikud eeskirjad“ tähendab üksnes neid eeskirju, millest liikmesriigid on komisjoni teavitanud. Kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 põhjendusega 12 eeldatakse, et teatatud siseriiklike eeskirjade arv aja jooksul väheneb. Need asendatakse kas koostalitluse tehniliste kirjelduste (KTKd), muude ELi määruste või äriühingu eeskirjadega. Äriühingu eeskirjad või standardid hinnatakse asjakohaseks, kui need vastavad Euroopa Liidu raudteevõrgustiku käitamise ja liikluskorralduse allsüsteemi (edaspidi „OPE KTK“) KTK-le, mida kajastatakse käesolevas juhendis kirjeldatud ohutusjuhtimise süsteemi nõuete kohaselt.

Käesolev juhend on üles ehitatud kooskõlas komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 I ja II lisas sätestatud nõuetega. Järgmistes jaotistes on iga nõue ülesleidmise lihtsustamiseks kollase värviga esile tõstetud. Kui raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate suhtes kohaldatavates nõuetes on erinevusi, esitatakse viimaseid puudutav tekst sulgudes **sinise värviga**.

Juhendi I lisas on esitatud kõrvuti varasemate määruste (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 hindamiskriteeriumide ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 [nõuete võrdlus- või vastavustabelid. Vajaduse korral sisaldavad tabelid ka ristviiteid ISO kõrgtaseme struktuuri klauslitele. Need on ette nähtud selleks, et aidata taotlejatel tõendada nende ohutusjuhtimise süsteemi vastavust uutele nõuetele, eelkõige juhtudel, kui taotlejale on juba antud ohutustunnistus või ohutusluba ja/või taotlejal on juba kasutusel muu ISO juhtimissüsteem (nt ISO 9001, 14001 või 45001) (nii et neid saab omavahel integreerida) või tal on kavas süsteem seda mudelit kasutades välja töötada. Selle tabeli kasutamine ei taga ISO sertifikaati omavate organisatsioonide puhul järjepidevat eeldust, et komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/762 [millega kehtestatakse ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid] sätestatud nõuded on täidetud.

0.5 ISO / Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni (IEC) direktiivide 1. osa ja ISO konsolideeritud täiendus

ISO on töötanud välja ametlikud menetlused, millest tuleb rahvusvahelise standardi koostamisel ja järgimisel kinni pidada. [ISO / IEC direktiivide 1. osa ja ISO konsolideeritud lisa](#) SL lisa 2. liites võetakse vastu kõrgtaseme struktuur põhiteksi kasutamiseks igas juhtimissüsteemi standardis.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 I ja II lisa tagavad struktuurse kooskõla ISO kõrgtaseme struktuuriga, lihtsustades vajaduse korral selliste eri juhtimissüsteemide integreerimist, millel on samad kesksed korralduslikud põhimõtted ja nõuded, kuid mille õiguslik vastavus ja riskivaldkonnad on iga valdkonna puhul erinevad (nt ohutus, keskkond, kvaliteet).

ISO standardid ja asjaomased juhendid võivad aidata raudteeveo-ettevõtjatel ja taristuettevõtjatel välja töötada nende ohutusjuhtimise süsteemid (nt ISO 31000 on ülddokument, mis aitab paremini mõista riskijuhtimist, ISO 31010 annab teavet üldise riskihindamise tehnikate, nagu FMECA, FTA, ETA, HAZOP, valimise ja kohaldamise kohta, standardis ISO 55000 esitatakse varade valitsemise nõuded). Need võivad aga abiks olla üksnes siis, kui on olemas põhjalikud teadmised raudteega seotud riskide konteksti kohta.

Kui kõrgtaseme struktuuri kasutamine tagab ISO juhtimissüsteemi standardite järjekindla järgimise, tuleb rõhutada, et eespool nimetatud ühised ohutusmeetodid on eeskirjad, mis on peamiselt seotud riiklike ohutusasutuste või ameti eesmärgiga hinnata ohutustunnistuste või ohutuslubade väljastamise taotlusi. Seega on ühtsete ohutustunnistuste või ohutuslubade hindamine vastuolus ohutusjuhtimise süsteemi nõuetega mitte ISO kõrgtaseme struktuuri kui sellisega. Selgituseks: - ISO standardid põhinevad vabatahtlikul sertifitseerimisel, kuid mõned õigusraamistikud näevad nende puhul ette konkreetset valdkonda reguleerivatele kohaldatavatele eeskirjadele vastavuse eelduse. Ei ole sätet, mis annaks ISO standarditele

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

direktiivis (EL) 2016/798 või komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/762 sisalduvatele nõuetele vastavuse eelduse.

ISO/IEC direktiivide 1. osast ja 2016. aasta konsolideeritud lisast, SL lisa 2. liitest võetud klauslid 4 kuni 10.2 taasesitatakse või neid kohandatakse Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) loal. Palun viidake originaalteksti allikdokumendile. Käesoleva dokumendi võib saada [ISO peasekretariaadi veebisaidilt](#). Autoriõigus jääb ISO-le.

0.6 Ohutusjuhtimise süsteemi eesmärk

Ohutusjuhtimise süsteemi eesmärk on tagada, et organisatsioon kontrollib ärilistest eesmärkidest tulenevaid riskeohutul viisil ja täidab kõiki tema suhtes kohaldatavaid ohutuse tagamise kohustusi.

Struktureeritud lähenemisviisi vastuvõtmine võimaldab ohte kindlaks teha ja organisatsiooni tegevusega seotud riske pidevalt juhtida eesmärgiga õnnetusi ära hoida. Selles lähenemisviisis võetakse arvesse ühiseid riske liidestest teiste raudteesüsteemi osalejatega (peamiselt raudteeveo-ettevõtjad, taristuettevõtjad ja hooldamise eest vastutavad üksused, aga ka muud osalejad, kes võivad mõjutada raudteesüsteemi ohutut toimimist, nagu tootjad, hoolduse tarnijad, vagunihaldajad, teenuseosutajad, tellijad, vedajad, saatjad, kaubasaajad, laadijad, mahalaadijad, koolituskeskused ning samuti reisijad ja teised inimesed, kes on suhtluses raudteesüsteemiga jne). Ohutusjuhtimise süsteemi kõigi asjaomaste elementide asjakohane rakendamine võib anda organisatsioonile vajaliku kindluse, et ta kontrollib praegu ja jätkuvalt igas olukorras kõiki oma tegevusega seotud riske.

Küpsed organisatsioonid teavad, et riski saab tõhusalt kontrollida üksnes protsessi kaudu, mis ühendab kolm kriitilise tähtsusega mõõdet: tehniline komponent koos kasutatud vahendite ja seadmetega, kohapeal töötavate inimeste inimkomponent koos nende oskustega, koolitus ja motivatsioon ning organisatsiooniline komponent, mis koosneb ülesannete seost määratlevatest menetlustest ja meetoditest.

Seega on asjakohane ohutusjuhtimise süsteem edukas tema riskikontrolli meetmete kõigi kolme mõõtme jälgimises ja parandamises. Raudtee ohutusjuhtimise süsteemi paljud funktsioonid on väga sarnased juhtimispraktikaga, mida pooldavad kvaliteedi, töötervishoiu ja tööohutuse, keskkonnakaitse ja äritegevuse tipptaseme toetajad. Seepärast saab hea juhtimise põhimõtteid hõlpsamini integreerida, nagu eespool on kirjeldatud, kasutades selleks ISO kõrgtaseme struktuuril põhinevaid ühiseid ohutusmeetodeid, ja seetõttu ei pruugi olla vaja ümber kujundada organisatsioone, kus need süsteemid juba toimivad.

On täheldatud, et struktureeritud juhtimissüsteemid annavad liidese tõhusa haldamise kaudu ettevõttele lisaväärtust. See aitab parandada üldist tulemuslikkust, saavutada tegevuse tõhustamist, edendada suhteid töövõtjate ja alltöövõtjate, klientide ja reguleerivate asutustega ning aidata kaasa positiivse ohutuskultuuri loomisele.

Taotleja peab kujundama oma ohutusjuhtimise süsteemi nii, et see täidab direktiivi (EL) 2016/798 artiklis 9 sätestatud nõudeid, eesmärgiga tagada tema toimingute ohutu juhtimine. Selleks peab ta tõendama kooskõla ohutusjuhtimise süsteemi ühiste ohutusmeetodite määruse I ja II lisas sätestatud nõuetega. Need nõuded on rühmitatud eesmärgiga anda täielik ülevaade organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemist, järgides tsükli „planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“. Taotleja peab kaaluma igat üksikut nõuet ning seda, kuidas need kokku sobivad, moodustades ühtse ohutusjuhtimise süsteemi, mis kontrollib asjaomaseid riske.

0.7 Ohutusjuhtimise süsteem ja protsessi käsitlus

Ohutusjuhtimise süsteem on vahend erinevate tegevussuundade kokku koondamiseks, mis on vajalikud turvalise ja eduka organisatsiooni juhtimiseks. Need elemendid hõlmavad olemasolevaid mehhanisme, mis vastavad rahvusvahelistele ja riiklikele eeskirjadele ja standarditele, sektori- ja ärilistele nõuetele, riskihindamise tulemustele ja headele tavadele kogu ettevõtte tegevuses. Sel põhjusel tuleks ohutusjuhtimise süsteem integreerida organisatsiooni äriprotsessidesse ja lisaks sellele ei tohiks see muutuda paberipõhiseks süsteemiks, mis on välja töötatud konkreetsetele selleks, et tõendada vastavust õigusraamistikule. Ohutusjuhtimise süsteem peaks olema elus süsteem, mis kasvab ja areneb koos organisatsiooniga. Ohutusjuhtimise süsteemi koostamine nõuab, et organisatsioon saaks aru riskidest, mida ta peab kontrollima; õiguslikust raamistikust, milles ta tegutseb; ja et tal oleks selge ettekujutus heast tulemuslikkusest. Selles juhendis osutatakse ohutusjuhtimise süsteemi elementidele, mida tuleb täita, et hindamisasutus saaks välja anda ühtse ohutustunnistuse. Siiski tuleb meeles pidada, et ohutusjuhtimise süsteemi kvaliteet peab ületama selle eraldiseisvate osade summa. Ohutusjuhtimise süsteem peab toimima ka ühtse tervikuna, kus iga osa järgimine toimib kogu süsteemi korrektse toimimise tagamiseks.

Nõudeid, mille alusel tehakse otsus ohutusjuhtimise süsteemi hindamise kohta, on võimalik täita dokumenteeritud protsessi (või menetluse jne) abil, kuid see peaks olema integreeritud ka organisatsiooni eri tegevusvaldkondadesse. Näiteks võib riiklik ohutusamet kontrollida, et olemas on üldplaneering, kuid ta peab kontrollima ka seda, kas organisatsioon on võtnud endale kohustuse seda kohaldada. Riikliku ohutusametu jaoks on selle tegemise praktiliseks viisiks kontrollida, kuidas tehakse ohutusjuhtimise süsteemi järelevalvet ja läbivaatamist kõrgema juhtkonna tasandil, kuidas töötajad on kaasatud ja kuidas neid tulemustest teavitatakse. Samamoodi ei pea organisatsioonil olema ohutuslase teabe haldamiseks konkreetset menetlust või menetlusi, kuid ta peab kirjeldama, kuidas ettevõtte asjaomased osad seda asjakohaselt haldavad (nt ohutuslase teabe edastamine vedurijuhile).

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 [*millega kehtestatakse ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid*] I ja II lisa oluline edasiarendus on protsessi käsitluse kasutuselevõtt. Seda edendatakse ka ISO juhtimissüsteemi standardites, kus juhtimissüsteemi eri protsessid on tihedalt seotud ja nende järjepidev toimimine aitab kaasa organisatsiooni eesmärkide saavutamisele. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 I ja II lisas määratakse kindlaks mõned olulised seosed protsesside vahel, et lihtsustada protsessi käsitluse mõistmist, kuid see ei tähenda, et olemas on vaid need seosed või et neid tuleks vastavuse eesmärgil tõendada. Suutlikkus, mida organisatsioon peab näitama, kuidas tema juhtimissüsteemi protsessid omavahel ühenduvad, on hea näitaja tema arusaamise kohta sellest, kuidas tema juhtimissüsteem toimib tõhusalt.

Võib täheldada, et ohutusjuhtimise süsteemi elementides kohaldatakse tsüklit „planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“ (vt joonis 2). Kontseptsioon „planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“ kajastab ohutusjuhtimise süsteemi peamiste elementide vahelisi funktsionaalseid seoseid:

- **planeerimine:** teha kindlaks riskid ja võimalused, seada ohutuslased eesmärgid ja määrata kindlaks vastavalt organisatsiooni ohutuslastele põhimõtetele tulemuste saavutamiseks vajalikud protsessid ja menetlused;
- **teostamine:** töötada protsessid ja menetlused välja, rakendada ja kohaldada neid kavakohaselt;
- **tulemuslikkuse hindamine:** jälgida ja hinnata rakendatud protsesside ja meetmete saavutatud tulemuslikkust eesmärkide ja planeeringu suhtes ning tulemustest aru anda;
- **täiustamine:** võtta meetmeid ohutusjuhtimise süsteemi ja ohutustaseme pidevaks täiustamiseks, et saavutada kavandatud tulemused.

„Planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“ põhiprotsessi täiendavad teised ohutusjuhtimise süsteemi elemendid:

- „**organisatsiooni taust**“, mis annab planeerimisetapi sisendandmed;

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

- „**juhtimine**“ kui tsükli „planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“ käivitav jõud;
- erinevad „**tugifunktsioonid**“, mis toetavad kõiki ohutusjuhtimise süsteemi elemente.

7. lisas kirjeldatakse meetodit ohutusjuhtimise süsteemi elementide vahel funktsionaalsete seoste kindlaksmääramiseks.

Joonis 2. Raudtee ohutusjuhtimise süsteem

0.8 Ohutusjuhtimise süsteem ja ohutuskultuur

Ohutuskultuur on käitumisharjumuste ja mõtteviisi kogum, mis on organisatsioonis seoses nende tegevust puudutavate peamiste riskide juhtimisega laialdaselt ühine. See muidugi tähendab, et organisatsioonis võib olla mitu kultuuri, mis põhinevad sellistel teemadel nagu töö roll, geograafia või muud ühised väärtused. Niimoodi tugevdatakse ohutuskultuuri iga päev osalejate suhtlemise kaudu sellise organisatsiooni raames, mis peab nii oma keskkonnaga kohanduma kui ka tagama kõigi oma liikmete integreerimise.

Sellest tulenevalt on otsene viis, kuidas ohutuskultuuri kirjeldada, vaadelda tegureid, mis aitavad kaasa käitumise paranemisele. Kõige alus on ohutusjuhtimise süsteem: eeldatavate töötingimuste ja oodatavate tulemuste määramisel määrab organisatsioon kindlaks eelistatud tööviisi ja tehnilised vahendid tegevuse toetamiseks. Ohutuks toimimiseks prognoosib organisatsioon parimal võimalikul moel halvad olukorrad ning rakendab nendega toimetulekuks eeskirju ja vahendeid. Lisaks on olemas organisatsiooni käitumuslik külg: omadused, tunded, tähendused ja suhted, mis tingivad üksikisikute suhtlemisviisid organisatsioonis sellisel viisil, et mõjutada organisatsiooni mõtlemis- ja tegutsemisviisi. Nimetatud kultuuriline külg osutab peamiselt nn kirjutamata reeglitele, mis suunavad inimrühma käitumist ja otsuseid. Koos hõlbustavad (või takistavad) organisatsiooni struktuuriline ja kultuuriline osa selle organisatsioonilist toimimist.

Siiski on olemas suur risk, et ohutusjuhtimise liiga bürokraatlik lähenemisviis on vastuolus tegeliku olukorraga ja selle tulemusena hakkab ohutusjuhtimise süsteem toimima omatahtsi, st kõik jõupingutused suunatakse dokumenteeritud süsteemi kujundamisse, säilitamisse ja isegi selle olemasolu tõestamisse, jättes tähelepanuta tegevussisendi, mida on vaja, et panna see tegelikkuses kavakohaselt toimima, ning tekitades erinevuse kavandatava ja tehtud töö vahel.

Teisalt on võimalus kasutada ohutusjuhtimise süsteemi kui vahendit, mis avaldab positiivset mõju organisatsiooni ohutuskultuurile ja mõjutab nii füüsilist keskkonda kui ka töötajate käitumist viisil, mis edendab ja hõlbustab ohutust. Lõppkokkuvõttes loob ohutuse organisatsiooni struktuurilise ja kultuurilise osa omavaheline sobivus. Et aidata inimestel nende ülesannet täita, peab organisatsioon mõistma, kuidas inimesed (koos oma võimete ja piirangutega) kasutavad kirjeldusi probleemide lahendamiseks, ja võtma neid teadmisi nende töökeskkonna kujundamisel arvesse. Sama kehtib reeglite ja eeskirjade kohta: seni kuni töökorra väljatöötamisel ei arvestata seda rakendavate töötajatega, on nad sunnitud reegleid rikkuma, et töö saaks tehtud, kui ilmnevad vastuolud või konfliktid.

Kogu käesolevas dokumendis rõhutatakse põhitunnuseid, mis teadaolevalt aitavad kaasa positiivse ohutuskultuuri loomisele. Lisaks pakutakse 4. lisas lugejale ohutuskultuuri põhimõtteid ja muud kasulikku teavet, et organisatsioon saaks välja töötada oma strateegia.

0.9 Toetavad tõendid ja dokumenteeritud teave

Käesolevas dokumendis esitatakse mõningad viited tõenditele, mida taotleja (st raudteeveo-ettevõtja või taristuettevõtja) peab ohutustunnistuse või ohutusloa taotlemisel esitama, nimetamata eespool toodud põhjustel täpselt, mida tuleks esitada. Iga nõude puhul osutatakse tõendile, mille taotleja peaks esitama, lisades asjakohase viite sellele nõudele. Seejärel esitatakse mõned näited, kuidas need tõendid praktikas välja näevad. Tuleb mõista, et näited esitatakse mõistmise abivahendina ja need ei ole ainsad vastavuse tõendamise vahendid, samuti ei kujuta need endast võimalike alternatiivide täielikku nimekirja. Lisaks tuleb mõista, et kui taotleja esitab taotluse, kirjeldab ta, kuidas ta igat nõuet täidab. Hindaja või taotleja võib paluda või esitada tõendina sellist teavet, mis selgitab või kinnitab, kuidas nõue on täidetud. Taotleja ja hindaja jaoks on iga nõude puhul kõige tähtsam teha kindlaks, et vastavust käsitlevad väited on seotud viidetega, mis selgitavad, kust võib leida täiendavaid tõendeid esitatud aspektide toetamiseks. Iga nõude näidete jaotises püütakse osutada, milline võiks viidatud materjal välja näha.

Viited, mis peaksid olema taotlejatele abiks taotluste koostamisel, on loetletud käesoleva punkti järel. Lõpuks püütakse iga elemendi viimases punktis esitada vajalik seos järelevalve teostajaga. Siinkohal osutatakse küsimustele, mida hindaja võib soovida esile tõsta riiklike ohutusasutuste järelevalverühmade jaoks huvi pakkuvate valdkondadena, mida saab kasutada ohutusjuhtimise süsteemi terviklikkuse testimiseks.

Sarnaselt ISO juhtimissüsteemi standardites võetud lähenemisviisiga ei ole määruse (EL) 2018/762 I ja II lisa tõendite laadi (nt menetluse) suhtes, mida taotleja peaks ootama, ettekirjutavad, välja arvatud erijuhud.

Taotlejale jäetud paindlikkuse eesmärk on võimaldada organisatsioonil esitada oma ohutusjuhtimise süsteemi korraldused viisil, mis kajastab äritegevuse laadi ja on proportsionaalne selle ulatusega. Lisaks aitab see liikuda paberipõhisest vastavuse hindamisest muutuva ja areneva süsteemi hindamisele, mis kajastab nõuetekohaselt ettevõtte ohutusjuhtimise korda, nagu see on tegelikkuses olemas.

Termin „dokumenteeritud teave“ võeti kasutusele ISO kõrgtaseme struktuuri osana ja juhtimissüsteemi standardite ühise terminina. Termini „dokumenteeritud teave“ määratlus on esitatud standardi *ISO 9000 punktis 3.8*. Dokumenteeritud teavet võib kasutada teate edastamiseks, tõendite esitamiseks selle kohta, mida kavandati ja mis on tegelikult tehtud, või teadmiste jagamiseks. See hõlmab muu hulgas dokumente ja registreeritud andmeid, nagu menetlused, koosoleku protokollid, aruandeid, eesmärgid, tulemusi, kokkuleppeid, lepinguid jne käsitlevad ametlikud teated jne. Täpsem selgitus on dokumenteeritud teabega seotud nõudeid käsitlevas juhendis „Guidance on the requirements for Documented Information of ISO 9001:2015“, mis on kättesaadav ISO veebisaidil

https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/documented_information.pdf.

Termin „menetlus“ ei tohiks tähendada eraldiseisva dokumendi olemasolu, mis hõlmab üksnes ja igakülgset ohutusjuhtimise süsteemi iga üksiku elemendi juhtimist, ega nõuda konkreetsete uute dokumentide väljatöötamist. Kui käesolevas dokumendis viidatakse menetlusele, tähendab see dokumenteeritud teavet (nt paberkandjal dokumendid), millega sätestatakse kohaldatav sammud. Kui viidatakse protsessile, osutatakse sellega ülesande või eesmärgi täitmise vahendile, mis võib, kuid ei pruugi olla menetluses sätestatud.

0.10 Ristviitamine teistele ELi määrustele ja kohaldatavatele õigusnõuetele

Viited teistele ELi määrustele tugevdavad eri õigusaktide vahelist järjepidevust, tunnustades samas nendevahelisi seoseid. Ohutusjuhtimise süsteemi kord peaks olema alati kooskõlas kehtiva õigusaktiga, kui ei ole nimetatud teisiti (nt konkreetset üleminekusätteid, hilinenud kohaldamine). Kui ELi määrus tunnustatakse kehtetuks, tõlgendatakse tavaliselt kõiki viiteid viidetena uuele määrule (kui need on selles sätestatud).

Kõik raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad peavad täitma hulka õiguslikke kohustusi, mis lähevad kaugemale nendest, mis käsitlevad üksnes ohutusküsimusi. Mõned nendest muudest kohustustest mõjutavad kas otse või kaudselt seda, kuidas organisatsioon tegeleb oma ohutusalaste kohustustega ohutusjuhtimise süsteemi kaudu, näiteks kooskõla koostalitlusvõime direktiivist (EL) 2016/797 tulenevate õigusaktidega või taristuettevõtjate või raudteeveo-ettevõtjate osutatava teenuse ohutusalase olulisusega direktiivi (EL) 2012/34 raames. Seepärast tuleb ohutusjuhtimise süsteem, mida raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad kasutavad ohutusriskidega tegelemiseks, korraldada nii, et see tagab selliste teiste õiguslike kohustustega vajaduse korral kooskõla.

Sisukord

0	Tutvustav osa	2
0.1	Juhendi eesmärk	2
0.2	Kellele on see juhend mõeldud?	2
0.3	Reguleerimisala	3
0.4	Juhendi ülesehitus	3
0.5	ISO / Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni (IEC) direktiivide 1. osa ja ISO konsolideeritud täiendus.....	4
0.6	Ohutusjuhtimise süsteemi eesmärk	5
0.7	Ohutusjuhtimise süsteem ja protsessi käsitletus	6
0.8	Ohutusjuhtimise süsteem ja ohutuskultuur	7
0.9	Toetavad tõendid ja dokumenteeritud teave	8
0.10	Ristviitamine teistele ELi määrustele ja kohaldatavatele õigusnõuetele	9
1	Organisatsiooni taust	15
1.1	Õiguslik nõue	15
1.2	Eesmärk	15
1.4	Tõendid	17
1.5	Näiteid tõendite kohta	17
1.6	Viited ja standardid	18
1.7	Järelevalveprobleemid	18
2	Juhtimine	19
2.1	Juhtimine ja kohustuste võtmine	19
2.1.1	Õiguslik nõue	19
2.1.2	Eesmärk	19
2.1.3	Selgitavad märkused.....	20
2.1.4	Tõendid	20
2.1.5	Näiteid tõendite kohta	21
2.1.6	Viited ja standardid	21
2.1.7	Järelevalveprobleemid	22
2.2	Ohutuspoliitika	23
2.2.1	Õiguslik nõue	23
2.2.2	Eesmärk	23
2.2.3	Selgitavad märkused.....	23
2.2.4	Tõendid	23
2.2.5	Näiteid tõendite kohta	24
2.2.6	Järelevalveprobleemid	24
2.3	Organisatsiooni rollid, kohustused, vastutus ja volitused	25
2.3.1	Õiguslik nõue	25
2.3.2	Eesmärk	25

2.3.3 Selgitavad märkused.....	25
2.3.4 Tõendid.....	26
2.3.5 Näiteid tõendite kohta	27
2.3.6 Viited ja standardid	27
2.3.7 Järelevalveprobleemid	27
2.4 Konsulteerimine töötajate ja muude isikutega	28
2.4.1 Õiguslik nõue	28
2.4.2 Eesmärk	28
2.4.3 Selgitavad märkused.....	28
2.4.4. Tõendid.....	29
2.4.5 Näiteid tõendite kohta	29
2.4.6 Järelevalveprobleemid	29
3 Kavandamine.....	30
3.1 Riski käsitlevad meetmed	30
3.1.1 Õiguslik nõue	30
3.1.2 Eesmärk	30
3.1.3 Selgitavad märkused.....	31
3.1.4 Tõendid.....	33
3.1.5 Näiteid tõendite kohta	33
3.1.6 Viited ja standardid	34
3.1.7 Järelevalveprobleemid	34
3.2 Ohutuseesmärgid ja kavandamine	36
3.2.1 Õiguslik nõue	36
3.2.2 Eesmärk	36
3.2.3 Selgitavad märkused.....	36
3.2.4 Tõendid.....	37
3.2.5 Näiteid tõendite kohta	37
3.2.6 Järelevalveprobleemid	37
4 Toetus.....	38
4.1 Ressursid.....	38
4.1.1 Õiguslik nõue	38
4.1.2 Eesmärk.....	38
4.1.3 Selgitavad märkused	38
4.1.4 Tõendid	38
4.1.5 Näiteid tõendite kohta	38
4.1.6 Järelevalveprobleemid	39
4.2 Pädevus.....	40
4.2.1 Õiguslik nõue	40
4.2.2 Eesmärk.....	40
4.2.3 Selgitavad märkused.....	41
4.2.4 Tõendid	41
4.2.5 Näiteid tõendite kohta	42

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

4.2.6 Viited ja standardid	43
4.2.7 Järelevalveprobleemid	43
4.3 Teadlikkus	44
4.3.1 Õiguslik nõue	44
4.3.2 Eesmärk	44
4.3.3 Tõendid	44
4.3.4 Näiteid tõendite kohta	44
4.3.5 Järelevalveprobleemid	45
4.4 Teave ja selle edastamine	46
4.4.1 Õiguslik nõue	46
4.4.2 Eesmärk	46
4.4.3 Selgitavad märkused	46
4.4.4 Tõendid	47
4.4.5 Näiteid tõendite kohta	47
4.4.6 Järelevalveprobleemid	48
4.5 Dokumenteeritud teave	49
4.5.1 Õiguslik nõue	49
4.5.2 Eesmärk	50
4.5.3 Selgitavad märkused	50
4.5.4 Tõendid	52
4.5.5 Näiteid tõendite kohta	52
4.5.6 Viited ja standardid	52
4.5.7 Järelevalveprobleemid	53
4.6 Inim- ja organisatsiooniliste tegurite integreerimine	54
4.6.1 Õiguslik nõue	54
4.6.2 Eesmärk	54
4.6.3 Selgitavad märkused	54
4.6.4 Tõendid	54
4.6.5 Näiteid tõendite kohta	55
4.6.6 Viited ja standardid	56
4.6.7 Järelevalveprobleemid	56
5 Tegevus	57
5.1 Tegevuse kavandamine ja kontrollimine	57
5.1.1 Õiguslik nõue	57
5.1.2 Eesmärk	58
5.1.3 Selgitavad märkused	59
5.1.4 Tõendid	60
5.1.5 Näiteid tõendite kohta	61
5.1.6 Viited ja standardid	62
5.1.7 Järelevalveprobleemid	63
5.2 Varade valitsemine	64
5.2.1 Õiguslik nõue	64

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

5.2.2 Eesmärk	65
5.2.3 Selgitavad märkused	65
5.2.4 Tõendid	66
5.2.5 Näiteid tõendite kohta	68
5.2.6 Viited ja standardid	72
5.2.7 Järelevalveprobleemid	72
5.3 Töövõtjad, partnerid ja tarnijad	74
5.3.1 Õiguslik nõue	74
5.3.2 Eesmärk	74
5.3.3 Selgitavad märkused.....	75
6.3.1 Tõendid	75
5.3.5 Näiteid tõendite kohta	75
5.3.6 Järelevalveprobleemid	76
5.4 Muudatuste haldamine.....	77
5.4.1 Õiguslik nõue	77
6.4.1 Eesmärk.....	77
5.4.3 Selgitavad märkused.....	77
5.4.4 Tõendid.....	78
5.4.5 Näiteid tõendite kohta	78
5.4.6 Järelevalveprobleemid	78
5.5 Hädaolukordade ohjamine	79
5.5.1 Õiguslik nõue	79
5.5.2 Eesmärk	79
5.5.3 Selgitavad märkused.....	80
5.5.4 Tõendid.....	80
5.5.5 Näiteid tõendite kohta	80
5.5.6 Järelevalveprobleemid	81
6 Tulemuslikkuse hindamine.....	82
6.1 Jälgimine	82
6.1.1 Õiguslik nõue	82
6.1.2 Eesmärk	82
6.1.3 Selgitavad märkused.....	82
6.1.4 Tõendid.....	83
6.1.5 Näiteid tõendite kohta	83
6.1.6 Järelevalveprobleemid	83
6.2 Siseaudit	84
6.2.1 Õiguslik nõue	84
6.2.2 Eesmärk	84
6.2.3 Selgitavad märkused.....	84
6.2.4 Tõendid.....	84
6.2.5 Näiteid tõendite kohta	85
6.2.6 Viited ja standardid	85

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

6.2.7 Järelevalveprobleemid	85
6.3 Juhtkonnapoolne ülevaatus	86
6.3.1 Õiguslik nõue	86
6.3.2 Eesmärk	86
6.3.3 Tõendid	86
6.3.4 Näiteid tõendite kohta	87
6.3.5 Järelevalveprobleemid	87
7 Täiustamine	88
7.1 Õnnetusjuhtumitest ja vahejuhtumitest õppimine	88
7.1.1 Õiguslik nõue	88
7.1.2 Eesmärk	88
7.1.3 Selgitavad märkused	89
7.1.4 Tõendid	89
7.1.5 Näiteid tõendite kohta	89
7.1.6 Viited ja standardid	90
7.1.7 Järelevalveprobleemid	90
7.2 Pidev täiustamine	92
7.2.1 Õiguslik nõue	92
7.2.2 Eesmärk	92
7.2.3 Selgitavad märkused	92
7.2.4 Tõendid	94
7.2.5 Näiteid tõendite kohta	95
7.2.6 Järelevalveprobleemid	95
1. lisa. Vastavustabelid	96
2. lisa. Liidu õiguse kohaselt välja antud toodete või teenuste lubade, tunnistuste või sertifikaatide vastastikune tunnustamine	105
3. lisa. Manöövriteede toimingud, lepingulised kokkulepped ja partnerlused	109
4. lisa. Ohutuskultuur	113
5. lisa. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite integreerimine	118
6 lisa. Mõisted	122

1 Organisatsiooni taust

1.1 Õiguslik nõue

1.1. Organisatsioon peab tegema järgmist:

- a) kirjeldama oma tegevuse **liiki**, ulatust ja tegevuspiirkonda;
- b) tegema kindlaks tõsised ohutusriskid, mis tulenevad raudteetoimingutest, olenemata sellest, kas neid teostab organisatsioon ise või töövõtjad, partnerid või tarnijad tema kontrolli all;
- c) tegema kindlaks huvitatud isikud (nt reguleerivad asutused, ametiasutused, **raudteevoettevõtjad**, taristuettevõtjad, töövõtjad, tarnijad, partnerid), sh raudteesüsteemivälised isikud, kes on ohutusjuhtimissüsteemi seisukohast olulised;
- d) tegema kindlaks punktis c osutatud huvitatud isikutega seotud õiguslikud ja muud ohutuselased nõuded ja neid säilitama;
- e) tagama, et punktis d osutatud nõudeid võetakse arvesse ohutusjuhtimissüsteemi arendamisel, rakendamisel ja haldamisel;
- f) kirjeldama ohutusjuhtimissüsteemi ulatust, osutades, milline osa äritegevusest on selle ulatusega hõlmatud ja milline mitte, võttes arvesse punktis d osutatud nõudeid.

1.2. Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „liik“– taristuettevõtjate teostatavate raudteetoimingutega seoses tegevuse ulatuse kirjeldus, sh taristu konstruktsioon ja ehitus, taristu hooldamine, liikluse planeerimine, liikluse korraldamine ja juhtimine, ning raudteetaristu (sh tava- ja kiirraudteesüsteem) kasutamise seoses reisijate ja/või kauba vedu;
- b) „ulatuse“– taristuettevõtjate teostatavate raudteetoimingutega seoses rööbastee pikkus ja taristuettevõtja hinnanguline suurus, mis määratakse raudteesektoris töötajate arvu järgi.

1.2 Eesmärk

Taotleja peaks võimalikult täpselt tõendama ametiasutusele, et tema ohutusjuhtimise süsteem hõlmab kogu tema tegevust. Hindaval asutusel peaks olema võimalik selgelt näha, milline on tegevuse laad ja kuidas seda ohutusjuhtimise süsteemi kaudu juhitakse. Taotleja peaks näitama, et tal on selge arusaamine oma suhetest huvitatud isikutega ja tõsistest riskidest, millega ta kokku puutub, keda see mõjutab ja kuidas selliseid küsimusi ohutusjuhtimise süsteemi kaudu käsitletakse.

1.3 Selgitavad märkused Ülaltoodud juriidilise teksti punktis 1.1, kus nõue puudutab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid, asendatakse sõna "tüüp" sõnaga "liik" ja sõna "piirkond" jäetakse välja.

Ohutusjuhtimise süsteemi nõude ülesehituse, selle konteksti ja kohaldamisala (**punkt 1.1**) eesmärk on hindajate seisukohast parem arusaamine organisatsiooni äritegevusest, sidusrühmade ootustest ja

keskkonnast, kus organisatsioon tegutseb. Organisatsiooni laad on hindamise lähtealus; kui see teave on taotluse esitamise eel olemas, võimaldab see taotlejal kirjeldada, mida ta teeb ja kuidas on tema organisatsioon üles ehitatud, ja see omakorda võimaldab hindajal teha otsuseid selle kohta, kuidas hindamist planeerida. Näiteks kui organisatsioon on tsentraliseeritud või juhib erinevaid tegevusi suure kohapealse vabadusega planeerida ja korraldada oma tegevust või kui organisatsioon palkab rohkem või vähem töövõtjaid, on olemas vastav ootus, et taotleja organisatsioon ja selle ohutusjuhtimise süsteem on ehitatud üles tekkinud probleemide lahendamiseks. Organisatsiooni üldise tausta selgitus võib osutada ka sellele, kuidas hallatakse inim- ja organisatsioonilisi tegureid. ISO kõrgtaseme struktuuri standardi punktis 4 sätestatud struktuur võib aidata mõista ettevalmistustööd, mida on vaja teha enne ohutusjuhtimise süsteemi kehtestamist. Otsustava tähtsusega on, et hindaja mõistaks tegevuse ulatust, et olla suuteline läbi viima nõuetekohast hindamist.

Tegevuse liik (**punkti 1.1. alapunkt a**) hõlmab määratluses reisijatevedu (mis hõlmab või ei hõlma kiirrongidega vedu), kaubavedu (mis hõlmab või ei hõlma ohtlike kaupade vedu) ning rongide koostamise ja manööverdamise teenust. See võib hõlmata ka tegevuse eri liike, nagu veeremiüksuste katsetamine, raudteetaristu hooldamiseks ette nähtud veeremiüksuste käitamine, tegevus eraomandis olevatel manöövriteedel. Rohkem teavet tegevuse liigi, ulatuse ja tegevuspiirkonna kohta võib leida ameti rakendusjuhendis ühtsete ohutustunnistuste väljastamiseks („Agency application guide for issuing single safety certificates“). Rohkem teavet manöövriteede toimingute kohta on esitatud 3. lisas.

Infrastruktuuri-ettevõtja puhul tähendab liik ja ulatus (1.2) ettevõtte olemust ning selle geograafilist suurus ja keerukust. Liik peegeldab kasutatava infrastruktuuri laadi, kui kaasaegne see on, kas kiire või tavapärane või mõlemad, samal ajal kui ulatus on suunatud juhitavale ettevõttele.

Praegusel juhul tähendab tõsiste riskide kindlakstegemine seda, et taotleja peaks näitama, et ta on oma riskide analüüsi tulemusel teadlik, millised tema ees seisvad riskid on kõige olulisemad. Tõsise riski kindlakstegemine tähendab ka seda, et taotleja on kehtestanud riskijuhtimise süsteemi (või valmistab seda ette) ja selle alusel saab ta

- *analüüsida ohtlikke juhtumeid ja hinnata riske,*
- *saada teada, millised neist on kõige olulisemad (tagajärgede ja sageduse mõttes), ning*
- *seada esmatähtsale kohale õnnetusjuhtumite ennetamise meetmed (**punkti 1.1. alapunkt b**).*

See aitab määratlada organisatsiooni tausta ja näitab hindamisasutusele, et taotleja mõistab keskkonda, milles ta tegutseb. Raudteesüsteemiväliste teiste osapoolte tegevused (**punkti 1.1. alapunkt c**) võivad mõjutada tegevuse ohutust ja selles suhtes tuleb neid ka üldisel riskihindamisel arvesse võtta. Rohkem teavet lepinguliste kokkulepete ja partnerluse kohta on esitatud 3. lisas.

Ohutusalaste kohaldatavate nõuete kindlakstegemine (**punkti 1.1. alapunkt d**) ulatub kohaldatavate ELi määruste (nt asjaomane ühine ohutusmeetod ohutusjuhtimise süsteemide kohta ja eelkõige selle määruise I ja II lisa, ühine ohutusmeetod riskihindamise ja hindamise kohta, järelevalve ühine ohutusmeetod, asjaomased KTKd, rakendusakt, mis käsitleb ohutustunnistuse andmise praktilist korda, ja kui see on kohaldatav, siis rakendusakt, mis käsitleb veeremiüksustele lubade andmise praktilist korda, ning hoolduse eest vastutava üksuse määruis) ja alates siseriiklikest õigusaktidest (nt teatatud riiklikud eeskirjad, riiklikud õigusaktid) mis tahes muude nõuete ni, mida organisatsioon kohustub täitma (nt sektori või valdkonna rongi opereerimise reeglid või juhtimissüsteemi ja tehnilised standardid, nagu ISO, CEN/CENELEC, UIC). Selles jaotises määratleb organisatsioon need õigusnormid, millele ta peab vastama, sh sektori ja muud nõuded, mida ta peab rongide ohutuks juhtimiseks järgima.

Käesoleva dokumendi tähenduses on mõistetel „personal“ ja „töötajad“ sama tähendus, see tähendab „inimesed, kes töötavad taotleja organisatsiooni otsese kontrolli all“.

1.4 Tõendid

- *Raudteeveo-ettevõtjate puhul: teave tegevuse laadi kohta, nt reisijad ja/või veosed, ohtlike kaupade vedu, geograafiline katvus (lisatakse kaart või teedekaart) ja tegevuse ulatus (sealhulgas veeremi liigid, töötajate arv ja pikendamiste korral muudatused nendes, mis on toimunud pärast viimast hindamist; (punkti 1.1 alapunkt a)*
- *Taristuettevõtjate puhul: teave tema pakutava tegevuse laadi kohta, nt veosed ja/või reisijad, rongide koostamine ja manööverdamine või muud rajatiseteenused (nagu on osutatud direktiivi 2012/34/EL II lisas), mis mõjutavad raudteeohutust, geograafiline ulatus (lisatakse kaart või teedekaart) ning taristuettevõtja võrgus toimuva tegevuse ulatus. Taristuettevõtja peaks lisama ka teabe kogu veeremi kohta (sealhulgas taristu hooldamise või mõõtmise tehas), mida ta käitab, ja märkima oma töötajate arvu ning pikendamiste korral muudatused nendes, mis on toimunud pärast viimast hindamist ; (punkti 1.1. alapunkt a)*
- *ohutustunnistuse või ohutusloa taotleja peab näitama, et ta on määratlenud asjaomased õiguslikud nõuded, nt ühiste ohutusmeetodite hindamisnõuded, koostalitlusvõime tehnilised kirjeldused, eelkõige raudteevõrgustiku käitamise ja liikluskorralduse allsüsteemi tehnilise kirjelduse (OPE KTK), ning kohaldatavad siseriiklikud eeskirjad, samuti selle, kuidas ta tagab vastavuse nendele (ohutusjuhtimise süsteemi protsessid, mis toetavad nõuetele vastavust); (punkti 1.1. alapunktid c–d)*
- *taotleja peab kindlaks tegema huvitatud isikud, kes on ohutusjuhtimise süsteemi eduka rakendamise seisukohast olulised (see tähendab, et nende tegevused mõjutavad või võivad mõjutada ohutusjuhtimise süsteemi (nt töövõtjad või partnerid), märkides põhjuse, miks neid on ohutusjuhtimise süsteemi edukaks toimimiseks vaja; (punkti 1.1. alapunktid c–d)*
- *Mõlema puhul: taotleja peaks osutama, kus tema ohutusjuhtimise süsteemi dokumentatsioonis on täidetud ohutusjuhtimise süsteemi nõuded, sealhulgas asjakohased kohaldatavad koostalitlusvõime tehniliste kirjelduste nõuded, eelkõige OPE KTK, ja asjaomased teatatud siseriiklikud eeskirjad; (punkti 1.1. alapunkt e)*
- *taotleja peab osutama, millised on kõige tõsisemad tema äritegevust mõjutavad ohutusriskid; (punkti 1.1. alapunkt b)*
- *taotleja peab esitama teavet ohutusjuhtimise süsteemi ulatuse kohta (sealhulgas piirid äritegevuse teiste osadega). (punkti 1.1. alapunkt f)*

1.5 Näiteid tõendite kohta

Geograafilise tegevuspiirkonna kaart. Teave kasutusloa saanud veeremi kohta (sealhulgas vajaduse korral mis tahes veerem, mida kavandatakse kasutada sertifikaadi või loa kehtivuse ajal, ja kõik kasutuspiirkonna piirangud). Lisatakse teave teenuseliikide kohta, mida kavatakse osutada (reisijatevedu ja/või veosed).

Kui taotleja on taristuettevõtja, võib selle teabe esitada, tuginedes näiteks järgmisele:

- *kooskõlas koostalitlusvõime direktiiviga (artikkel 49) koostatud raudteetaristu registris olev teave;*
- *võrgustiku teadaande sisu (eelkõige I osas), mis on koostatud vastavalt direktiivile 2012/34/EL, ja*
- *marsruudiraamat (OPE KTK).*

Ohutusloa või ohutustunnistuse saamiseks esitatud teave on korralikult viidatud ja piisavalt dokumenteeritud, et tõendada vastavust asjakohastele EL õigusaktidele. Viide praegusele ja ühtse ohutustunnistuse kehtivusajaks kavandatud personalivajadusele, kui see on teada.

Raudteeveo-ettevõtja esitab teabe rakendusliideste kohta, mis tal on olemas, sealhulgas taristuettevõtja(d), teised raudteeveo-ettevõtjad, töövõtjad ja päästeteenistused. See informatsioon sisaldab kõiki nõudeid taristuettevõtjale, mis puudutavad raudteeveo-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemi.

Raudteeveo-ettevõtjate puhul võiks kasutada osana ohutustunnistuse taotlustoimikust ühtse kontaktpunkti kaudu esitatud vastavustabeleid, et selgitada, kuidas eeskirju ja muid asjakohaseid nõudeid täidetakse.

Samamoodi peaks taristuettevõtja esitama sarnase nimekirja nendest, kellega tal on rakendusliidesed, näiteks raudteeveo-ettevõtjad, kes tegutsevad kontrollitud taristus, tema töövõtjad, naaberpiirkondade taristuettevõtjad, kohalikud omavalitsused (teeliideste puhul) ja päästeteenistused.

Teave (nii riiklike kui ka Euroopa) õigusnormide kohta, mida ta täidab.

Kirjeldus (sealhulgas organisatsiooni skeem), kuidas ohutusjuhtimise süsteem on üles ehitatud ja kuidas seda organisatsiooni sees juhitakse, mis sisaldab ka viiteid ohutusjuhtimise süsteemi eri osade juurde, kust võib leida üksikasjalikumat teavet näiteks käituseeskirjade kohta.

Koopia viimasest aastaaruandest, milles kirjeldatakse üksikasjalikult kõige tõsisemaid riske, millega organisatsioon kokku puutub, nende kontrollimise eesmärgi, käsitlemisel kasutatavat metoodikat ja seda, kuidas need on tähtsuse järjekorda seatud.

1.6 Viited ja standardid

- OPE KTK kohaldamise juhend

1.7 Järelevalveprobleemid

Kontrollida sertifikaadi uuendamise taotluse korral esitatud teabe täpsust olemasolevaid tegevusi käsitleva teabe alusel või uue taotluse korral muu kättesaadava teabe alusel.

Kontrollida, kas kirjeldatud ohutusjuhtimise süsteem tagab korra ohutuse juhtimiseks praktikas.

Kontrollida, kas kõiki liideseid, mis organisatsioonil on teistega, kajastatakse ohutusjuhtimise süsteemi riski kontrollimise korras.

2 Juhtimine

2.1 Juhtimine ja kohustuste võtmine

2.1.1 Õiguslik nõue

- 2.1.1. Kõrgem juhtkond võtab juhtrolli ja kohustub ohutusjuhtimissüsteemi arendama, rakendama, hooldama ja järjest täiustama, tehes järgmist:
- a) võttes üldise vastutuse ja kohustuse tagada ohutus;
 - b) tagades, et organisatsiooni eri tasandite juhtkond võtab oma tegevuse ning töötajate ja töövõtjatega suhtlemise kaudu kohustuse tagada ohutus;
 - c) tagades, et ohutuspoliitika ja -eesmärgid määratakse kindlaks, neist saadakse aru ja et need on kooskõlas organisatsiooni strateegilise suunaga;
 - d) tagades organisatsiooni ohutusjuhtimissüsteemi nõuete lõimimise organisatsiooni äriprotsessidega;
 - e) tagades ohutusjuhtimissüsteemi jaoks vajalike ressursside kättesaadavuse;
 - f) tagades, et ohutusjuhtimissüsteem võimaldab organisatsiooni ohutusriske tõhusalt kontrollida;
 - g) innustades töötajaid ohutusjuhtimissüsteemi nõuetest kinni pidama;
 - h) edendades ohutusjuhtimissüsteemi pidevat täiustamist;
 - i) tagades, et organisatsiooni äririskide kindlakstegemisel ja juhtimisel võetakse ohutust arvesse, ja selgitades, kuidas ohutuse ja muude ärieesmärkide vaheline lahknevus kindlaks tehakse ja see kõrvaldatakse;
 - j) edendades positiivset ohutuskultuuri.

2.1.2 Eesmärk

Ohutusjuhtimise selge ja positiivse suuna kehtestamine avaldab olulist mõju sellele, kuidas riske juhitakse. Hindav asutus peab olema kindel, et taotleja on võtnud endale kohustuse eraldada vahendeid, et võimaldada organisatsioonil ohutult toimida ja et võimaldada sel oma riske tõhusalt juhtida ning et taotleja organisatsiooni juhtkond tagab, et see toimub. Juhtkonna pühendumust inim- ja organisatsioonilistele teguritele tõendatakse poliitikas ja eesmärkides ning juhtimises ja juhtimisstiilis. Lisaks tagab juhtkonna inim- ja organisatsiooniliste tegurite suhtes võetud lähenemisviis selle, et koolitus ja menetluse väljatöötamine põhineb ülesandel, mis tuleb täita selle loomulikus keskkonnas, mis aitab optimeerida nii riski kontrollimist kui ka tulemusi.

Ohutuspoliitikas sätestatakse ohutuse tähtsus ja prioriteetsus, sealhulgas inim- ja organisatsiooniliste tegurite tähtsus ja ohutuskultuuri edendamine.

Organisatsioon edendab pidevat ja kollektiivset valvsust, võideldes põhjendamatult enesekindluse („kõik on kontrolli all“) ja ülemäärase lihtsustamise („ohutuse tagamiseks piisab korra järgimisest“) vastu ja arendades välja mõistliku kahtlemise hoiaku. Lisaks sellele on kõik organisatsioonis osalejad teadlikud, et hoolimata kavandamise ja korralduse kvaliteedist, tehnilistest takistustest ja korrast võib alati tekkida lahknevus ootuste ja tegelikult toimuva vahel. Nende olukordade tuvastamiseks ja ühiseks analüüsimiseks, mida ei prognoositud piisava täpsusega, kasutatakse kõiki võimalikke allikaid.

Lisaks on organisatsiooni ohutusalane teavitustegevus kooskõlas juhtkonna otsuste sisuga.

Selleks et ohutusjuhtimise süsteem toimiks tulemuslikult ning areneks edaspidi, on väga oluline, et juhtrollide täitjad näitaksid töötajatele ja huvitatud isikutele, et nad kehtestavad positiivse tegevuskava, mille raames on võimalik ohutust juhtida. Juhtpositsioonidel olivad avaldavad suurimat mõju organisatsiooni kultuurile, ning seetõttu on väga tähtis, et nad suudaksid edastada õige sõnumi neile, kes nende heaks töötavad. Organisatsiooni kõigi tasandite juhtide käitumine ja see, millist tähtsust nad oma igapäevastes otsustes ohutusele omistavad, mõjutavad suurel määral seda, kuidas teised osalejad oma ohutusalaseid ülesandeid täidavad. Samuti peaksid juhid looma füüsilise ja sotsiaalse töökeskkonna, kus tehakse kohapealset tööd ohutult.

2.1.3 Selgitavad märkused

„Kõrgem juhtkond“ (**punkt 2.1.1**) tähendab selles kontekstis neid, kes teevad organisatsiooni suunajatena otsuseid. Tavaliselt hõlmab see tegevjuhti, kõrgema juhtkonna liikmeid, juhatuse esimeest ja juhatuse liikmeid. Kõrgem juhtkond on nii rühmana kui ka üksikisikutena kohustatud võtma ohutusjuhtimise süsteemis ja selle kaudu juhtrolli ja näitama üles pühendumust sellele.

Ohutusriskidele pannakse piisavalt rõhku (**punkti 2.1.1 alapunkt i**), et tasakaalustada muid äririske, eesmärgiga vältida olukorda, kus juhtkond seab ärihuvid prioriteediks nii, et ohutustaset nõrgendatakse. Kõrgem juhtkond peab tagama, et eesmärgid käsitletakse sellisel viisil, et tagatakse ohutustase ja riske juhitakse nii palju, kui see on mõistlikult teostatav. Vastukäivad eesmärgid ei tohiks põhjustada inimeste ülesannete vastukäivust, mis võib viia ohutusprobleemideni.

Inim- ja organisatsioonilistel teguritel põhinev integreeritud juhtimismeetod ja juhtimine tähendab eesmärkide, ootuste ja vastutuse kehtestamist seoses ohutusalase käitumisega kõigil organisatsiooni tasanditel ning õigeaegse tagasiside ja teabevahetuse tagamist.

2.1.4 Tõendid

- *On olemas ohutuspoliitika, eesmärgid ja tõendid selle kohta, et need on kättesaadavad ja et kõik töötajad saavad neist aru ning et on selgeks tehtud, kuidas need sobivad kokku teiste äriprotsessidega; (**punkti 2.2.1 alapunktid a, b, g ja e**)*
- *ohutuspoliitikas kinnitatakse inim- ja organisatsioonilistel teguritel põhineva lähenemisviisi kohaldamise tähtsust kõigis ohutusega seotud protsessides, et saavutada organisatsioonis ohutuse kõrge tase. Organisatsioon näitab, kuidas juhitakse inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud küsimusi organisatsiooni protsessides; (**punkti 2.2.1 alapunkt c**)*
- *ohutusjuhtimise süsteemi ja muu äritegevuse vaheline seos on menetluses või organisatsiooni skeemil selgelt esile toodud; (**punkti 2.1.1 alapunkt e ja i**)*
- *ohutuspoliitikas või muudes protsessides on olemas teave, mis osutab, et juhtkond on võtnud endale kohustuse tagada ja hoida piisavaid vahendeid, mis võimaldavad ohutusjuhtimise süsteemil tulemuslikult toimida; (**punkti 2.1.1 alapunkt e**)*
- *on olemas tõendid, mis näitavad, et juhtkond edendab positiivset ohutuskultuuri; (**punkti 2.1.1 alapunkt j**)*
- *tõendid, mis näitavad seda, kuidas on tagatud, et töötajad mõistavad oma ohutusalaseid ülesandeid ja kohustusi, ning seda, kuidas nende tegevus mõjutab organisatsiooni suutlikkust riske ohutusjuhtimise süsteemi abil kontrollida; (**punkti 2.1.1 alapunktid d, f, i**)*

- *ohutuspoliitikas või muudes dokumentides on tõendid, et organisatsiooni eesmärk on teavitada oma töötajaid olulisest rollist, mida töötajad täidavad selle tagamisel, et ohutusjuhtimise süsteem töötab sisulise riskikontrolli saavutamiseks ka tegelikkuses; (punkti 2.1.1 alapunkt e)*
- *on olemas protsessid, milles sätestatakse, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid tuleks käsitleda ja kuidas nendest organisatsioonis seoses organisatsiooni ärieesmärkide ja organisatsiooni protsessidega teavitada, näiteks projektid, vahejuhtumite ja õnnetusjuhtumite ohutusjuurdlused, riskianalüüsid ja muud ohutusega seotud tegevused organisatsiooni enda töötajate, töövõtjate, partnerite ja tarnijate jaoks; (punkti 2.2.1 alapunktid c, d ja e)*
- *on tõendeid selle kohta, et juhtkond on kehtestanud protsessid tagamaks, et organisatsiooni alltöövõtjad arvestaksid inim- ja organisatsiooniliste teguritega nõuete kohaselt; (punkti 2.2.1 alapunktid c, d ja e)*

2.1.5 Näiteid tõendite kohta

Esitatakse tegevjuhi allkirjaga ja kuupäevaga varustatud ohutuspoliitika, milles näidatakse selgelt juhtkonna pühendumist ohutusele ja ohutuse täiustamisele ning sellele, kuidas töötajad osalevad ohutusriski ohjamises. Samuti on ohutuspoliitikas märgitud, kuidas see läbi vaadatakse.

Organisatsiooni jaoks on kehtestatud selge kogum ohutuseesmärke, mis on konkreetsed, mõõdetavad, saavutatavad, realistlikud ja tähtajalised (SMART), ning menetluses on sätestatud selge meetodika nende seadmiseks ja nende saavutamise õnnestumise või ebaõnnestumise analüüsimiseks.

Juhtkonna selge avaldus selle kohta, kuidas nad edenevad organisatsiooni positiivset ohutuskultuuri ja kuidas töötajaid protsessi kaasatakse ja kuidas nad selles osalevad.

Ülevaade juhtkonna kohtumistest ja nende sagedusest, kus ohutus on tavapärane osa aruandlusest.

Selge avaldus organisatsiooni võetud kohustuse kohta tagada piisavad vahendid, et võimaldada ohutusjuhtimise süsteemi tõhusat toimimist, et riske kontrollida.

Organisatsioon näeb selgelt ette, kuidas ohutusjuhtimise süsteem toimib ja kes mille eest vastutab.

Uute seadmete, nt uute rongide kavandamisel võetakse inim- ja organisatsioonilistel teguritel põhinev lähenemisviis. See hõlmab kavandamisnõuete koostamisel kasutajate praeguste kogemuste kasutamist, ülesannete analüüsimist, et teha kindlaks kognitiivsed ja füsioloogilised raskused, ekslike tulemuste võimaluse vähendamist selle kavandamise kaudu, kus kohaldatakse inimtegureid käsitlevaid suuniseid, nagu ISO või UIC standardid, töökoormuse ja väsimuse juhtimise analüüsi tegemist, tagamaks, et töötajad suudavad ülesannet täita, riskianalüüside tegemist, et tuvastada võimalikud probleemid, ning nende parandusmeetmete kindlakstegemist. Arvesse võetakse keskkonnategureid, nagu lumi, kuumus, vihm jne, samuti sotsiaal-majanduslikke tegureid, nagu organisatsiooni prioriteedid, hanke- ja riigisisene kultuur.

Juhtkond näitab ohutuskäikude või kohapealsete külastuste dokumentidega pühendumust positiivse ohutuskultuuri edendamisel ja soovi olla eeskujuks.

2.1.6 Viited ja standardid

- [Ohutuskultuur](#) (SKYbrary)

2.1.7 Järelevalveprobleemid

Järelevalve põhiküsimused on mis tahes eespool nimetatud tõendite osana esitatud põhimõtete ja meetmete mis tahes lahknevuse ulatus ning järelevalve käigus täheldatud tegelik olukord ja millises ulatuses on organisatsioon sellest lahknevusest teadlik.

Juhtkonna ohutusjuhtimise süsteemile ja ohutuskultuuri edendamisele tõelise pühendumise ulatust ning töötajate organisatsioonile pühendumise ulatust tuleks järelevalve käigus kontrollida organisatsiooni enda mehhanismide kaudu, mis on ette nähtud selle kultuuri ja ohutusjuhtimise süsteemi mõistmiseks ja arendamiseks.

Kontrollida, kas organisatsioon suudab tõendada, et ohutusjuhtimise süsteemi arendamiseks, rakendamiseks, hooldamiseks ja pidevaks täiustamiseks tagatakse piisavad vahendid.

Kontrollida kõrgema juhtkonna ja teiste töötajatega vesteldes, kuidas juhtkond oma pühendumust seoses ohutusalase parendamisega väljendavad. Uuri välja, kui sageli ja milliseid vahendeid kasutades nad töötajatega ohutuse küsimustes suhtlevad ja/või ohutuskultuuri edendavad (õpikojad, foorumid, temaatilised ohutusele pühendatud päevad jne) .

Kontrollida, kas on olemas teavitustegevus kõrgema juhtkonna poolt seoses eesmärkidega, milles kas julgustatakse kõiki töötajaid nende saavutamisele kaasa aitama või tänatakse kõiki paremate tulemuste eest.

2.2 Ohutuspoliitika

2.2.1 Õiguslik nõue

2.2.1. Kõrgem juhtkond koostab dokumendi, milles kirjeldatakse organisatsiooni ohutuspoliitikat, ja:

- a) see vastab organisatsiooni liigile ja raudteetoimingute ulatusele;
- b) selle on heaks kiitnud organisatsiooni tegevjuht (või kõrgema juhtkonna esindaja(d);
- c) seda rakendatakse aktiivselt, see tehakse kõigile töötajatele teatavaks ja kättesaadavaks.

2.2.2. Ohutuspoliitika:

- a) sisaldab kohustust täita kõiki õiguslikke ja muid nõudeid, mis on seotud ohutusega;
- b) toimib raamistikuna, mille alusel seatakse ohutuseesmärgi ja hinnatakse organisatsiooni ohutustaset nendest eesmärkidest lähtuvalt;
- c) sisaldab kohustust kontrollida ohutusriske, mis tulenevad nii enda kui ka teiste tegevusest;
- d) sisaldab kohustust ohutusjuhtimissüsteemi pidevalt täiustada;
- e) vastab äristrateegiale ja organisatsiooni ohutustasemele

2.2.2 Eesmärk

Ohutuspoliitika on oluline dokument, et näidata, kuidas organisatsioon haldab oma ohutusalaseid kohustusi ning oma juhtimist ja pühendumust ohutuse nõuetekohasele juhtimisele. Taotleja peaks olema suuteline näitama, et tal on olemas ohutuspoliitika, mis täidab eespool nimetatud nõudeid ja kirjeldab kokkuvõtlikult riskikontrolli põhistruktuuri.

2.2.3 Selgitavad märkused

Ohutuspoliitika on juhtimispõhimõtete väljendus ja seetõttu on käesolev punkt tihedalt seotud punktiga 3.1. Näiteks eespool nimetatud õiguslikus nõudes ei nimetata otseselt inim- ja organisatsioonilisi tegureid.

Ülaltoodud teksti punkti 2.2.1 alapunktis a, kus nõue puudutab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid, asendatakse sõna "tüüp" sõnaga "liik".

2.2.4 Tõendid

- *Raudteeveo-ettevõtja puhul: tegevjuhi allkirjastatud kirjalik ohutuspoliitika, mis kajastab tegevuse liiki ja ulatust, toetab vastavust õigusnormidele ja muudele nõuetele, ohutuse pidevat täiustamist*

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

ning pakub raamistikku ohutuseesmärkide seadmiseks. **(punkti 2.2.1 alapunktid a, b, punkti 2.2.2 alapunktid a–c)**

- Taristuettevõtja puhul: tegevjuhi allkirjastatud kirjalikud ohutuspoliitika, mis kajastab raudteetoimingute laadi ja ulatust ja taristu arengut, toetab vastavust õigusnormidele ja muudele nõuetele ning ohutuse pidevat täiustamist ning mida kasutatakse ohutuseesmärkide seadmiseks. **(punkti 2.2.2 alapunktid a–c)**
- Mõlema puhul: teave, mis osutab, et ohutuspoliitika on töötajatele edastatud; **(punkti 2.2.1 alapunkt c)**
- teave, et ohutuspoliitikat säilitatakse nii, et see on alati kooskõlas organisatsiooni äristrateegiaga; **(punkti 2.2.2 alapunkt d)**
- tõendid, et ohutuspoliitika sisaldab kohustust jälgida ohutustaset ja et vaadatakse perioodiliselt läbi pärast ohutusnäitajate analüüsi ning seda muudetakse pärast organisatsiooni ohutustaseme läbivaatamist seatud ohutuseesmärkide alusel. **(punkti 2.2.2 alapunktid b ja d)**

2.2.5 Näiteid tõendite kohta

Tegevjuhi allkirjastatud ja kuupäevaga varustatud ohutuspoliitika, mis kajastab täpselt tegevuse ulatust ja laadi. Dokumendis võetakse kohustus ohutusjuhtimise süsteemi pidevalt täiustada.

Ohutuspoliitika dokument on ajakohane ja sellel on kindlaksmääratud läbivaatamistsükkel, mis on kooskõlas äristrateegiaga.

Ohutuseesmärgid on kooskõlas ohutuspoliitikas sätestatud missiooni ja visiooni avaldusega ja sellest võib näha, et töötajad väärtustavad neid ning töötajate pühendumust nende saavutamisele tugevdatakse.

Ohutuspoliitika sisaldab teavet või viiteid, milles sätestatakse protsess, kuidas ohutuspoliitikat üle vaadatakse ning vajadusel muudetakse pärast organisatsiooni ohutustaseme läbivaatamist seatud ohutuseesmärkide alusel.

Olemas on protsess ohutuspoliitikast teavitamiseks organisatsiooni sisevõrgu kaudu ja selle esitamiseks strateegilistes/operatiivsetes kohtades.

2.2.6 Järelevalveprobleemid

Järelevalve käigus on oluline kontrollida, kui hästi on kõiki töötajaid ohutuspoliitikast teavitatud ja kui hästi nad seda mõistavad ning millist osa see täidab tegelikkuses selle ohutusraamistiku kehtestamisel, milles organisatsioon tegutseb. Võtmeküsimus on see, kas dokument aitab tegevuskava koostada või on see olemas lihtsalt sellepärast, et tegemist on õigusliku nõudega.

Kontrollida, kas muudatused organisatsiooni ohutustasemes on käivitanud ohutuspoliitika läbivaatamise.

Kontrollida, kas ohutuspoliitika kajastab organisatsiooni tegelikkust.

2.3 Organisatsiooni rollid, kohustused, vastutus ja volitused

2.3.1 Õiguslik nõue

- 2.3.1. Ohutust mõjutavate töötajate (sh juhtkond ja teised ohutusülesandeid täitvad töötajad) kohustused, vastutus ja volitused määratakse kindlaks organisatsiooni kõigil tasanditel, need dokumenteeritakse, määratakse neile isikutele ja tehakse neile teatavaks.
- 2.3.2. Organisatsioon tagab, et töötajatel, kellele delegeeritakse kohustus tagada ohutusülesannete täitmine, on volitused, pädevus ja asjakohased vahendid oma ülesannete täitmiseks, ilma et muud tegevusvaldkonnad nende täitmist negatiivselt mõjutaksid.
- 2.3.3. Ohutusülesannetega seotud kohustuste delegeerimine dokumenteeritakse ja tehakse teatavaks asjaomastele töötajatele, kes peavad need heaks kiitma ja nendest aru saama.
- 2.3.4. Organisatsioon kirjeldab punktis 2.3.1 osutatud rollide määramist organisatsioonisisestele ja vajaduse korral organisatsioonivälistele tegevusvaldkondadele (vt punkt 5.3 „Töövõtjad, partnerid ja tarnijad“).

2.3.2 Eesmärk

Selle nõude eesmärk on, et taotleja esitaks selge ülevaate organisatsiooni struktuurist ja sellest, kuidas rollid ja kohustused on jaotatud ja kuidas neid aja jooksul täidetakse, alates kohapealsetest ametikohtadest kuni kõrgema juhtkonnani. See on võti, et mõista, kui hästi organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteem riski kontrollib. Taotleja peaks näitama, kuidas ta määrab pädevaid töötajaid tegevuste läbiviimiseks, kuidas ta tagab, et neil töötajatel on selge arusaamine oma tööülesannetest ja kohustustest, ning kuidas inimesed vastutavad oma tegevuse tulemuste eest.

2.3.3 Selgitavad märkused

Esineda võivad arusaamise lahknevused tegevuse tasandil ohutusjuhtimise sätete ja juhtimisprotsesside vahel, mis peaksid ohutusjuhtimise süsteemi käigus hoidma (nt üldine riskihindamine, jälgimine). Ohutusjuhtimise süsteemis oluliste tööülesannete kindlaksmääramine (**punkt 2.3.1**) ei piirdu ainult nende töötajatega, kes vastutavad või on vastutavad ohutusprotsesside juhtimise eest, näiteks ohutusjuht või ohutusmeeskond, vaid laieneb kõigile ohutusega seotud ülesannetes osalevatele töötajatele, nagu operatiivtöötajad, ning see on sõltumatu nende juhi või muust kui juhi ametikohast organisatsioonis (st kõrgema astme juhid, keskastme juhid, muu personal / muud töötajad).

Rollid, kohustused, vastutus ja volitused (**2.3.1**) peavad katma ohutusalase teabe vahetamist. Näiteks see, kes vastutab rongijuhtidele hilinenud muudatuste teatiste väljastamise eest. (**vt ka punktid 4.4.1 ja 4.4.2**).

Ohutusjuhtimise süsteem peaks vastama ühiste ohutusmeetodite nõuetele (**punkti 1.1.1 alapunkt d**) ja kõrgem juhtkond vastutab selle eest, et tema ohutusjuhtimise süsteem täidab neid nõudeid. Kõrgem juhtkond võib delegeerida mõned oma kohustused asjaomastele töötajatele. Tulemusaruandlus viiakse läbi vastavalt juhtkonnapoolse ülevaatuse nõuetele (punkt 6.3), kui asjakohased töötajad on kohustatud esitama kõrgemale juhtkonnale ohutusjuhtimise süsteemi toimivuse aruande.

„Ohutusega seotud ülesanded“ (**punkt 2.3.1**) ei piirdu ülesannetega, millega juhitakse otseselt ohutust (st ohutuse seisukohast hädavajalikud ülesanded, mida täidavad töötajad, kui nad kontrollivad või mõjutavad

rongi liikumist, mis võivad mõjutada inimeste tervist ja ohutust, nagu on märgitud OPE KTKs). Need hõlmavad ka ohutust mõjutavaid mitteoperatiivseid ülesandeid.

„Delegeerimine“ (**punkt 2.3.3**) tähendab kohustuse üleandmist kõrgemalt võimupositsioonilt madalamale, tavaliselt organisatsiooni reageeringu kiirendamiseks tekkivatele probleemidele. Ohutusloast kohustust võib delegeerida, st astmeliselt allapoole suunata, määratletud tööülesannete ulatuses, eeldusel, et selline delegeerimine dokumenteeritakse. Ohutusloast vastutust delegeerida ei saa. See määratleb selle isiku kohustuse, kes vastutab, kui miski on tegemata, ei tööta või ei saavuta oma eesmärki, tõendada oma ohutusloaste ülesannete rahuldavat täitmist. Ülesannetest, sealhulgas ohutusega seotud ülesannetest teavitamine ja nende vastuvõtmine (**punkt 2.3.3**) on tavalise äriprotsessi osa, mis käsitleb seda, kuidas ülesanded töötajatele jaotatakse, ning see peaks olema auditeeritav.

Rollide jaotust (**punkt 2.3.4**) võib tõendada asjakohase organisatsiooni plaani või skeemi esitamisega.

Juhtkonnal peaksid olema piisavad teadmised ja arusaam inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud küsimustest, tagamaks, et vajaduse korral kaasatakse spetsialistid. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite spetsialistide tööülesanded, kohustused ja vastutus tuleks määratleda vastavalt täidetavatele ülesannetele. (**punkt 2.3.3**).

Kehtestatud peaks olema protsess, mis tagab, et inimesed saavad teatada ohuolukordadest, vahejuhtumitest ja õnnetusjuhtumitest, kartmata tagajärgi. Ohutuspoliitika toetab üksikisiku õigusi ja kohustust tõstatada ohutusega seotud probleeme ega luba selle eest ahistada, hirmutada, vastumeetmeid võtta või diskrimineerida. Õige kultuuri edu võti on organisatsioonis valitsev usaldus ja avatus. See ehitatakse üles aja jooksul ning see sõltub juhtkonna valmisolekust teha põhjalikke analüüse, kui vahejuhtumid ja õnnetusjuhtumid on toimunud, ning enne reageerimist kuulata ja õppida. Ohutusküsimuste käsitlemise järjepidevus on õige kultuuri juurutamisel oluline.

2.3.4 Tõendid

- *Organisatsiooni skeem ja asjakohane selgitav tekst, mis annavad edasi organisatsiooni asjakohast ohutusega seotud vastutusalade struktuuri ja viisi, kuidas ohutusjuhtimise süsteem on kehtestatud ning kuidas see on seotud organisatsiooni taustaga; (**punktid 2.3.1 ja 2.3.4**)*
- *loetelu muust teabest, mis käsitleb ohutusega seotud ülesandeid organisatsiooni struktuuris; (**punktid 2.3.1 ja 2.3.3**)*
- *tõendid, et kõigi töötajate jaoks on kehtestatud ja kasutusel pädevusjuhtimise süsteem, mis hindab ülesannete vastavust määratud kohustuste, pädevuse ja ressurssidega; (**punkt 2.3.2**)*
- *pädevusjuhtimise süsteemist või muudest menetlustest pärinev teave, et organisatsioon tagab, et tööülesanded ja kohustused teatatakse töötajatele, et töötajad võtavad need vastu ja saavad neist selgelt aru ning et töötajad vastutavad nende täitmise eest; (**punkt 2.3.3**)*
- *tegevuse ja hooldusega seotud kohustuste kirjeldus, sealhulgas nende nõuete määratlemine, mida töötajad ja töövõtjad peaksid kohaldatavuse korral täitma; (**punkt 2.3.4**)*
- *inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegias peaks esitama nõudeid selle kohta, millal ja kuidas kaasatakse inim- ja organisatsiooniliste tegurite eksperditeadmised ja milline on nende roll ja vastutus. (**punkt 2.3.1**), (vt ka punkt 4.6)*

2.3.5 Näiteid tõendite kohta

Organisatsiooni skeemi toetab täiendav tekst, mis võimaldab hindajal näha, kuidas ohutusjuhtimise süsteem on üles ehitatud ja kuidas selle eri osad üksteisega seostuvad.

Protsess, mis käsitleb seda, kuidas ohutusega seotud ülesanded on jaotatud ja kus on lubatud volituste delegeerimine, koos mõningate näidetega, mis annavad ülevaate, kuidas protsess on toimunud.

Näited ohutusega seotud ülesannete töökirjeldustest, samuti need ülesanded, mis ei ole tegevusega otseselt seotud ja mis mõjutavad tegevuse läbiviimist kaudselt (st tööde määramine, tegevuse kavandamine ja töötajatele operatiivteabe andmine, järelevalvetegevus).

Viide pädevusjuhtimise süsteemile koos teabega selle kohta, kuidas süsteem on üles ehitatud, ja viited kohtadele, kus on esitatud täpsemad üksikasjad.

Esitatakse tagasiside protsess, mida kasutatakse selle tagamiseks, et organisatsioonis liikuv teave on selgelt arusaadav.

Menetlus(ed), millega määratakse kindlaks, millist pädevust ja milliseid ressursse on vaja ohutusega seotud ülesannete ja kohustuste toetamiseks kõigil hierarhia tasanditel.

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia näitab, kuidas see on integreeritud protsessidesse ja projektidesse. Inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud eksperditeadmised ja tegevused on vastavuses organisatsioonilise protsessi või projekti suurusega. Inimtegurite spetsialisti tööülesanded, kohustused ja vastutus ning tema kaasamise etapid on määratletud protsessi või projekti kavas.

2.3.6 Viited ja standardid

- [Ohutusalane vastutus ja ohutusalased kohustused](#) (SKYbrary)

2.3.7 Järelevalveprobleemid

Järelevalve puhul on peamised küsimused seotud ulatusega. Vastust vajav küsimus on: mil määral kajastab esitatud teave tegelikku olukorda?.

Pädevusjuhtimise süsteemi toimimise kontroll annab vastuse enamikule käesoleva jao küsimustele.

2.4 Konsulteerimine töötajate ja muude isikutega

2.4.1 Õiguslik nõue

2.4.1. Vajaduse korral konsulteeritakse ohutusjuhtimissüsteemi arendamisel, haldamisel ja täiustamisel töötajate, nende esindajate ja organisatsiooniväliste huvitatud isikutega süsteemi nende osade puhul, mille eest nad vastutavad, sh käitamisprotseduuride ohutuse aspektid.   2.4.2. Organisatsioon hõlbustab töötajatega konsulteerimist, nähes ette meetodid ja vahendid töötajate kaasamiseks, töötajate arvamuse registreerimiseks ja töötajate arvamuse kohta tagasiside esitamiseks.

2.4.2 Eesmärk

Taotleja peaks esitama tõendid, et ta kaasab oma töötajaid (või nende esindajaid) ning väliseid huvitatud isikuid aktiivselt ohutusjuhtimise süsteemi kasutamisse ja arendamisse, et kontrollida riske aja jooksul. See annab hindavale asutusele ettekujutuse, milline on organisatsiooni ohutuskultuur ja kui aktiivselt kaasatakse asjaomaseid kolmandaid isikuid ohutuse juhtimisse jagatud riskiga valdkondades.

Organisatsioon tunnistab, et ühelgi üksikisikul ei ole kogu teavet, mida on vaja ohutuse juhtimiseks jätkusuutlikul viisil. Protsessieksperdid, ohutuseksperdid, tugiteenistused, kohapealsed töötajad, juhtkond ja järelevalve teostajad, ametiühingud, välistöövõtjad – kõigil on teadmisi ja teavet, mis on ohutuse seisukohast olulised. Neile tuleb anda võimalus kohtuda, arutada ja väljendada oma seisukohti, et saavutada parim võimalik arusaamine töökohal valitsevast tegelikust olukorrast. Erilist tähelepanu tuleb pöörata korralduslikele liidestele teenistustele organisatsioonide vahel. Edendada tuleb ideede ja teabe vahetamist riski, õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite analüüsimise ja käsitlemise kohta.

Osalemist ohutuse seisukohast olulise teabe edastamises ja ohtlike olukordade ja vahejuhtumite analüüsis toetab usalduse õhkkond. Lisaks püüeldakse riskihindamise läbiviimisel, tehniliste rajatiste projekteerimisel ja ümberkujundamisel ning uute menetluste koostamisel aktiivselt operatiivtöötajate varajases etapis osalemise poole.

2.4.3 Selgitavad märkused

Nende väliste isikutega (**punkt 2.4.1**) saab konsulteerida juhtimissüsteemi puudutavates küsimustes. Näiteks võivad töövõtjad vastutada mõningate ohutusega seotud ülesannete eest, nagu rongi ettevalmistamine või taristu hooldamine. Kui tehakse rongi ettevalmistusmenetluse või taristu hooldamise riskihindamist, on heaks tavaks, et need töövõtjad osalevad protsessis. Välised osapooled - organisatsioonid, kellel on taotlejaga kokkupuudet, näiteks alltöövõtjad, partnerid, tarnijad, asjaomased valitsusasutused, kohalikud omavalitsused või hädaabiteenistused.

Positiivse ohutuskultuuri arengut edendavad kvaliteetne konsulteerimine ja teabe õigeaegne edastamine neile, kellel on vaja teavet saada.

2.4.4. Tõendid

- Taotleja peaks esitama töötajatega (või nende esindajatega) ja väliste huvitatud isikutega konsulteerimise protsessi üksikasjad, kaasa arvatud see, kuidas neid konsultatsioone kasutatakse ohutusjuhtimise süsteemi või konkreetse töökorra muudatustes; **(punktid 2.4.1 ja 2.4.2)**
- Taotleja peaks esitama teabe süsteemi kohta, mis on kasutusel töötajatele konsultatsiooni tulemuste kohta tagasiside andmiseks. **(punkt 2.4.2)**

2.4.5 Näiteid tõendite kohta

Protsess või menetlus ohutusjuhtimise süsteemi väljatöötamisel töötajatega (või vajaduse korral nende esindajatega) ja huvitatud isikutega konsulteerimiseks.

Näited töötajatega (ja/või nende esindajatega) peetud konsultatsioonikoosolekute protokollide kohta koos kirjapandud tulemustega.

Näited selle kohta, kuidas kogutakse muudatuse juhtimise ajal töötajate arvamusi ja soovitusi (st kavandatava/muudetava/uue töökorra kohta) ja kuidas neid käsitletakse.

Esitatakse dokument/menetlus, mis näitab, kuidas kaasatakse töö varajases etapis (kavandamine ja väljatöötamine) operatiivtöötajaid, kes tegelevad uue või projekteeritud tehnilise süsteemiga, et koguda sisendandmeid nt seoses masina ja inimese vahelise liidesega.

On olemas menetlused, milles sätestatakse, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid tuleks käsitleda ja kuidas tulemustest organisatsioonis seoses organisatsiooni ärieesmärkide ja organisatsiooni protsessidega teavitada, näiteks projektid, vahe- ja õnnetusjuhtumite ohutusjuurdlused, riskianalüüsid ja muud ohutusega seotud tegevused oma töötajate, töövõtjate, partnerite ja tarnijate jaoks.

Organisatsioon peaks selgelt määratlema ohutusega seotud ootused ja vajalikud käitumisviisid. Organisatsiooni prioriteedid on ühtlustatud, et vältida vastuolulisi eesmärke. Kirjeldatakse tegevuste kavandamise, riski hindamise ja kontrollimise protsessi, tagamaks, et ohutus on ülim prioriteet ning selles ei tehta järeleandmisi teiste äriliste huvide arvelt, näiteks kasutades konservatiivset otsuste tegemist. Ohutuseesmärgid on seotud ohutuskultuuriga. Juhtkond võtab ohutuskultuuris vajalike muudatuste kavandamisel ja rakendamisel aktiivse rolli.

2.4.6 Järelevalveprobleemid

Asjaomaste töötajatega konsulteerimisel ja nende kaasamisel nii organisatsiooni sees kui ka sellest väljaspool on oluline osa selle tagamisel, et asjaomase kogemusega isikutel on võimalik avaldada organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemile positiivset mõju.

Selles valdkonnas peaks järelevalve keskenduma dokumentidele, milles käsitletakse seda, kuidas konsulteeritakse töötajate ja väliste isikutega ja kuidas nende märkustega arvestatakse, samuti dokumentidele, mis hõlmavad ohutusjuhtimise süsteemis tehtud muudatusi, mis pärinevad sellest valdkonnast.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, kuidas antakse tagasisidet ja kuidas sellest õpitakse.

3 Kavandamine

3.1 Riski käsitlevad meetmed

3.1.1 Õiguslik nõue

3.1.1.1. Organisatsioon:

- a) teeb kindlaks ja analüüsib kõiki tegevus- organisatsioonilisi ja tehnilisi riske, mis on asjakohased organisatsiooni liigi, ulatuse ja tegevuspiirkonna seisukohast. Nende hulka kuuluvad riskid, mis tulenevad inim- ja organisatsioonilistest teguritest, nt töökoormusest, töökorraldusest, väsimusest, protseduuride sobivusest ja muude huvitatud isikute tegevusest (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“);
- b) hindab punktis a osutatud riske, kasutades asjakohaseid riskihindamismeetodeid;
- c) töötab välja ja kehtestab ohutusmeetmed, määraes kindlaks nendega seotud kohustused (vt punkt 2.3 „Organisatsioonisisese rollid, kohustused, vastutus ja volitused“);
- d) arendab välja süsteemi ohutusmeetmete tõhususe jälgimiseks (vt punkt 6.1 „Jälgimine“);
- e) tunnistab vajadust teha ühiste riskide vähendamisel ja nõuetekohaste ohutusmeetmete kehtestamisel vajaduse korral koostööd teiste huvitatud isikutega (nt raudteeveo- ettevõtjad, taristuettevõtjad, tootja, hoolduse tarnija, hoolduse eest vastutav üksus, veeremiüksuse valdaja, teenuseosutaja ja hankeüksus);
- f) teavitab riskidest töötajaid ja kaasatud välisosalisi (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“).

3.1.1.2. Riski hindamisel võtab organisatsioon arvesse vajadust teha kindlaks kohaldatavatele õigusaktidele ja eriti direktiivile 89/391/EMÜ vastav ohutu töökeskkond, näha see ette ja säilitada seda.

3.1.2. Muudatuste kavandamine

3.1.2.1. Organisatsioon teeb enne muudatuste tegemist (vt punkt 5.4 „Muudatuste haldamine“) kindlaks võimalikud ohutusriskid ja asjakohased ohutusmeetmed (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“) kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 402/2013 kohase riskijuhtimisprotsessiga, sh võtab arvesse muudatusest endast tulenevaid ohutusriske.

3.1.2 Eesmärk

See nõue on ohutusjuhtimise süsteemi keskmes, selle eesmärk on, et taotleja näitaks, kuidas tema süsteemides tuvastatakse ja kontrollitakse riske, millega kokku puututakse. Samuti nõuab see taotlejalt, et ta näitaks, kuidas ta kasutab riskihindamise tulemusi praktikas riskikontrolli parandamiseks ja kuidas ta seda aja möödudes kontrollib. Tähtis on meeles pidada, et see nõue ei käsitle otseselt muudatustest tulenevate riskide juhtimist (mis on teine nõue), kuid on sellega seotud. Samuti tuleb märkida, et on olemas erinõue

tegeleda riskihindamise kaudu inimvõimetega seotud küsimustega, nagu töö ülesehitus ja väsimuse riskijuhtimine.

Taotleja peab taotluses kirjeldama, kuidas seda teavet osana ohutusjuhtimise süsteemist korraldatakse ja edastatakse, ning taotluse sisu peaks kajastama riske, millega organisatsioon kokku puutub, pidades silmas selle tegevuse liiki, ulatust ja valdkonda (vt organisatsiooni taust). Asjakohane on käsitleda nii riske, millega seotud vastutus lasub taotlejal, kui ka kolmandate isikute tegevusest tulenevaid riske.

Hea ohutusjuhtimise prioriteediks peetakse kogu organisatsioonis ühist arusaamist sellest, kuidas suuri riske ennetada. Stsenaariumi väike sagedus ei tohiks olla põhjuseks, et see tähelepanuta jätta. Lisaks, selleks et tagada riskihindamiseks valitud stsenaariumi realistlikkus võrreldes tegelike tegevustega, panustavad ohutusanalüüsi ja riskihindamisse nii ohutusjuhtimise eksperdid kui ka ettevõtte eeslinil tegutsejad. Nende hindamiste tulemused edastatakse juurdepääsetavas ja arusaadavas vormis kõigile ohutusele kaasaaitavatele osalejatele. Direktorid ja juhtkond edendavad arutelusid peamiste riskide üle, mida tuleb juhtida, et tagada ühine arusaamine ja teadlikkus. Peale selle rõhutatakse suurte riskide olemasolu kogu süsteemi olelusringi vältel.

3.1.3 Selgitavad märkused

Taotluse hindamiseks peaks taotleja näitama, kuidas ta järgib nõukogu direktiivi 89/391/EMÜ ja sellega seotud eeskirju. Hindamises keskendutakse nende küsimuste haldamise tõendamisele, mitte nendele küsimustele endile. Selliseid küsimusi nagu väsimus või stressi juhtimine ning füüsilise ja psühholoogilise sobivuse testimine võib käsitleda õigusliku küsimusena töötervishoiu ja tööohutuse raamistikus, kuid neil on liides pädevusjuhtimise süsteemiga (nt koolitus pärast pikka töölt eemalolekut) ja töö määramisega (töötajatele tuleks anda teatavad tööd ainult siis, kui on kindlaks tehtud, et need sobivad neile), nagu on märgitud OPE KTKs. Ülaltoodud juriidilise teksti punkti 3.1.1.1 alapunktis a, kus nõue puudutab raudteefrastruktuuri-ettevõtjaid, asendatakse hindamise eesmärgil sõna "tüüp" sõnaga "liik".

„Tegevused“ (**punkti 3.1.1.1 alapunkt a**) tähendavad siinses kontekstis nii tegevust, mida huvitatud isikud (töövõtjad, tarnijad jt) viivad läbi taotleja nimel või koos taotlejaga, kui ka varasid, mida nende tegevuste toetamiseks kasutatakse. Peamine on see, et taotleja peab näitama, et tal on olemas kindel riskihindamise protsess ning et kõigi asjaomaste riskidega tegeletakse. Kui see on asjakohane ja mõistlik, peab ka organisatsioon mõningate riskidega (nt hüdrogeoloogilised riskid, raudteeületuskoha riskid, rongide pihta visatud kivid, loata sisenejad) arvestama. Need küsimused on siiski seotud tegevusriskidega (kuna kõik need riskid mõjutavad rongi käitamist) ega pruugi olla seotud üksnes inimvõimetega.

„Muud huvitatud isikud“ tähendab nii organisatsioone kui ka üksikisikuid. Need isikud võivad olla raudteesüsteemivälised (**punkti 1.1.1 alapunkt c**).

Muudatus võib olla ohutusega seotud või mitte (**punkt 3.1.2.1**). Iga ohutusega seotud muudatuse mõju tuleks hinnata ja kindlaks tuleks teha asjakohased ohutusmeetmed, et vähendada seotud riske vastuvõetava tasemeni. Muudatuste haldamise protsessi rakendamisega võivad kaasneda ka ohutusriskid, eelkõige siis, kui otsustatakse muudatuse elluviimine edasi lükata, kui on vaja vältida teise ohutusriski kas osalist või täielikult uue riski tekkimist. Riskijuhtimine (**punkt 3.1.1.1**) ei ole siiski muudatuste haldamise suhtes välistav. Üldiselt peaks organisatsioon tagama, et tema tegevusega seotud ohutusriske ohjatakse asjakohaselt. Seetõttu läheb vajadus need ohutusriskid taotleja ohutusjuhtimise süsteemi osana tuvastada, neid ohjata ja kontrollida kaugemale muudatuste haldamisest ning ühise ohutusmeetodi kohaldamisest riski analüüsimise ja riskihindamise jaoks.

Riskihindamise ja analüüsimise ühiseid ohutusmeetodeid kohaldatakse kõigi tehniliste operatiivsete või korralduslike muudatuste suhtes (viimast nende puhul, millel on käitamise või hoolduse tagajärg). Iga

ohutusega seotud muudatuse puhul peab taotleja / taotluse esitaja kõigepealt otsustama, kas muutus on oluline (või mitte). Kui seda peetakse oluliseks, peab ta näitama, et muudatusega seotud riskid on vastuvõetavad, kasutades ühistes ohutusmeetodites kirjeldatud põhimõtteid, ning et sellest tõendamisest tulenevad nõuded on muudetavas süsteemis tulemuslikult rakendatud. Seejärel hindab läbiviidud riskihindamist sõltumatu hindaja või tunnustatud asutus, kes koostab aruande analüüsi vastuvõetavuse või vastuvõetamatuse kohta. Riiklikud ohutusasutused võtavad selliseid aruandeid oma järelevalvetegevuses arvesse, kuid ei saa aruande tulemusi vaidlustada, välja arvatud juhul, kui neil on põhjust arvata, et riskihindamise hindamisprotsessi ei ole nõuetekohaselt järgitud. Kui muudatus on ohutusega seotud, kuid ei ole oluline, peab taotleja / taotluse esitaja oma otsuse dokumenteerima ja riski ikkagi hindama ohutusjuhtimise süsteemi riskijuhtimise protsessi raames. Sel juhul vastutab asjakohaste riskihindamise meetodite valimise eest taotleja, et põhjendada, et tema kehtestatud riskikontrolli meetmed on asjakohased seotud riskide kontrollimiseks vastuvõetaval tasemel. Tuleb märkida, et kuigi riskihindamise ühise ohutusmeetodi kohaldamise käivitajaks on küsimus, kas muudatus on oluline või mitte, võib organisatsioon otsustada kohaldada riskihindamise ühiseid ohutusmeetodeid igal juhul, näiteks kui ta leiab, et muudatus väärib ärilistel või ühiskondlikel põhjustel organisatsiooni tehtud töö sõltumatut hindamist.

Riskihindamise ühine ohutusmeetod hõlmab kuut kriteeriumit, mida tuleks olulisuse kindlaksmääramisel kontrollida. Need on järgmised:

- **rikke tagajärg:** usutav halvim võimalik stsenaarium hinnatava süsteemi rikke korral, võttes arvesse hinnatava süsteemi väliseid turvatõkkeid;
- **muudatuse rakendamisel kasutatav uuendus:** see hõlmab uuendusi raudteesektoris ja üksnes muudatust rakendavas organisatsioonis;
- **muudatuse keerukus;**
- **jälgimine:** suutmatus jälgida rakendatud muudatust süsteemi kasutajaja jooksul tervikuna ja võtta asjakohaseid sekkumismeetmeid;
- **tagasipöördumise võimalikkus:** suutmatus pöörduda tagasi enne muudatust kasutusel olnud süsteemi juurde;
- **täiendavus:** muudatuse olulisuse hindamine, võttes arvesse hinnatava süsteemi kõiki viimaseid ohutuslaseid muudatusi, mida ei ole peetud oluliseks.

Neid elemente tuleks kasutada, et hinnata, kuidas on jõutud organisatsiooni riskihindamise ühise ohutusmeetodi alusel tehtud otsusteni olulisuse kohta.

Kuigi riskihindamise ühises ohutusmeetodis sätestatud riski analüüsimise ja hindamise menetlust kohaldatakse ohutusega seotud juhtumi ja oluliste muudatuste korral, on selles määruses sätestatud riskihindamise menetluse aluspõhimõtted üldine riskihindamise tava ning seetõttu võib neid kohaldada kõigis muudes olukordades, kus on vaja üldist riskihindamist.

On olemas süsteemne lähenemisviis ohutuse seisukohast oluliste tööülesannete ja protsesside kindlaksmääramiseks ja inim- ja organisatsiooniliste tegurite valdkonna meetodeid kasutatakse ohutuse seisukohast oluliste tööülesannete analüüsimiseks, nt ülesande analüüs, hierarhilise ülesande analüüs, tabeliülesande analüüs. Asjakohaste meetodite valimiseks ja rakendamiseks tuleks kasutada spetsialistide inim- ja organisatsiooniliste tegurite alaseid ekspertiisi.

Üldine riskihindamismenetlus peaks kirjeldama inim- ja organisatsiooniliste tegurite spetsialistide kaasamist ja asjaomast pädevust kasutajate ja muude huvitatud isikute jaoks. See võib hõlmata näiteks selle kirjeldust, millises ulatuses inim- ja organisatsiooniliste tegurite spetsialistid peaksid olema riskianalüüsi kaasatud ja millisel tasemel inim- ja organisatsiooniliste tegurite alast pädevust on vaja.

Kirjeldatakse inim- ja organisatsiooniliste tegurite üldisesse riskihindamisse integreerimise asjakohaseid meetodeid, nt ülesande analüüs, kasutatavuse analüüs, simulatsioon, inim-HAZOP (oht ja töökindlus), *bow-tie*-meetod.

3.1.4 Tõendid

- Taotleja peaks esitama tõendid selle kohta, et tal on kehtestatud üldine riskihindamismenetlus (sealhulgas kasutatud meetodikate kirjeldus, kaasatud töötajad ja kõik tehtud valideerimised või kontrollid), mis hõlmab nii riskihindamise ühise ohutusmeetodi alusel olulise muudatusena tuvastatud riske (komisjoni rakendusmäärus (EL) 402/2015) kui ka ebaoluliseks peetud riske, mida tuleks siiski kontrollida, ning protsess hõlmab kõiki tegevus, organisatsioonilisi ja tehnilisi riske; **(punkti 3.1.1.1 alapunktid a ja b)**
- tõendid selle kohta, et hindamistes võetakse arvesse inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud riske. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia peab näitama, kuidas ja millal on inim- ja organisatsioonilised tegurid üldise riskihindamismenetluse lahutamatu osa, ning tõendama asjakohaste meetodite ja eksperditeadmiste kasutamist; **(punkti 3.1.1.1 alapunkt a)**
- tõendid vahendite kohta, millega kaasatakse vajaduse korral üldisesse riskihindamismenetlusse kolmandaid isikuid, sealhulgas selgitus, kuidas juhitakse kolmandatest isikutest tulenevaid riske, mis mõjutavad raudteeveo-ettevõtjat või taristuettevõtjat; **(punkti 3.1.1.1 alapunkt a, punkti 3.1.1.1 alapunkt e, punkti 3.1.1.1 alapunkt f)**
- tõendid selle kohta, et taotleja on kehtestanud protsessi riskikontrolli meetmete väljatöötamiseks ja rakendamiseks, sealhulgas see, kes vastutab meetmete elluviimise tagamise eest; **(punkti 3.1.1.1 alapunkt c).**
- taotleja peaks osutama, kuidas ta kasutab üldise riskihindamise tulemusi ja seotud kontrollimeetmeid ja kuidas ta teavitab nendest asjaomaseid töötajaid; **(punkti 3.1.1.1 alapunkt f)**
- taotleja peaks näitama seda, kuidas ta jälgib oma riskikontrolli meetmete tulemuslikkust, sealhulgas seda, kuidas protsesse või menetlusi nõuetekohaselt ajakohastatakse; **(punkti 3.1.1.1 alapunkt d)**
- esitatud tõendites peaks taotleja osutama, kuidas ta võtab arvesse vajadust järgida teisi kohaldatavaid õigusakte, nagu nõukogu direktiivist 89/391/EMÜ tulenevad eeskirjad; **(punkt 3.1.1.2)**
- taotleja esitab tõendid, et tõendada oma muudatuste haldamise protsessi osana, et mis tahes muudatuse mõju hinnatakse süstemaatiliselt. See tähendab üldise riskihindamise, sealhulgas riskihindamise ühise ohutusmeetodi kasutamist, et tuvastada riskid ja määrata kindlaks vajalikud kontrollimeetmed. Samuti esitab taotleja tõendid, et muudatuste haldamise protsessi käigus kindlaks määratud kontrollimeetmed on rakendatud; **(punkt 3.1.2.1)**

3.1.5 Näiteid tõendite kohta

Üldine riskihindamismenetlus hõlmab vajaduse korral seda, kuidas ja millal kasutatakse riskiga tegelemise kontrollimeetmete rakendamise toetamiseks rikete liigi ja mõju analüüsi (FMEA), ohu ja töökindluse uuringut (HAZOP) või teisi tehnikaid.

Tõendid, näiteks ohuregister, mis näitavad, et organisatsiooni riskide juhtimise esimese sammuna on olemas riskide süstemaatilise hindamise protsess, kuhu sisestatakse jälgimise tulemused, mida ajakohastatakse viivitamata, kui tuvastatakse uued riskid, ja mida täiendatakse asjaomase teabega riski kontrollimiseks võetud ohutusmeetmete kohta (nt tehnilised seadmed, töökord, töötajate koolitus).

Ülevaade protsessi osadest ja sellest, kuidas inimtegureid võetakse üldises riskihindamismenetluses arvesse ning kuidas vajaduse korral kaasatakse kolmandaid isikuid.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Menetlus üldise riskihindamise tulemuste edastamiseks töötajatele, lisades vajaduse korral illustratiivseid näiteid.

Menetlused teiste asjaomaste ELi õigusaktide nõuete täitmiseks, nagu komisjoni direktiiv 89/391/EMÜ, kuivõrd töötajatega seotud riskid (surm, ajutised või püsivad vigastused, ohuolukorrad) võivad olla hõlmatud töötervishoiu ja tööohutuse õigusraamistikuga, kuid rakenduseeskirjad peaksid sisaldama kontrollimeetmeid või need tuleks nendele lisada.

Viide protsessile, millega tagatakse, et igale töötajate kategooriale delegeeritud ohutusega seotud ülesanded kavandatakse sellisel viisil, et

- *täidetavate ülesannete maht ei ole ohutusega seotud ülesande täitmise ajal liiga suur;*
- *kui ohutusega seotud ülesanded on kombineeritud, suudab organisatsioon tõendada, et ohutuse taset hoitakse;*
- *ohutusega seotud ülesannete ja muude töötajatele kehtestatud eesmärkide täitmise vahel ei ole vastuolusid (kooskõlas punkti 2.1.1 alapunktiga j).*

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia, mis on seotud üldise riskihindamismenetlusega. See tõendab, et riskianalüüsi tulemusi kasutatakse ning ohutust edendavaid meetmeid rakendatakse ja hinnatakse.

3.1.6 Viited ja standardid

- [Ameti juhend riskihindamise ühise ohutusmeetodi rakendamiseks](#)
- [Eri majandusharudes kasutatavate tehniliste süsteemide ja töökorra riski vastuvõetavuse kriteeriumid](#)
- [Juhend, mis toetab määruse \(EL\) 2015/1136 rakendamist ühtlustatud projekteerimiseesmärkide suhtes riskihindamise ühise ohutusmeetodi raames](#)
- *ISO 31000:2009 Riskijuhtimine*
- *ISO 31010:2009 Riskijuhtimine – riskihindamise tehnikad*

3.1.7 Järelevalveprobleemid

Üldine riskihindamismenetlus peaks olema järelevalve tegemisel ohutusjuhtimise süsteemi keskmes, seepärast peaks olema võimalik teha vestluste ning dokumentide ja protsesside kontrolli alusel kindlaks, kas see on ka tegelikult nii. Peamise tähtsusega on siinkohal kõik järelevalvest tulenevad järeldused, mis on olulised ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa tulevase uuendamise jaoks. Lisaks peaksid üldise riskihindamismenetluse järelevalve tulemusel tehtavad järeldused olema vajaduse korral riikliku ohutusasutuse järelevalvestrateegia sisendandmeteks.

Hilisema järelevalve sisendandmeteks võib olla järgmine teave:

- *ohtude loetelu;*
- *riskianalüüsi tulemused, sealhulgas riskihindamise asutuse või asutuste aruanded, kui see on asjakohane;*
- *riskihindamise meetodite kasutamise põhjendus (nt FMECA, FTA, ETA, HAZOP), sealhulgas teave selle kohta, kuidas riskihindamise kriteeriumid kehtestatakse ning kuidas määratakse kindlaks ohu tõsidus ja esinemise tõenäosus;*
- *vajaduse korral ohuolukordade liigitus teema, mõju või põhjuste kaupa (nt esialgne ohtude loend).*

Riskihindamisega seotud kohustusi täitvad töötajad peaksid olema teadlikud oma rollist ja protsessi tähtsusest ning nad peaksid olema oma osa täitmiseks pädevad.

Eriti tähtis on see, et uuritaks mitmeid riskihindamise näiteid, sest need näitavad, kas riske on asjakohast metoodikat kasutades nõuetekohaselt arvesse võetud. Seejärel peaks kohapealne vaatlus näitama, et kindlaksmääratud kontrollimeetmed on rakendatud.

3.2 Ohutuseesmärgid ja kavandamine

3.2.1 Õiguslik nõue

3.2.1.	Organisatsioon määrab kindlaks asjakohaste funktsioonide jaoks ohutuseesmärgid asjakohasel tasandil, et ohutustaset säilitada ja võimaluse korral seda tõsta.
3.2.2.	Ohutuseesmärgid: <ul style="list-style-type: none">a) vastavad ohutuspoliitikale ja organisatsiooni strateegilistele eesmärkidele (kui see on asjakohane);b) on seotud prioriteetsete riskidega, mis mõjutavad organisatsiooni ohutustaset;c) on mõõdetavad;d) võtavad arvesse kohaldatavaid õiguslikke ja muid nõudeid;e) vaadatakse läbi nende saavutamise seisukohast ja neid muudetakse vajaduse korral;f) tehakse teatavaks.
3.2.3.	Organisatsioonil on ohutuseesmärkide saavutamise kava(d).
3.2.4.	Organisatsioon kirjeldab strateegiat ja kava(sid), mida kasutatakse ohutuseesmärkide saavutamise jälgimiseks (vt punkt 6.1 „Jälgimine“).

3.2.2 Eesmärk

Selle tagamine, et organisatsioon täidab õigusnorme ja kindlustab, et ohutuse pideva täiustamise kontseptsioon edastatakse töötajatele ning et juhtkond usub selsse.

Taotleja peab näitama, et tal on sisulised eesmärgid ja protsess nende eesmärkide rakendamiseks ja jälgimiseks nende kasutusea vältel.

3.2.3 Selgitavad märkused

Ohutustase tähendab siin organisatsiooni tulemuslikkust oma ohutuseesmärkide täitmisel ja ohutusjuhtimise süsteemi ning kõiki seda toetavate protsesside ja menetluste tulemuslikkust.

Termin „ohutuseesmärgid“ on vastastikku asendatav terminiga „ohutussihid“, kuigi viimasel on tavaliselt arvuline tähendus. Ohutuseesmärgid ja ohutussihid erinevad liikmesriikide tasandil kehtestatud ühistest ohutuseesmärkidest, kuid mõned ettevõtjad kasutavad saavutatavate eesmärkide kohta siiski viimast terminit, et oma ohutustaset säilitada või tõsta.

Ohutuseesmärgid on seotud riskidega, sest viimased mõjutavad organisatsiooni ohutustaset (st ohutusjuhtimise süsteemi kavandatud tulemusi ja seetõttu eesmärkide täitmise edukust). Ohutuseesmärgid võivad olla kvantitatiivsed, väljendatuna sündmuste arvu vähenemisenä absoluutarvudes või protsentides. Ohutuseesmärgid võivad olla ka kvalitatiivsed, väljendatuna üldväärtusena, näiteks „parandatakse raudteeületuskohtade ohutust“ või „säilitatakse praegust ohutuse taset“.

Eesmärgid tuleks korrapäraselt läbi vaadata, kasutades „planeeri, teosta, kontrolli, tegutse“ meetodit, ja prioriteetide seadmisel tuleks arvesse võtta üldise riskihindamise tulemusi ning varasema järelevalve ning õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite ohutusjuurdlust, et ohutustaset hoida, ja kui see on teostatav, siis ka tõsta.

Ohutuseesmärkide seadmisel ja läbivaatamisel pakub lähteandmeid selliste ohutustaseme näitajate kehtestamine ja jälgimine, mis toetavad organisatsiooni riskikontrolli ja selle tulemuslikkuse üle otsustamisel.

3.2.4 Tõendid

- On olemas SMART, ohutuseesmärkide kogum, mis sobib organisatsiooni laiemate tegevusvajadustega; (**punkt 3.2.1, punkti 3.2.2 alapunktid a, b, c**)
- avaldus, milles osutatakse õigusnormidele ja sellele, kuidas neid täidetakse; (**punkti 3.2.2 alapunkt d**)
- kirjeldus, kuidas neid eesmärke on võimalik saavutada ja kuidas asjaomaseid töötajaid nendest teavitatakse; (**punkti 3.2.2 alapunkt f, punkt 3.2.3**)
- on olemas eesmärkide jälgimisprotsess, mis vastab järelevalve ühises ohutusmeetodis sätestatud nõuetele (määrus (EL) nr 1078/2012), tagamaks, et eesmärgid teenivad jätkuvalt oma otstarvet ja et organisatsioon saavutab oma eesmärgid. (**punkti 3.2.2 alapunkt e, punkt 3.2.4**)

3.2.5 Näiteid tõendite kohta

Protsess, mille alusel ohutuseesmärgid kehtestatakse, seatakse prioriteediks ja neid jälgitakse ning välditakse nende vastuolusid teiste eesmärkidega, ja kui neid vastuolusid ei väldita, siis kuidas need lahendatakse. See peaks hõlmama tasandit, kus eesmärgid kehtestatakse, ja seda, kuidas need eesmärgid aitavad kaasa teistele eesmärkidele teistel tasanditel, kui see on asjakohane. See peaks samuti hõlmama liideseid, ajakava ja vajalikke toetavaid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid andmeid.

Ohutuseesmärgid ja nende saavutamise kava koos protsessiga, mida tuleb järgida, kui ilmneb, et ohutuseesmärgid ei täideta.

Protsess või menetlus, millega muudetakse jälgimistoimingute tulemused ohutuseesmärkideks, meetmete kavandamine nende saavutamiseks ja seotud tulemusnäitajad.

3.2.6 Järelevalveprobleemid

Peamine küsimus järelevalve teostaja jaoks on, kui saavutatavad on seatud eesmärgid praktikas ja mis juhtub tegelikkuses, kui ilmneb, et nende täitmine ei ole tõenäoline.

Kuidas ohutuseesmärgid seatakse ja kuidas neid läbi vaadatakse – et eesmärkides keskendutakse ohualtele või ohutuse seisukohast otsustavatele tegevustele/kontrollidele ning kasutatakse tulemusi ja tegevusnäitajaid.

Kuidas organisatsioon tõendab oma ohutuseesmärkide kaudu riskikontrolli pidevat täiustamist.

Hinnatakse, kas organisatsioon suudab oma ohutustaset tulemuslikult jälgida ja seetõttu kasutada järelevalve ühist ohutusmeetodit, et hinnata tulemuslikkust ohutuseesmärkide ning seotud ohutustaseme näitajate alusel.

Valitakse näitena üks eesmärk (nt selline, mis on määratletud mõne aasta eest) ja vaadatakse, kas ja kuidas seda jälgitakse alates selle loomisest kuni lõpliku saavutamiseni (või saavutamise ebaõnnestumiseni).

4 Toetus

4.1 Ressursid

4.1.1 Õiguslik nõue

4.1.1. Organisatsioon näeb ette ressursid, sh pädevad töötajad ning tõhusad ja kasutatavad seadmed, mida on vaja ohutusjuhtimissüsteemi kehtestamiseks, rakendamiseks, haldamiseks ja pidevaks täiustamiseks..

4.1.2 Eesmärk

Selle nõude eesmärk on kindlustada, et organisatsioonil on kehtestatud protsessid, millega tagada piisavad ressursid, nagu tehniline varustus või süsteemid või pädevad töötajad, et tema ohutusjuhtimise süsteem saaks riski kontrollida kooskõlas tema eesmärkidega.

4.1.3 Selgitavad märkused

Eraldatakse piisavad vahendid organisatsiooni pidevaks täiustamiseks, mis on eelduseks organisatsiooni ohutuskultuuri arendamisel.

4.1.4 Tõendid

- Teave pädevusjuhtimise süsteemi kohta või juhul, kui pädevusjuhtimise süsteemi ei ole, siis tõendid selle kohta, kuidas organisatsioon tagab, et tal on piisavalt pädevaid töötajaid; **(punkt 4.1.1)**
- teave selle kohta, kuidas organisatsioon kindlustab, et tal on oma teenindamiskohustuste täitmiseks ja riske kontrolliva mõjusa ohutusjuhtimise süsteemi käitamise võimaldamiseks olemas piisavalt tõhus ja kasutatav varustus; **(punkt 4.1.1)**
- teave organisatsiooni hooldusfunktsioonide korralduse ja selle kohta, kuidas see on seotud piisavate vahendite tagamisega, et organisatsioonil oleks võimalik oma teenindamiskohustusi täita. **(punkt 4.1.1)**

4.1.5 Näiteid tõendite kohta

Selgitus selle kohta, kuidas otsustatakse personalinõuded, nii et ohutusjuhtimise süsteem toimib tõhusalt, koos üksikasjadega asjakohase viitamiskorra või protsessi kohta, kust võib leida lisateavet.

Pädevusjuhtimise menetlus või üksikasjad protsessi kohta, mille eesmärk on tagada, et organisatsioonis täidavad asjaomaseid ülesandeid pädevad töötajad, vajaduse korral koos üksikasjalike koolitusprogrammidega **(vt ka punkt 4.2)**.

Selgitus, milles esitatakse operatiivvajaduste rahuldamiseks vahendite jaotamise protsess koos asjakohaste viidetega tõendavatele dokumentidele.

Dokument, mis kirjeldab eraldatud ressursse organisatsioonis kavandatud suurte muudatuste jaoks (sealhulgas töötajad ja vajaliku varustuse tarnimine).

4.1.6 Järelevalveprobleemid

Kontrollida, et pädevusraamistik ja varustuse nõuded oleksid selgelt seotud üldise riskihindamise tulemustega.

Pädevusjuhtimise süsteemi kontrollimisel peaks riiklik ohutusasutus kontrollima, et organisatsioonil on olemas vahendid, et leida ja hoida õigete oskustega töötajaid, et võimaldada neil oma ülesandeid ohutult täita. Peamine küsimus on see, kuidas pädevusjuhtimise süsteemi ajakohasena hoitakse.

Selle nõudega seotud hooldustegevuse uurimisel peaksid järelevalve teostajad püüdma tagada, et kui seda tegevust tellitakse väljast, täidab raudteeveo-ettevõtja või taristuettevõtja oma kontrollifunktsiooni, kindlustamaks, et töövõtjad tagavad toote kasutamiseks asjakohase ohutuse.

Ohutusjuhtimise süsteemi valitud valdkondade täitmata töökohtade kontrollimist võib kasutada personali piisavuse või mittepiisavuse näitajana.

Samuti võib varustuse kasutamise viis, näiteks kui palju varuosi viiakse objektile, olla tarnitud varustuse kvaliteedi ja seega ressursside piisavuse näitaja.

4.2 Pädevus

4.2.1 Õiguslik nõue

- 4.2.1. Organisatsiooni pädevusjuhtimissüsteemiga tagatakse, et töötajad, kelle tegevus mõjutab ohutust, on pädevad täitma ohutusülesandeid, mille eest nad vastutavad (vt punkt 2.3 „Organisatsioonisisised rollid, kohustused, vastutus ja volitused“), sh vähemalt järgmisi ülesandeid:
- a) ohutusülesannete täitmiseks vajaliku pädevuse kindlakstegemine (sh teadmised, oskused, muu kui tehniliste aspektidega seotud käitumine ja suhtumine);
 - b) töötajate valimise põhimõtted (nõutud üldine haridustase, psühholoogiline ja füüsiline sobivus);
 - c) algkoolitus, kogemused ja kvalifikatsioon;
 - d) pidev koolitus ning olemasoleva pädevuse korrapärane ajakohastamine;
 - e) pädevuse korrapärane hindamine ning psühholoogilise ja füüsilise sobivuse kontrollimine, et tagada kvalifikatsioonide ja oskuste säilimine aja jooksul;
 - f) asjakohaseid ohutusjuhtimissüsteemi osi hõlmav konkreetne koolitus, et täita ohutusega seotud ülesandeid.
- 4.2.2. Organisatsioon näeb nende töötajate jaoks, kelle tegevus mõjutab ohutust, ette punkti 4.2.1 alapunktides c, d ja f osutatud koolitusprogrammi, millega tagatakse, et:
- a) koolitusprogramm viiakse läbi töötajate kindlakstehtud pädevust ja individuaalseid vajadusi arvestades;
 - b) töötajad suudavad vajaduse korral tegutseda kõigis käitamistingimustes (tavapärastes, halvenenud ja ohuolukordades);
 - c) koolituse kestus ja täienduskoolituse läbimise sagedus vastavad koolituseesmärkidele;
 - d) kõigi töötajate kohta peetakse dokumentatsiooni (vt punkt 4.5.3 „Dokumenteeritud teabe kontrollimine“);
 - e) koolitusprogramm vaadatakse korrapäraselt läbi ja seda auditeeritakse (vt punkt 6.2 „Siseaudit“) ning vajaduse korral tehakse muudatusi (vt punkt 5.4 „Muudatuste haldamine“).
- 4.2.3. Seatakse sisse kord, mille alusel töötajad naasevad tööle pärast õnnetusjuhtumeid/vahejuhtumeid või pikemat aega töölt eemalolekut ja mis hõlmab vajaduse korral lisakoolitust.

4.2.2 Eesmärk

Selle nõude eesmärk on tagada, et organisatsioonil on olemas asjakohased struktuurid ja ressursid, et kontrollida riske, millega ta kokku puutub, ja et võimaldada tal kasutada töötajaid, kes on nendele antud ohutusülesannete, eriti ohutuse seisukohast määravate ülesannete täitmiseks pädevad. Pädevusjuhtimise süsteem võimaldab organisatsioonil säilitada aja möödudes ka oma töötajate oskusi, teadmisi ja kogemusi.

Pädevus täidab keskset osa selle tagamisel, et tegevusi viiakse läbi rahuldavalt. Pädevate töötajate olemasolu vajadus laieneb nii kohapealsele toele (sealhulgas töövõtjad, konsultandid ja ohutuslaste teenuste osutajad) kui ka juhtkonna töötajatele. Juhtkonna pädevusele esitatavad nõuded jäetakse sageli tähelepanuta; ometi

langetavad juhid olulisi otsuseid, mis võivad avaldada tervisele ja ohutusele olulist ja laiaulatuslikku mõju. Need peaksid hõlmama sätteid kõigi töötajate koolitamise kohta nõutud ohutusstandardite valdkonnas, et säilitada pädevus sõltumata olukorrast, sealhulgas sellised küsimused nagu töötajate kättesaadavus ja pädevuse tasemete jälgimine seoses nõutud standarditega.

Selles kontekstis peetakse ohutust professionaalse käitumise ja professionaalsuse lahutamatuks osaks – mitte n-ö täiendavaks omaduseks, mis lisatakse kutseoskustele. Samuti tugineb organisatsiooni suutlikkus tegeleda reaajas ootamatute sündmustega tugevalt eesliini töötajate ja nende üle järelevalve teostajate pädevusele. Seda pädevust saab arendada näiteks simulatsioonide ja keerukate stsenaariumide korrapäraste koolitustega.

4.2.3 Selgitavad märkused

Koolituskava (**punkt 4.2.2**) võib esitada kolmandast isikust koolituskeskuse kaudu. Sellisel juhul peaks organisatsioon kindlaks tegema, et koolituskeskus on pädev asjaomaseid teenuseid osutama kas seetõttu, et ta on riikliku või Euroopa süsteemi alusel tunnustatud keskusena sertifitseeritud, või koolitustegevuse otsese jälgimise ja selle tulemuste põhjal. Koolituskeskused võivad täita kõik organisatsiooni koolitusvajadused või ainult mõned neist, sõltuvalt nende pädevusest eri valdkondades. Kui kolmanda osapoole koolituskeskus pakub organisatsioonile koolitust, peab organisatsioon kontrollima, kas koolitus hõlmab vajalikke elemente, ja kui nad seda ei tee, peaks välist koolitust vajadusel täiendama sisekoolitusega.

Mõistet „hoiak“ (**punkti 4.2.1 alapunkt a**) kasutatakse selleks, et kirjeldada, kuidas inimesed reageerivad teatavates olukordades ja kuidas nad üldiselt käituvad (nt tegutsevad ennetavalt, suudavad teistega hästi läbi saada). See on väga oluline ohutusjuhtimise süsteemi töös vastastikuste seoste loomisel.

Kasutusel peaks olema süsteemne lähenemisviis, tagamaks, et inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud pädevus on kättesaadav kas asjaomaste tööülesannete täitjate näol vajaduste analüüsi põhjal või väljakutse teel.

Inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud pädevust tuleks kasutada näiteks uute või muudetud projektilahendusi hõlmavates projektides, õnnetusjuhtumite analüüsis, et esitada mittetehniline vaatepunkt, või seoses inimvõimete küsimustega.

4.2.4 Tõendid

- Taotleja peaks esitama teabe oma pädevusjuhtimise süsteemi ja selle kohta, kuidas see toimib, et vastata nõuetes sätestatud küsimustele; (**punkt 4.2.1, punkti 4.2.2 alapunktid a–e**)
- tõendid hõlmavad üksikasjalikku teavet koolituskavade kohta, mis on töötajate jaoks koostatud (sealhulgas vajadusel kõik organisatsiooni nõuded koolitajate pädevusele), ning selle kohta, kuidas seda kava ajakohastatakse ja läbi vaadatakse (sealhulgas vajadusel ohutusnõuniku roll vastavalt RID-ile); (**punkti 4.2.2 alapunktid a–e**)
- tõendid hõlmavad töötajate asendamise korda pärast õnnetusjuhtumeid või vahejuhtumeid või töölt pikaajalise puudumise korral, sealhulgas määratletakse kõik täiendavad koolitusvajadused; (**punkt 4.2.3**)
- kui taotleja kasutab tunnustatud koolituskeskust, mis on sertifitseeritud ELi määruste alusel, kinnitab eespool nimetatud elementidele vastavuse eeldust koopia asjaomasest tunnistusest sel määral, mil määral need elemendid on asjaomases sertifitseerimisprotsessis hõlmatud; (**punkti 4.2.1 alapunktid a, c–f, punkt 4.2.2**)

- taotleja peaks osutama, kuidas ta tagab, et samade ülesannete täitmisel tema enda töötajate ning tema töövõtjate, tarnijate ja konsultantide töötajate pädevuse vahel ei ole mingit erinevust; **(punkti 4.2.1 alapunktid a–f)**
- taotleja peaks osutama, kuidas inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud pädevusega kaasnevaid vajadusi hinnatakse, mis hõlmab selle määramist, millistes tööülesannetes ja protsessides on inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud pädevust vaja ning millisel tasemel pädevus on nõutav. Olemasolev inimtegurite suutlikkus (nt formaalsed inimtegurite kvalifikatsioonid, st akadeemiline kraad, sisemine/väline tunnustatud pädevus ja kogemus) on kohandatud ja proportsionaalne ettevõtte küpsuse ja keerukusega. **(punkti 4.2.1 alapunktid a–f)**
- Taotleja peaks esitama teabe menetluse kohta, millega antakse töötajatele volitused võtmerollide täitmiseks, sealhulgas personali pädevuse pidevaks juhtimiseks (4.2.1 (a) - (f), 4.2.2 (d)).

4.2.5 Näiteid tõendite kohta

Pädevusjuhtimise süsteem koos selgitusega selle kohta, kuidas see toimib ajas, sealhulgas vajaduse korral kohapealsete töötajate jaoks, samuti lingid seda tõendavate dokumentide juurde, sealhulgas erinevad koolituskavad ja see, kuidas hallatakse lepingulisi koolituskeskusi.

Lepingulised kokkulepped (sealhulgas pädevus) koolituskeskustega ja tõendid nende sertifitseerimise kohta.

Näited töötajate rühmade koolituskavade kohta.

Teatavate ohutusega seotud ülesannete jaoks peetakse vajalikuks kvalifikatsioone, kaasa arvatud psühholoogilised või füüsilised nõuded.

Õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite ohutusjuurdluse menetlus ulatuses, milles see käsitleb koolituskavade muutmise meetmeid, võttes arvesse õnnetusjuhtumeid ja vahejuhtumeid, varasemat järelevalvet jne.

Menetlus või protsess, millega tagatakse, et töötajad saavad eri- või täiendkoolitust järgmistes valdkondades:

- sise-eeskirju, taristut, organisatsiooni struktuuri jne mõjutavad oodatavad muudatused;
- määratud ülesannete ajakohastamine (nt vedurijuhtide, uute teede, uute veduritüüpide, uute teenuseliikide jaoks).

Protsess, millega tagatakse, et

- pädevust säilitatakse piisava praktika abil valdkonnas (nt vedurijuhtidele, teadmised tegevustingimuste kohta, rongide kategooriad, veoüksused, liinid ja jaamad) ja/või planeerides erikoolitust, eelkõige juhul, kui töölt on pikka aega puudunud (nt haiguse tõttu) või õnnetusjuhtumi/vahejuhtumi korral;
- võetakse vajalikke meetmeid, kui tuvastatakse mittevastavus või ebasobiv käitumine, nagu isiku või seadme töölt või teenistusest kõrvaldamine teatud ajaks, piirangud seoses tunnustatud oskustega, juhul kui kindlaks on tehtud mittevastavus, erikoolitus jne;
- pärast õnnetusjuhtumeid või vahejuhtumeid võetakse töötajate suhtes sobivaid meetmeid (nt signaalmärgist möödaskõitvad vedurijuhid, inimesega juhtunud õnnetus jne. Näiteks tagab organisatsioon, et vedurijuht on töö jätkamiseks sobiv või ta asendatakse teise vedurijuhiga, kes on pädev teenust osutama);
- tõsistest õnnetusjuhtumitest või muudest olulistest sündmustest saadud kogemustest õpitakse ja neid jagatakse, eelkõige siis, kui tuvastatakse uued riskid ja neid tuleb juhtida tegevuse tasandil;
- pädevusjuhtimise süsteemi jälgimisprotsess, sealhulgas see, kuidas mõõdetakse selle tulemuslikkust.

Protsess, millega tagatakse, et kindlaks on tehtud inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud asjakohased pädevused ja et kasutusel on süsteemne lähenemisviis, tagamaks, et inim- ja organisatsioonilistele teguritele eraldatakse piisav aeg ja vahendid.

Ohutuskultuuri alane pädevus põhineb vajaduste analüüsil. Hinnatakse ohutuskultuuri alase pädevusega seotud vajadusi ja esitatakse strateegiad, millega tagatakse õiged pädevused ja vahendid. Näidatakse, et juhtkond toetab põhiteadmisi ohutuskultuuri kohta ja selle tähtsust.

4.2.6 Viited ja standardid

- *ISO10015:1999 „Koolituse kvaliteedijuhtimise juhend“*
- *ISO10018: „Kvaliteedijuhtimine – suunised inimeste ja pädevuse kohta“.*

4.2.7 Järelevalveprobleemid

Kuidas üldise riskihindamise tulemused on seotud pädevusjuhtimise süsteemi läbivaatamisega.

Pädevusjuhtimise süsteemi uurides on tähtis meeles pidada, et on olemas pädevusnõuded, mis lähevad kaugemale organisatsiooni töötajatest, mõjutades ka töövõtjaid ja teisi.

Pädevusjuhtimise süsteemi tuleks kontrollida, et näha, kui ajakohane see on ja kas selle põhjal läbi viidav koolitustegevus kajastab organisatsiooni praegusi vajadusi.

Organisatsioonil peaks olema mõningad vahendid, millega tagada, et tegevusi läbiviivad lepingulised töötajad on selleks pädevad. Eelkõige on see probleem, kui tegemist on üksnes töövõtja töötajatega, kelle puhul pädevuskontrollid ei pruugi olla nii põhjalikud.

Sarnaste tegevuste jaoks otse palgatud töötajate ja töövõtjate töötajate pädevuse tase peaks olema sama.

Kehtestatud on süsteem, mis tagab, et ohutuselementi hõlmavad ülesanded ja ametikohad, sealhulgas ohutuse seisukohast otsustavad ülesanded, tehakse kindlaks.

Olemas on tugev ja tulemuslik pädevusjuhtimise süsteem, mis hõlmab vajalike teadmiste ja oskuste kindlakstegemist, koolitust, pädevuse säilitamist ja ressursse; töölevõtmise, koolitamise, hindamise, pädevuse järelevalve ja arvepidamise protsessid, osutades, kuidas kõik need osad aitavad kaasa pädevuse saavutamisele ja olemasoleva pädevuse säilitamisele.

Keskendumine inimeguritele: kuidas toimub töötajate (nt vedurijuhid ja teised ohutuse seisukohast otsustavaid ülesandeid täitvad töötajad) füüsilise ja psühholoogilise sobivuse hindamine.

4.3 Teadlikkus

4.3.1 Õiguslik nõue

4.3.1. Kõrgem juhtkond tagab, et nad ise ja töötajad, kelle tegevus mõjutab ohutust, oleksid teadlikud oma tegevuse olulisusest, tähtsusest ja tagajärgedest ning sellest, kuidas nad aitavad kaasa ohutusjuhtimissüsteemi nõuetekohasele rakendamisele ja selle tõhususele, sh ohutuseesmärkide saavutamisele (vt punkt 3.2 „Ohutuseesmärgid ja kavandamine“).

4.3.2 Eesmärk

Teadlikkus tähendab töötajate teavitamist organisatsiooni ohutuspoliitikast ja sellest, kuidas nad aitavad kaasa ohutusele organisatsioonis, samuti ohtudest ja riskidest, millest nad peavad teadlikud olema, ning õnnetusjuhtumi või vahejuhtumi ohutusjuurduse tulemustest. See hõlmab ka töötajate teavitamist tagajärgedest, mis tekivad ohutusjuhtimise süsteemi rakendamisse panustamata jätmisel nii nende kui ka organisatsiooni seisukohast. Selle nõude eesmärk on tegeleda ohutuskultuuri küsimustega organisatsioonis. Kõrgema juhtkonna kohustus on kehtestada tegevuskava ja organisatsiooni suund ning määrata kindlaks, kuidas äritegevus toimub. Organisatsioonis töötavad inimesed võtavad juhtkonnast eeskuju. Taotleja peab näitama, kuidas ta käsitleb neid küsimusi oma protsessides ja menetlustes.

4.3.3 Tõendid

- *Taotleja peaks osutama, kus kajastatakse tema personalitöö või muudes protsessides peamisi tööülesandeid, mida töötajad täidavad organisatsiooni eesmärkide saavutamisel, kuidas nad plaanivad seda mõõta ja milliseid samme astutakse selle säilitamiseks ja parandamiseks; (punkt 4.3.1, vt ka punkt 2.3)*
- *teave pädevusjuhtimise süsteemi toimimise kohta. (4.3.1)*

4.3.4 Näiteid tõendite kohta

Avaldus ohutuspoliitikas või mujal organisatsiooni juhtide pühendumuse kohta organisatsiooni ohutuskultuuri edendamisele, et tagada riskide kontrollimine juhtimissüsteemi lähenemisviisi kaudu ning dokumendis näidatakse ära kõigi töötajate roll ohutuspoliitika edendamises nende tegevuse ning seatud ohutuseesmärkide saavutamise kaudu. Esitatakse lingid erimenetlustele, mille eesmärk on neid ideid kogu organisatsioonis edendada.

Avaldus sisaldab viiteid selle kohta, kuidas organisatsioon edendab oma ohutuskultuuri lähenemisviisi enda töövõtjate, partnerite ja tarnijate seas.

Ohutuspoliitika enda kohta: teavitamine kõrgema juhtkonna poolt seoses eesmärkidega, milles kas julgustatakse kõiki töötajaid nende saavutamisele kaasa aitama või näiteks tänatakse paremate tulemuste eest.

Teave, mis näitab, et keskastme juhtkond ja operatiivtöötajad on kaasatud kohapealsetesse ohutusalgatustesse (õpikojad, foorumid, ohutuse teemapäevad, koolituskavad, mis on suunatud nende teadlikkuse suurendamisele oma rolli kohta ohutusjuhtimise süsteemis jne).

Sidekanalite ja kasutatud kanalite kirjeldus.

4.3.5 Järelevalveprobleemid

Sellel teemal töötajatega vesteldes on oluline kindlaks teha, mis moodi saavad inimesed aru oma tööülesannetest ja vastutusest. See näitab, kas organisatsioon on suuteline mõistma tulemusliku organisatsioonikultuuri tähtsust või teadlikkuse tähtsust ohutusjuhtimise süsteemi kaudu ohutuse saavutamisel.

Järelevalve teostaja jaoks on peamised küsimused, kuidas organisatsioon on seadnud oma praeguse kultuuri lähtealuse ja milliseid samme astutakse selle parandamiseks ja arendamiseks.

Kontrollida tervise ja ohutusega seotud kohustuste / ohutuseesmärkide saavutamise, riskiteadlikkuse, aruandluskultuuri järelevalvet, otsides puudusi, vigu, rikkumisi ja muid ebakõlasid.

4.4 Teave ja selle edastamine

4.4.1 Õiguslik nõue

- 4.4.1. Organisatsioon määrab kindlaks asjakohased teabekanalid, et tagada ohutusteabe vahetamine organisatsiooni eri tasandite vahel ja organisatsiooniväliste huvitatud isikutega, sh töövõtjate, partnerite ja tarnijatega.
- 4.4.2. Organisatsioon haldab ohutusteabe kindlakstegemist, saamist, töötlemist, loomist ja levitamist, et tagada ohutusteabe jõudmine otsuste tegijateni.
- 4.4.3. Organisatsioon tagab, et ohutusteave on:
- a) asjakohane, terviklik ja sihtrühmale arusaadav;
 - b) kehtiv;
 - c) täpne;
 - d) järjepidev;
 - e) kontrollitud (vt punkt 4.5.3 „Dokumenteeritud teabe kontrollimine“);
 - f) isikutele teatavaks tehtud enne selle jõustumist;
 - g) kätte saadud ja sellest on aru saadud.

4.4.2 Eesmärk

Nende nõuete täitmise eesmärk on näidata, et taotleja on oma taotluses tõendanud, et tal on asjakohased vahendid ohutusalase teabe kindlakstegemiseks eri tasanditel ning selle edastamiseks õigel ajal õigetele inimestele. Et ta kirjeldab väljavaateid, tagamaks, et riskikontrolli meetmed on endiselt asjakohased ja ajakohastatud ning suudavad tuvastada välismõjudest (poliitilised, sotsiaalsed, keskkonna-, tehnoloogilised, majanduslikud ja õiguslikud mõjud) tulenevaid uusi ohte ja võimalusi. Et ta on suuteline tagama, et tema organisatsioonis on asjakohased töötajad (eelkõige ohutuse seisukohast otsustava tähtsusega töötajad), kes peavad sellele reageerima. See hõlmab küsimust, kuidas ta esitab asjakohast ohutusalast teavet teistele huvitatud isikutele, kellega ta on seotud.

4.4.3 Selgitavad märkused

Organisatsioon täpsustab, mis liiki ohutusalast teavet tuleb edastada, kuidas seda edastatakse (**vt ka punkt 4.5**), kellele ja millistel tingimustel see väljastatakse ja seda töödeldakse (**punkt 4.4.1**). Ohutusalast teavet vahetatakse organisatsioonis ülesandeid täitvate töötajate vahel, (all)töövõtjatega, partnerite või tarnijatega, raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate vahel ning vajaduse korral taristuettevõtjate vahel.

Eristada võib eri liiki teavet:

- *ohutusjuhtimise süsteemi dokumentatsioon (vt ka punkt 4.5);*
- *mittemuudetav teave, mida nõuab taristuettevõtja raudteetoimingute kavandamiseks, nagu rakenduseeskirjad ja raudteetaristu omadused (nt rongide mõõtmed ja pikkus ning tõusu- ja kaldteede ning teljekoormus);*
- *raudteetoimingute kavandamiseks vajalik teave, nagu raudteejaama töögraafikud, marsruutide nimekirjad, ajutised kiirusepiirangud, muudatused raudteetaristus, käimasolevad tööd rööbastel, rööpmelaiuse piirangud, kavandatud marsruudilt ümbersuunatavad rongid, raudteeliini lõigud, mis*

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

peavad töötama ühesuunalistena, rongi sõiduprognoos (sealhulgas mis tahes muudatused rongimarsruutides ja/või pendelliikluses);

- *rongiliikluse juhtimist puudutav teave (raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate vahel ning vajaduse korral taristuettevõtjate vahel), sealhulgas pädevate töötajate kindlakstegemine igas organisatsioonis, kellega saab ühendust võtta halvenenud käitamistingimuste korral või hädaolukordades (vt ka punkt 5.5) põhitööajal ja väljaspool tööaega.*

Teabevahetusega seotud põhinõuded **(4.4.2)** määratletakse OPE KTKs raudteeveo-ettevõtja ja taristuettevõtja vahel, hoolduse eest vastutava üksuse määramises raudteeveo-ettevõtja ja hoolduse eest vastutava üksuse vahel, ühiste ohutusmeetodite nõudeid käsitlevates ühistes ohutusmeetodites raudteeveo-ettevõtja/taristuettevõtja ja ametiasutuste vahel (amet, riiklikud ohutusasutused).

Kehtestatud on kokkulepped teabevahetuseks asjaomaste osapooltega tehniliste süsteemide, sealhulgas struktuuriliste alamsüsteemide defektide ja konstruktsiooni mittevastavuste või riketega seotud ohutusriskide kohta, sealhulgas teave kõigi parandusmeetmete kohta, mida võetakse näiteks SAITi kaudu (Safety Alert Tool) leping, mida amet on propageerinud raudteesektoris. SAITi kasutamine täidab ohutuse direktiivis (artikli 4 lõige 5) ning KTK seirenõuetes (artikkel 4) ja hoolduse eest vastutavate üksuste määramises (artikli 5 lõige 5) sätestatud nõude vahetada sellised nõuded teave.

„Kehtiv“ tähendab eespool kirjeldatud kontekstis **(punkti 4.4.3 alapunkt b)** „ajakohane“.

„Järjepidev“ tähendab eespool kirjeldatud kontekstis **(punkti 4.4.3 alapunkt d)** vastuolude puudumist eri allikatest pärinemise korral.

„Aru saanud“ tähendab eespool kirjeldatud kontekstis **(punkti 4.4.3 alapunkt g)**, et taotleja näitab, et ta on astunud samme, tagamaks, et need, kellele see teave on määratud, on saanud ohutuse seisukohast olulisest teabest aru. Selle võib saavutada erikoolitusega, küsimustike abil, millega kontrollitakse arusaamist infotundides, või ohutuse seisukohast olulised teated, millega võetakse vastu protokollid, millega nõutakse, et olulised sõnumid korratatakse saatjale üle, nt signaali edastaja ja juhi vahel, eesmärgiga kinnitada, et sõnumist on õigesti aru saadud, või mis tahes muul nõuetele vastaval viisil.

4.4.4 Tõendid

- *Taotleja määratleb organisatsioonis olemasolevad erinevad sidekanalid ja nende otstarbe; (punkt 4.4.1)*
- *taotleja peab esitama tõendid näiteks kõigi sisemiste hoiatussüsteemide kohta, kõigi süsteemide kohta, millega edastatakse töötajatele asjakohast, kuid tavapärasest teavet, ja kõigi süsteemide kohta, millega edastatakse töötajatele asjakohast, kuid erakorralist teavet; (punkt 4.4.2)*
- *taotleja osutab, kuidas ta veendub, et laiali saadetud teave on jõudnud nendeni, kellele see oli mõeldud (eelkõige neile, kes täidavad ohutuse seisukohast olulisi ülesandeid), ja et nad on sellest aru saanud. (punkt 4.4.3)*

4.4.5 Näiteid tõendite kohta

Selge avaldus selle kohta, kuidas toimib eri liiki ja eri tasandi teabe nii üles- kui ka allapoole edastamine, sealhulgas lingid konkreetsete hoiatusteadete ja rutiinse teabeedastuse menetluste juurde.

Avalduses märgitakse, milliseid samme taotleja eri liiki teabeedastuse puhul astub, tagamaks, et teave jõuab töötajateni, kellele see on mõeldud, ja et need töötajad saavad edastatud teabest, nt ohutuse seisukohast olulisest teabest, aru.

Protsess või menetlus, millega tagatakse, et igale ohutusega seotud ülesannet täitvale töötajale edastatakse õigel ajal dokumentide õige versioon.

Protsess või menetlus ohutusvalve dokumentide kättesaamise kinnitamiseks.

Protsess/menetlus, millega tagatakse, et välistele isikutele, nagu taristuettevõtja(d), (teised) raudteeveo-ettevõtjad, ametiasutused jne, määratakse kontaktisik, kellega nad saavad suhelda (nt keeleoskuse mõttes) ja kellel on juurdepääs õige tasandi teabele.

Teadlikkus vormide kogust (Book of Forms) (vt OPE KTK), mis sisaldab sideprotokollide või -vahendite kogumit, et vahetada selgelt ja kiiresti vormistatud teavet (paberikandjal või paberivaba, näiteks salvestusseadmed), mis mõjutab tegevust, eelkõige halvenenud režiimis toimuva rongiliikluse puhul.

Hoiatusteated, mida vahetatakse organisatsioonis või muude huvitatud isikutega. Mõned tüüpilised näited on järgmised.

- *Raudteeveo-ettevõtja esitab taristuettevõtjale teavet mis tahes probleemi kohta, mis võib rongide liikumist mõjutada (veeremi rikked, nt ülekuumenenud teljepuksid, et taristuettevõtja saaks võtta riskikontrolli meetmeid, nagu liikluse peatamine külgnevatel rööbasteedel).*
- *Taristuettevõtja esitab teavet taristurikete ja nendest tulenevate ajutiste ohutusmeetmete kohta, nagu kiiruse piiramine, kõigile asjaomases piirkonnas tegutsevatele raudteeveo-ettevõtjatele.*

Liideste haldamiseks antud ülesannete puhul: tõendid selle kohta, kellele hoiatusteade saadetakse, sõltuvalt tegevuspiirkonnast (nt käsitletakse neid marsruudiraamatus);

protsess või menetlus teabe jagamiseks organisatsioonis nii mikro- kui ka makrotasandil tehtavate organisatsioonistruktuuri muudatuste kohta;

ohutusega seotud ülesandeid täitvatele ja võrku (võrke) käsitlevate rakenduseeskirjadega tegelevatele töötajatele antud juhiste koopiad, mis peavad olema

- *täielikud: kõik raudteeveo-ettevõtja tegevust puudutavate ohutusega seotud ülesannete eeskirjad ja nõuded määratletakse ja dokumenteeritakse asjaomastes dokumentides;*
- *täpsed: kõik eeskirjad ja nõuded on kirja pandud õigesti ja vigadeta (nt kuidas tuleb toimida enne signaaliseerimist, ohutusega seotud teated);*
- *järjepidevad: ühe isiku või ühe rühma suhtes kohaldatavad eri allikatest pärinevad nõuded on kooskõlas ja sidusad ega ole omavahel vastuolus.*

4.4.6 Järelevalveprobleemid

Kontrollida, et on olemas tehnikad ja protsess, mida kasutatakse riskikontrollis tulevaste võimaluste või ohtude kaardistamisel ajakohasuse tagamiseks.

Kontrollida, et olemas on vormistatud teabe kasutamise kontrolliprotsess.

Järelevalves on peamiseks küsimusteks, kui ajakohane on teave ja kas see jõuab **kõigi** asjaomaste töötajateni, nt öövalves olevate töötajateni või nendeni, kes töötavad asjaomasel ajal organisatsiooni põhitöökohtadest eemal.

4.5 Dokumenteeritud teave

4.5.1 Õiguslik nõue

4.5.1. Ohutusjuhtimissüsteemi dokumendid

4.5.1.1. Ohutusjuhtimissüsteemi kirjeldus, sh järgmine:

- a) raudteetoimingute ohutusega seotud protsesside (sh ohutusülesannete ja nendega seotud kohustuste) nimetamine ja kirjeldamine (vt punkt 2.3 „Organisatsioonisisised rollid, kohustused, vastutus ja volitused”);
- b) nende protsesside koostoime;
- c) menetlused või muud dokumendid, milles kirjeldatakse nende protsesside rakendamist;
- d) töövõtjate, partnerite ja tarnijate nimetamine koos osutatavate teenuste liigi ja ulatuse kirjeldusega,
- e) organisatsiooni ja muude punktis d nimetatud isikute vahel sõlmitud lepinguliste ja muude selliste ärikoostöölepete nimetamine, mida on vaja, et vähendada organisatsiooni ja töövõtjate kasutamisega seotud ohutusriske;
- f) viide käesoleva määrusega nõutavale dokumenteeritud teabele.

4.5.1.2. Organisatsioon tagab, et asjaomasele riiklikule ohutusasutusele (või ohutusasutustele) esitatakse vastavalt direktiivi (EL) 2016/798 artikli 9 lõikele 6 iga-aastane ohutusaruanne, mis sisaldab järgmist:

- a) ohutusega seotud olulisi muudatusi käsitlevate otsuste kokkuvõtte, sh ülevaade olulistest muudatustest kooskõlas rakendusmääruse (EL) nr 402/2013 artikli 18 lõikega 1;
- b) organisatsiooni eelmis(t)e aasta(te) ohutuseesmärgid ja see kuidas, tõsised ohutusriskid mõjutavad nende eesmärkide seadmist;
- c) õnnetus-/vahejuhtumite siseuurimise (vt punkt 7.1 „Õnnetus- ja vahejuhtumitest õppimine”) ja muu jälgimistegevuse tulemused (vt punkt 6.1 „Jälgimine”, punkt 6.2 „Siseaudit” ja punkt 6.3 „Juhtkonnapoolne ülevaatus”) kooskõlas määruse (EL) nr 1078/2012 artikli 5 lõikega 1;
- d) riiklike ohutusjuurdlusasutuste elluviimata soovitustega seoses tehtud edusammude kirjeldus (vt punkt 7.1 „Õnnetus- ja vahejuhtumitest õppimine”);

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

e) organisatsiooni ohutuskäitajad, mis on kavandatud organisatsiooni ohutustaseme hindamiseks (vt punkt 6.1 „Jälgimine“);

f) RIDis osutatud ohutusnõuandja iga-aastase aruande järeldused organisatsiooni ohtlike kaupade veoga seotud tegevuste kohta, kui see on asjakohane.

4.5.2. Teabe loomine ja ajakohastamine

4.5.2.1. Organisatsioon tagab, et ohutusjuhtimissüsteemiga seotud dokumenteeritud teabe loomisel ja ajakohastamisel kasutatakse asjakohaseid vorminguid ja vahendeid.

4.5.3. Dokumenteeritud teabe kontrollimine

4.5.3.1 Organisatsioon kontrollib ohutusjuhtimissüsteemi kohta dokumenteeritud teavet, eriti selle säilitamist, levitamist ja muudatuste kontrollimist, et tagada selle teabe kättesaadavus, sobivus ja vajaduse korral kaitsmine. The organisation shall control documented information related to the safety management system, in particular its storage, distribution and the control of changes, to ensure its availability, suitability and protection where appropriate.

4.5.2 Eesmärk

Taotleja peab tõendama, et üldine ohutusjuhtimise süsteem on piisav osutatavate teenuste liigi ja ulatuse jaoks ning on suuteline tekkinud riski juhtima. See eeldab järgmist:

- *selgitus taotleja ohutusjuhtimise süsteemi ohutuspoliitika, korralduse ja kõrgetasemelise korra kohta ning*
- *üksikasjalikum kord, nagu on sätestatud punkti 4.5.1.1 alapunktides a–f ja punkti 4.5.1.2 alapunktides a–g.*

Samuti peab taotleja näitama, kuidas hallatakse tema ohutusjuhtimise süsteemi dokumentatsiooni, st dokumenteeritava teabe kindlakstegemine, koostamine, hooldamine, haldamine, säilitamine ja alleshoidmine (st dokumendid ja salvestised/andmed), tagamaks, et see on ajakohane ja et vajaduse korral on asjaomastele töötajatele kättesaadavad õiged versioonid.

4.5.3 Selgitavad märkused

Kõik dokumendid, kus taotleja tõendab oma ohutusjuhtimise süsteemi vastavust kohaldatavatele nõuetele (**punkti 4.5.1.1 alapunkt f**), on ohutusjuhtimise süsteemi dokumenteeritud teabe osa.

Järgmised näitajad Joonisel 3 illustreerivad dokumentatsiooni tavalist struktuuri.

Joonis 3: Dokumentatsiooni tavaline struktuur

Sõltuvalt tegevuspiirkonnast võivad raudteeveo-ettevõtjad esitada erinevaid aruandeid (**punkt 4.5.1.2**) nende liikmesriikide riiklikele ohutusasutustele, kus toimub nende tegevus. Üldiselt on aruande ulatus seotud ainult vastavas liikmesriigis toimuva tegevuse osaga. Amet soovib siiski, et sama aruanne hõlmaks kogu tegevuspiirkonda, sest see peaks hõlbustama teabe vahetamist sama raudteeveo-ettevõtja üle järelevalvet tegevate riiklike ohutusasutuste vahel.

Ohutuse aastaaruande lähtealuseks on ohutusunõustaja aastaaruanne (**punkti 4.5.1.2 alapunkt f**) ohtlike kaupade veo korral, nagu on nõutud muudetud direktiivis 2008/68/EÜ ja ohtlike kaupade rahvusvaheliste raudteevõrkude eeskirjas, samuti ohtlike kaupade veo ohutusunõustaja aastaaruanne. Ohutusunõustaja peab täitma konkreetseid ülesandeid, sealhulgas tema ametisse nimetanud ettevõtja nõustamine tervise, ohutuse ja keskkonnaküsimustes seoses ohtlike kaupade veoga ning vajalike aruannete koostamine.

Dokumenteeritud teabe kindlaksmääramine, vorm (nt keel, tarkvara versioon ja graafika) ning kasutatud andmekandja (paber, elektrooniline kandja) (**4.5.2.1**) on organisatsiooni otsustada. See ei pea olema paberkandjal käsiraamatus.

Dokumentide kontroll (**punkt 4.5.3.1**) määrab protsessi (või menetluse), milles täpsustatakse sisemised kontrollimeetmed, eelkõige väljastamis- ja kasutamiseelne läbivaatamine ja asjakohasuse heakskiitmine, mida tuleb arvesse võtta ja rakendada teabe puhul, mis tuleb dokumenteerida. Selle eesmärk on teha kindlaks dokumentide läbivaatamise hetkeolukord, et välistada vigadega või vananenud dokumentide kasutamine. Eelkõige tagab see, et

- asjakohased dokumendid on kättesaadavad kõigis kohtades, kus tehakse ohutusjuhtimise süsteemi tõhusaks toimimiseks hädavajalikke toiminguid;
- vigadega või vananenud dokumendid eemaldatakse viivitamata kõigist väljaandmise või kasutamise punktidest või tagatakse muul viisil, et neid ei kasutata mittesihipäraselt;
- õigusliku või teadmiste säilitamise eesmärgil alleshoitavad vananenud dokumendid on nõuetekohaselt identifitseeritud.

4.5.4 Tõendid

- Taotleja peaks vajaduse korral esitama ohutusjuhtimise süsteemi kirjelduse ja selgituse, kuidas ta töötab vajaduse korral asjaomaste menetluste asjakohaste tähistega; **(punkti 4.5.1.1 alapunktid a–c)**
- taotleja peaks määratlema tööülesanded ja vastutuse, mis kehtivad seoses ohutuslaste ülesannetega, ja selle, kuidas taotleja ja teiste tegevusest tulenevaid riske juhitakse; **(punkti 4.5.1.1 alapunkt a)**
- taotleja esitab tõendid, et tal on ohutuse aastaaruanne (või on kehtestatud selle koostamise kord), milles käsitletakse punktis 4.5.1.2 loetletud aspekte; **(punkti 4.5.1.2 alapunktid a–f)**
- taotleja peaks osutama, kuidas toimib dokumendihaldussüsteem, sealhulgas sellele, kuidas tehakse teave kättesaadavaks ja kuidas see on kasutamiseks sobiv, kus ja kui seda vajatakse; kuidas seda süsteemis kontrollitud viisil muudetakse ning kuidas seda säilitatakse ja hoitakse nii, et see oleks kiiresti leitav jadokumendihaldussüsteem peaks võimaldama hoida teavet käitistes, kus on tagatud sobiv keskkond, et minimeerida teabe rikkumist ja kahjustumist ning vältida selle kadumist. **(punktid 4.5.2.1 ja 4.5.3.1)**

4.5.5 Näiteid tõendite kohta

Ohutusjuhtimise süsteemi kirjeldus, selle üldstruktuur ja lingid dokumentide juurde, mis toetavad süsteemisisesid protsesse (nt manuaalsed, korralduslikud menetlused ja töökord, tööjuhendid). Olenemata ISO kasutusele võetud uuest dokumenteeritud teabe kontseptsioonist võib organisatsioon säilitada dokumentatsiooni traditsioonilise struktuuri, kui see on otstarbekohane.

Kirjeldus, kuidas erinevad dokumendid on struktureeritud, kuidas neid avaldatakse, tehakse kättesaadavaks, esitatakse, säilitatakse, muudetakse ja kehtetuks tunnistatakse, viitega asjaomasele dokumentide kontrollimenetlusele.

Taotleja aastaaruande koostamise menetlus, kui taotletakse esimest ühtset ohutustunnistust. Menetluses näidatakse ära aruande kavandatud liigendus.

Dokumendihalduse protsess või menetlus, mis peab käsitlema viisi, kuidas dokumente pärast korrapäraseid läbivaatamisi ning õnnetusjuhtumite või vahejuhtumite järel ajakohastatakse. Protsess või menetlus käsitleb eskaleerimisprotsessi juhtudel, kui kokkulepitud ajakohastusi ei ole ettenähtud tähtaja jooksul tehtud või kui puudub kokkulepe selle kohta, kuidas dokumenti ajakohastatakse.

Ühetaolise mõistmise suurendamiseks ja hea andmekvaliteedi tagamiseks kasutatakse selget keelt (st kasutatakse lühikesi selgeid lauseid ja välditakse kõnekeelt).

Dokumentide väljastamiseelseks kinnitamiseks volitatud töötajad tagavad, et sisu on täpne ja kõik lõppkasutajad (või saajad), kelle suhtes see kehtib, saavad sellest aru.

Kui see on teostatav, määratletakse dokumendis või asjakohastes lisades muudatuste laad, et lihtsustada nende läbivaatamist ja kinnitamist.

Kehtestatud on dokumentide ja salvestiste säilitamise tähtajad, need on dokumenteeritud ja neid järgitakse.

4.5.6 Viited ja standardid

- ISO 9001:2015, ISO/TC 176/SC2/N1286 suunised dokumenteeritud teabele esitatavate nõuete kohta, kättesaadav aadressil www.iso.org/tc176/sc02/public

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

4.5.7 Järelevalveprobleemid

Kontrollida lepingulisi kokkuleppeid, millega nähakse ette riskide tõhus jälgimine ja kontroll organisatsiooni poolt (st kui teenuseid ostetakse sisse).

Järelevalve tegemisel on äärmiselt oluline teha kindlaks, milline on dokumendihaldussüsteemi kontrollivate isikute ning teabe ajakohastamise eest vastutavate isikute seos ja koostöö esimestega praktikas. Sageli esineb just sellel tasandil dokumentide kontrollimises häire, sest tõenäoliselt on need kaks protsessi osalist kahes eri juhtimisahelas. See võib kaasa tuua näiteks selle, et dokumentide ajakohastamise töö tähtsust tajutakse erinevalt, mis viib hilinemiseni dokumentatsiooni väljatöötamisel ja ajakohastamisel seotud riskide alusel.

Töötajate võimalus pääseda juurde uusimale teabele/dokumentatsioonile.

Ohutusjuhtimise süsteemi struktuur ja töörežiim peaksid kajastama tegelikku viisi, kuidas töö toimub, mitte olema kommete ja tavade kunstlik pealiskiht.

4.6 Inim- ja organisatsiooniliste tegurite integreerimine

4.6.1 Õiguslik nõue

4.6.1. Organisatsioon tõendab inim- ja organisatsiooniliste tegurite süstemaatilist arvessevõtmist ohutusjuhtimissüsteemi raames. Selle lähenemisviisi puhul:

- a) töötatakse välja strateegia ning kasutatakse inim- ja organisatsioonilisi tegureid käsitlevaid eksperditeadmisi ja tunnustatud meetodeid;
- b) käsitletakse riske, mis on seotud seadmete projekteerimise ja kasutamisega, ülesannetega, töötingimustega ja organisatsioonilise korraga, võttes arvesse inimvõimeid ja piiranguid ning mõju inimeste töö tulemuslikkusele.

4.6.2 Eesmärk

Taotleja näitab, et riski käsitlemisel süstemaatilise inim- ja organisatsiooniliste tegurite lähenemisviisi kasutamine on ohutusjuhtimise süsteemi lahutamatu osa. Nende tingimuste täitmine on oluline selle tõendamiseks, et taotleja on pädev raudtee-ettevõtet juhtima ja tema ohutusjuhtimise süsteemid sisaldavad tema riskide juhtimiseks riskikontrolli süsteeme.

4.6.3 Selgitavad märkused

Inim- ja organisatsiooniliste teguritega kaasneb süsteemse perspektiivi kasutamine, kui kaalutakse inim-, tehnoloogiliste ja organisatsiooniliste tegurite koostoimet. Organisatsioon peaks elutsükli põhise lähenemise abil arvestama inim- ja organisatsiooniliste teguritega. See tähendab inim- ja organisatsiooniliste tegurite kindlaksmääramist ja nende käsitlemist ohutusjuhtimise alases tegevuses, mis on seotud ärieesmärkide, juhtimise, toimingute, inimvõimete, ülesannete ja töökoha kujundamisega kõigis süsteemi olelusringi etappides, nt alates kasutusele võtmisest kuni kasutusest kõrvaldamiseni. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia täpsustab süsteemse lähenemise tegurite integreerimiseks ohutusjuhtimise tegevustesse.

Organisatsioon peaks kaasama inim- ja organisatsioonilised tegurite asjatundjad, et tuvastada milliseid tegureid ta oma äritegevuse toetamiseks vajab. Professionaalsed inim- ja organisatsioonilised tegurid - asjatundlikkus tähendab, et kaasatud töötajad peaksid olema kvalifitseeritud vastavalt antud valdkonnas määratletud riiklikele ja/või rahvusvahelistele standarditele. Näiteks täites Euroopa ergonoomide või sarnaste asutuste registreerimiskeskuse liikmeks saamise nõudeid. Suurtel organisatsioonidel võib olla inimfaktorite osakond, kus organisatsiooni toetavad professionaalsed inimfaktorite eksperdid. Väike organisatsioon võib anda vastutuse kõigi tasandite juhtidele, et vajaduse korral selgitada välja professionaalsete inimfaktorite ekspertteadmiste vajadus.

Lisateavet inim-ja organisatsiooniliste tegurite strateegia kohta leiate 5. lisast.

4.6.4 Tõendid

- Taotleja kirjeldab strateegias üksikasjalikult, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid integreeritakse, nii et inimkäitumise, organisatsiooniliste tingimuste ja tehnoloogia koostoimega seotud riske võetakse ohutusjuhtimise süsteemi asjaomastes protsessides nõuetekohaselt arvesse. Näiteks võib see tähendada, et olemas on kava, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid uue

signalisatsioonisüsteemi jaoks kõigis olulusringi etappides käsitletakse. Seda tehes peaks taotleja selgitama, kust võib leida lisateavet asjaomaste menetluste kohta. (punkt 4.6.1)

- *Kasutatakse kasutajakeskset projekteerimisprotsessi, mis põhineb inim- ja organisatsioonilistel põhimõtetel ja meetoditel ning kasutajate kaasamisel, rakendatakse näiteks uue või muudetud kujunduse, protseduuride, koolituse, töökoormuse ja töökeskkonna osas, et tagada eluaegne ohutus ja süsteemi tõhusus.*
- *Kasutatakse olemasolevaid inim- ja organisatsiooniliste tegurite kujunemisstandardeid ja parimaid tavasid. Vastavad standardid on näiteks ISO seeria 11064 juhtimiskeskuste ergonoomiline disain ja ISO seeria 9241 inimese ja süsteemi interaktsiooni ergonoomika.*
- *Lõppkasutajad on kaasatud projekteerimisprotsessi, näiteks nõuete määratlemisse, hilisemasse arendusse ja testimisprotsessi.*
- *Kasutajakeskne disainiprotsess on korduv protsess, mis hõlmab mitut faasi. Analüüsid tehakse kasutamise mõistmiseks ja täpsustamiseks (näiteks personali- ja kompetentsianalüüs, ülesannete analüüs ja riskianalüüs). Nende analüüside põhjal määratletakse kasutaja nõuded. Kasutaja nõudmistele vastamiseks valmistatakse disainilahendused, sealhulgas liidest, töökohtade, koolituse, protseduuride ja korralduse kujundamine. Kujunduste hindamisel kasutatakse formaalseid meetodeid, näiteks ülesande analüüs, simulatsioon, riskihindamine, eksperthinnangud, kasutajate hinnangud, kontrollimine ja valideerimine.*

4.6.5 Näiteid tõendite kohta

Koopia inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegiast, milles kirjeldatakse, kuidas võetakse arvesse inim- ja organisatsiooniliste tegurite valdkonna eksperditeadmiste ja tehnikate kasutamist.

Organisatsioon teeb analüüsi, kasutades olulusringi kõigis etappides, alates projekteerimisest kuni kõrvaldamiseni, tegevus- ja tugiprotsesside tõenditepõhiseid meetodeid. Analüüsis tuleks kindlaks teha kõik inim- ja organisatsioonilised tegurid ja tulemuslikkust mõjutavad tegurid, mis mõjutavad raudteeohutust ja riski kontrollimiseks vajalikke ohutusjuhtimise tegevusi.

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegias peaks näitama, millised ohutusjuhtimise tegevused on kehtestatud, samuti peaks olema kasutusel jälgimise ja tulemuslikkuse parandamise lähenemisviis. Strateegia peaks põhinema ennetaval lähenemisviisil, kuid vajaduse korral peaks see hõlmama reaktiivseid tegevusi.

Määratleda tuleks tööprotsesside ohutusjuhtimise tegevused, mis on seotud funktsioonide ja süsteemide toetamise, ülesannete väljatöötamise, töötajate arvu ja koolituse, seadmete projekteerimise ja kasutamise, menetluste ja teabevahetuse protokollidega.

Näiteks võiks selline strateegia hõlmata seda, kuidas inim- ja organisatsioonilised tegurid on integreeritud muudatuste juhtimise protsessi. Inimtegurite integreerimine tähendab protsessi inimtegurite ja ergonoomika integreerimiseks süsteemide projekteerimise protsessi. Inimtegurite integratsioonikava annab süstemaatilise lähenemisviisi kõigi projektitegevuste ja inimtegurite valdkonna seose määratlemiseks. Inimteguritega seotud insener-tehniline projekteerimine tähendab inimomaduste integreerimist süsteemi määratlusse, projekteerimisse, väljatöötamisse ja hindamisse, et optimeerida inimese ja masina toimimist operatiivtingimustes.

Kui tööprotsessid hõlmavad keerukaid töötamise mustreid, peaks inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia sisaldama väsimuse riskijuhtimise programmi.

4.6.6 Viited ja standardid

- Wickens, C. D., Lee, J. D., Liu, Y ja Gordon Becker, S. E (2004). *An Introduction to Human Factors Engineering (Sissejuhatus inimtegurite projekteerimisse)*. New Jersey: Pearson Education. ISBN-13: 978-0131837362
- ISO standardite seeria, nt
- ISO seeria 6385:2004 *Ergonomic principles in the design of work systems (Ergonoomika põhimõtted töösüsteemide kujundamisel)*
- ISO seeria 11064 *Ergonomic design of control centres (Juhtimiskeskuste ergonoomiline kujundus)*
- ISO seeria 9241 *Ergonomics of human-system interaction (Inimese ja süsteemi koostoime ergonoomika)*
- ISO seeria 10075 *Ergonomic principles related to mental work-load (Vaimse töökoormusega seotud ergonoomika põhimõtted)*
- EEMUA 191. *Alarm systems, a guide to design, management and procurement (Häiresüsteemid, kujundamise, juhtimise ja hankimise juhend)*
- UIC 651 *Layout of drivers' cabs in locomotives, railcars, multiple unit trains and driving trailers (Vedurijuhtide kabiinide paigutus vedurites, mootorvagunites, mootorrongides ja vedukites)*
- Rail Safety & Standards Board (2008). *Understanding Human Factors, a guide for the railway industry (Inimtegurite mõistmine, raudteetööstuse juhend)*

4.6.7 Järelevalveprobleemid

Kontroll, et teha kindlaks, et inimteguritega seotud küsimusi võetakse riskijuhtimise otsustusprotsessides arvesse üldise riskihindamise, muudatuste haldamise ja varade valitsemise kaudu.

Kontrollida, et tegevusega seotud dokumendid kajastavad pühendumust inimtegurite juhtimisele ergonoomilise kujunduse kaudu (nt kasutajasõbralik kujundus, lihtne keel, graafika juhiste toetamiseks, ajakohastuste lihtne haldus), et toetada riskijuhtimist.

Kontrollida, et raudteeveo-ettevõtjad/taristuettevõtjad keskendavad toimivuse jälgimisel oma analüüsi inimteguritele kui peamisele õnnetusjuhtumite, vahejuhtumite või ohtlike olukordade põhjusele.

Kontrollida, kas on olemas dokumenteeritud näited võetud parandusmeetmetest, mille eesmärk on kõrvaldada inimvõimeid mõjutavad ja ohutust kahjustavad tegurid.

5 Tegevus

5.1 Tegevuse kavandamine ja kontrollimine

5.1.1 Õiguslik nõue

- 5.1.1. Organisatsioon tagab tegevuse kavandamisel, elluviimisel ja läbivaatamisel, et tegevuse ajal tehakse järgmist:
- a) kohaldatakse aktsepteeritava riskitaseme näitajaid (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“);
 - b) viiakse ellu ohutuseesmärkide saavutamise kava(d) (vt punkt 3.2 „Ohutuseesmärgid ja kavandamine“);
 - c) kogutakse teavet, et mõõta tegevuskorra nõuetekohast kohaldamist ja tõhusust (vt punkt 6.1 „Jälgimine“).
- 5.1.2. Organisatsioon tagab, et tegevuskord vastab kohaldatavate koostalitluse tehniliste kirjelduste ohutusunõuetele ning asjakohastele riiklikele normidele ja muudele nõuetele (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“).
- 5.1.3. Selleks et ohjata tegevuse ohutusega seotud riske (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“), võetakse arvesse vähemalt järgmist:
- a) uute või olemasolevate rongimarsruutide ja uute rongiteenuste kavandamine, sh uut liiki veeremiüksuste kasutuselevõtmine, vajadus rentida veeremiüksuseid ja/või võtta tööle välisosalist töötajaid ja vahetada hoolduse eest vastutavate üksustega hooldusteavet tegevusega seotud eesmärkidel;
 - b) rongide sõidugraafikute koostamine ja rakendamine;
 - c) rongide või veeremiüksuste veeelne ettevalmistamine, sh väljumiseelsed kontrollid ja rongi koosseis;
 - d) rongide või veeremiüksuste käitamine eri käitamistingimustes (tavapärased, halvenenud ja ohuolukordades);
 - e) tegevuse kohandamine vastavalt hoolduse eest vastutavate üksuste taotlusele võtta veeremiüksus käigust maha või anda see uuesti käiku;
 - f) veeremiüksuste käitamise load;
 - g) liideste kasutatavus rongikabiinides ja rongijuhtimiskeskustes ja hooldustöötajate seadmete puhul
- 5.1.3. Tegevusohutusega seotud riskide ohjamisel (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“) tuleb võtta arvesse vähemalt järgmist:
- a) liikluskorralduse ja juhtimise seisukohast ohutu liikluse piirid, mis põhinevad taristu konstruktsiooniomadustel;
 - b) liikluskorraldus, sh sõiduplaan ja rongiliinide jaotamine;
 - c) liikluse juhtimine reaalajas tavatingimustes ja halvenenud tingimustes, kohaldades liikluspiiranguid ja hallates liiklushäireid;

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

d) tingimuste kehtestamine erandlike saadetiste jaoks.

- 5.1.4. Selleks et kontrollida tegevusohutusega seotud kohustuste jaotamist, määrab organisatsioon kindlaks rongide ja veeremiüksuste ohutu käitamise kooskõlastamise ja haldamisega seotud kohustused ja selle, kuidas kõigi teenuste ohutut osutamist mõjutavad asjakohased ülesanded jaotatakse pädevatele töötajatele organisatsioonisiselt (vt punkt 2.3 „Organisatsioonisiselised rollid, kohustused, vastutus ja volitused“) ja vajaduse korral teistele kvalifitseeritud välisosalistele (vt punkt 5.3 „Töövõtjad, partnerid ja tarnijad“).
- 5.1.4. Selleks et kontrollida tegevusohutusega seotud kohustuste jaotamist, määrab organisatsioon kindlaks rongide ja veeremiüksuste ohutu käitamise kooskõlastamise ja haldamisega seotud kohustused ja selle, kuidas kõigi teenuste ohutut osutamist mõjutavad asjakohased ülesanded jaotatakse pädevatele töötajatele organisatsioonisiselt (vt punkt 2.3 „Organisatsioonisiselised rollid, kohustused, vastutus ja volitused“) ja vajaduse korral teistele välisolevatele kvalifitseeritud osalistele (vt punkt 5.3 „Töövõtjad, partnerid ja tarnijad“).
- 5.1.5. Selleks et kontrollida teavet ja selle edastamist (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“), kui see on tegevuse ohutuse seisukohast asjakohane, antakse asjaomastele töötajatele (nt rongipersonal) teada mis tahes konkreetsetest reisitingimustest, sh olulistest muudatustest, millega võib kaasneda oht, ajutistest või alalistest käitamispiirangutest (nt tulenevalt konkreetset liiki veeremiüksustest või konkreetsetest marsruutidest) ning erandlike saadetistega seotud tingimustest, kui see on asjakohane.
- 5.1.5. Selleks et kontrollida teavet ja selle edastamist (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“), kui see on tegevusohutuse seisukohast asjakohane, teavitatakse asjaomaseid töötajaid (nt signalistid) rongide ja veeremiüksuste konkreetsetest marsruudinõuetest, olulistest muudatustest, millega võib kaasneda oht, ajutistest või alalistest käitamispiirangutest (nt tulenevalt rööbastee hooldusest) ning erandlike saadetistega seotud tingimustest, kui see on asjakohane.
- 5.1.6. Selleks et kontrollida pädevust (vt punkt 4.2 „Pädevus“), kui see on tegevusohutuse seisukohast asjakohane, tagab organisatsioon kooskõlas kohaldatavate õigusaktidega (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“) oma töötajate puhul järgmise:
- a) koolitus- ja tööjuhustest kinnipidamine ja vajaduse korral parandusmeetmete võtmine,
 - b) erikoolitus juhul, kui eeldatavad muutused mõjutavad tegevust või ülesandeid;
 - c) nõuetekohaste meetmete võtmine pärast õnnetus- või vahejuhtumeid.

5.1.2 Eesmärk

Taotleja peaks tõendama, et tal on ohutusjuhtimise süsteemi kaudu tegevusriskide juhtimiseks kasutusel asjakohased menetlused, sealhulgas tagades, et töötajad mõistavad oma ülesandeid, tegevusriske, millega nad kokku puutuvad, ja seda, millised on kontrollimeetmed, ning et neil on nende juhtimiseks asjakohane pädevus ja koolitus vastavalt ohutusjuhtimise süsteemi dokumentidele.

Taotleja peaks tagama, et veeremiüksusi või taristut käitatakse erinevates töötingimustes (st tava-, halvenenud ja hädaolukorra tingimustes) ohutult kooskõlas kohaldatavate nõuetega, sealhulgas ka varade kasutamine katsetamise eesmärgil (nt veeremiüksuste tööomaduste vastavuse määramise katsed enne loa andmist) ning eritingimustes (nt ebatavalised saadetised, näiteks suured jagamatud objektid, mida ei saa transportida teiste transpordivahenditega, nagu betoonist sillad/sillatalad jne).

5.1.3 Selgitavad märkused

Ülaltoodud juriidilise teksti punktides 5.1.3, 5.1.4 ja 5.1.5, kui nõue puudutab raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid, asendatakse mustad klauslid sinisega.

Direktiivis (EL) 2016/798 nõutakse, et raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate juhid kehtestaksid nende raudteetoimingutele omaste ohutusriskide ohjamiseks ohutusjuhtimise süsteemi. Ohutusjuhtimises on üldine üksmeelne seisukoht see, et ohutus tuleks võimalikult suures ulatuses tavapärastesse äriprotsessidesse integreerida. Selle põhjuseks on, et ettevõtte keskendub siis sama palju ohutusele kui mis tahes muule äriprotsessile, mis vähendab eri protsesside vahelisi vastuolusid.

ISO märgib oma suunisdokumendis (N360), mis toetab SL lisa, et 8. klausli (Tegevus) eesmärk on täpsustada elemente, mis tuleb organisatsiooni toimingutes rakendada, tagamaks, et juhtimissüsteemi nõuded on täidetud, samuti tagamaks, et tegeletakse prioriteetsete riskide ja võimalustega. Lisaks märgitakse, et ette võib näha tegevuse kavandamise ja kontrollimisega seotud täiendavad nõuded (valdkonnapõhised). Eelkõige, et need ei kahjusta ettevõtte äritegevust, vaid pakuvad piisavat raamistikku, et kontrollida, kuidas olulisi ohutusküsimusi organisatsiooni äriprotsessides hallatakse.

Lisatud on käitlusnõuete ja muude juhtimissüsteemide nõuete vahelised konkreetset seosed (sarnaselt hoolduse eest vastutava üksuse määruse III lisa toodud lähenemisviisile), selgitamaks, et asjaomaste juhtimissüsteemi nõuete puhul tuleb arvestada konkreetsete käitlusnõuetega (nt marsruutide planeerimine raudteeveo-ettevõtjatele on tegevus, mille suhtes tuleks kohaldada üldist riskihindamist). Selline lähenemisviis ei ole mõeldud ammendavana, vaid eesmärk on tuvastada konkreetset probleemi, mida ametiasutused peavad oluliseks (oma kogemustele tuginedes) ja mida seetõttu tuleks nende hindamis- või järelevalvetegevuse käigus uurida. Raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad ei tohiks oma ohutusjuhtimise süsteemi väljatöötamisel ja rakendamisel keskenduda ainult nendele erinõuetele (jättes näiteks muud ohutusriskid arvestamata). Igal juhul peavad raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad rakendama kõikides asjakohastes äriprotsessides ohutusjuhtimise süsteemi nõudeid (nt üldine riskihindamine, jälgimine, pädevus, teave ja teabevahetus), tõendamaks, et ohutusriskid on piisavalt kontrollitud.

Ohutusjuhtimise süsteemi integreerimine äri-/tegevusprotsessidesse on kõige tähtsam ja selle eesmärgi saavutamiseks peab organisatsioon täitma kohaldatavaid KTKsid (punkt 5.1.2), näiteks OPE KTK, ja teatatud siseriiklike eeskirju, kui liidesenõuded ei ole KTKdes täielikult sätestatud. Samuti võib liikmesriik või selle ametiasutus avaldada nõuete täitmise aktsepteeritud meetodid, et lihtsustada oma siseriiklike eeskirjade täitmist. Vajaduse korral tuleks arvesse võtta vähemalt järgmisi käitamisprotsesse:

- *taristu käitamine (taristu teede ja seadmete kontrollimine, veeremiüksuste liikumisele loa andmine kõigis tingimustes ja taristu hoolduse tagamine: raudteeäärsete juhtkäskude ja signaalimissüsteem(id),*
- *rongi käitamine (marsruutide ja asjakohaste ajakavade väljatöötamine, rongi ettevalmistamise juhtimine, rongi juhtimise, saatmise, katsetamise, hooldamise ja veeremiüksuste remondi tagamine),*
- *manöövrirööd (veeremiüksuste liigutamine rongi koostamiseks või lahtivõtmiseks).*

Siinkohal on peamine OPE KTK, sest selles sätestatakse „peamised käitamis põhimõtted“, mida tuleks kajastada ohutusjuhtimise süsteemi asjaomastes osades, ning seetõttu võib vastavust OPE KTK-le kasutada eespool nimetatud ohutusjuhtimise süsteemi asjaomaste nõuete täitmise tõendamiseks.

Veeremiüksuse hoolduse kohta käitamise eesmärgil toimuv teabevahetus (**punkti 5.1.3 alapunkt a**) hoolduse eest vastutava üksusega on määratletud hoolduse eest vastutava üksuse määruse artikli 5 lõikes 3. See hõlmab hoolduse eest vastutava üksuse hooldamise ajal esitatud hoolduse ajakava ja piiranguid (lühiajaline planeerimine).

Kui viidatakse rongide ajakavade väljatöötamisele ja rakendamisele (**punkti 5.1.3 alapunkt b**), tähendab see, et taotleja peaks näitama, kuidas ta on üldise riskihindamise kaudu juhtinud oma organisatsioonis tegevusest ja liidesest teiste osalejatega tulenevat riski. Näiteks on ta võtnud arvesse

- *signaale edastavate töötajate täiendavat töökoormust, kui rongide arvu teataval ajal suurendatakse,*
- *asjakohaseid käitamiskokkuleppeid asjaomas(t)e taristuettevõtja(te)ga liikluse peatamiseks, taastamiseks, teabe vahetamiseks ja kõigi muude teenuste kohta, mida peetakse vajalikuks:*
- *rööbastee hooldusega seotud riskide juhtimine, kui ronge käitatakse 22 tundi päevas.*

Uus rongiliikluse teenus (**punkti 5.1.3 alapunkt a**) võib hõlmata uut liiki veetavaid kaupu.

Veeremiüksuste liikumisel (**punkti 5.1.3 alapunkt d**) on laiem tähendus kui rongide liikumine (st veeremiüksuste graafikukohane liikumine) ja enne rongi väljasõitu antud load. See võib hõlmata ka katkise rongi taastamist, rööbastee hooldusmasinate liikumist või kahjustatud veeremiüksuse ettenägematut asendamist rongis enne rongi väljumist.

Kooskõlas UIC teabelehe 502-1 artikliga 1.1 tehakse ettepanek kasutada mõistet „erandlikud saadetised“ (punkt 5.1.5) järgmises määratluses: „saadetus loetakse erandlikuks, kui selle välismõõtmed, mass või omadused põhjustavad seoses transpordis osaleva raudteeveo-ettevõtja püsiseadmetega või vaguniga erilisi raskusi ja seetõttu võib seda aktsepteerida ainult konkreetsetel tehnilistel või töötingimustel“.

Taristuettevõtja juhataja peaks määratlema ja tagama tingimused ja meetmed, et kasutada veeremiüksust katsetamise jaoks võrgustikus antud ajavahemikul, nagu on sätestatud direktiivi (EL) 2016/797 artikli 21 lõikes 3 ja artikli 21 lõikes 5 (**punkt 5.1.2**).

Marsruudi ühilduvuse kontrollimise protokoll sisaldab veeremi/rongi omadusi, mida võetakse arvesse kavandatud opereerimise teede suhtes, sealhulgas infrastruktuuri-ettevõtjate tuvastatud võimaliku kõrvalekalde marsruudi (te) ga (KTK OPE (EL) 2015/995 4.2.2.5).

Teekonna marsruutide omadused põhinevad infrastruktuuriregistril (RINF) ja / või infrastruktuuri-ettevõtja esitatud teabel.

Kui kumbki pool tuvastab probleeme, peaksid raudtee-ettevõtja ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ühiselt lahendama.

Inim- ja organisatsioonilisi tegureid tuleks arvesse võtta tegevuse planeerimisel seoses näiteks töögraafikute, väsimuse juhtimise, stressi, (füüsilise ja psühhosotsiaalse) töökeskkonna, töökohtade ja tööprotsessidega jne.

Tegevuse planeerimine ja kontroll töötatakse välja ohutuskultuuri pideva täiustamise jaoks. Ohutuskultuuri tuleks võtta arvesse näiteks töökoormuse, (füüsilise ja psühhosotsiaalse) töökeskkonna, tööprotsesside jne puhul. See peab tagama, et muudatuste või korralduste tagajärjed ei avalda negatiivset mõju inimvõimetele või organisatsiooni ohutusele.

5.1.4 Tõendid

- *Teave selle näitamiseks, et oma tööprotsesside planeerimisel, väljatöötamisel, rakendamisel ja läbivaatamisel plaanib taotleja saavutada ohutuseesmärgid, kohaldab üldise riskihindamise meetmeid ja jälgib tulemusi, sealhulgas asjakohased viited kohtadele, kust võib leida lisateavet menetluste kohta; (**punkti 5.1.1 alapunktid a–c**)*
- *tõendid selle kohta, et organisatsioon on teadlik kõigist tema tegevuse suhtes kohaldatavatest kohustuslike ohutusnõuete kategooriatest ja et ta neid ka tegelikult rakendab, ning kirjeldus selle kohta, kuidas ohutusjuhtimise süsteem tagab nende täitmise;*

- teave selle kohta, et taotleja tagab, et tema töökord on vastavuses kohaldatavate nõuetega (õigusaktid, standardid jne); **(punkt 5.1.2)**
- veeremiüksuse liigile loa andmise ja/või veeremiüksuse turule laskmise loa raamistikus on taristuettevõtja võimeline määratlema ja tagama järgmise **(punkt 5.1.2)**:
 - käitamistingimused, mida kohaldatakse veeremiüksuste kasutamise suhtes katsete tegemiseks võrgustikus, tuginedes taotleja poolt loa saamiseks esitatud teabele;
 - kõik vajalikud meetmed, mis tuleb võtta taristu poolel, et tagada ohutu ja usaldusväärne käitamine võrgustikus tehtavate katsete ajal, ja/või
 - kõik vajalikud meetmed taristu paigaldistes, et teha katseid võrgustikus.
- Enne kasutamist volitatud sõidukite kontrollimiseks (uuesti sõnastatud koostalitlusvõime direktiivi artikkel 23.1) ja eriti marsruutide ühilduvuse kontrollimiseks ((uuesti sõnastatud IOD artikli 23 lõike 1 punktid a ja b) on raudtee-ettevõtja oma OJS-i abil võimeline tuvastama ja esitama (5.1.3 alapunkti a) KTK OJS-i nõuete kohta) tõendusprotseduurid ja -protokollid, mis näitavad, et veerem ühildub marsruudiga, kus see on ette nähtud, ning on nõuetekohaselt integreeritud rongi koosseisu (vt ka käitamise KTK-d) (2015/995 4.2.2.5).
- tõendid käitusedokumentide vastavuse kohta tegevuse (ja hoolduse) juhtimisega seotud nõuetele organisatsiooni ja füüsilistel piiridel, nt korralduslikud, tehnilised ja operatiivliidesed naabertaristute, piirijaamadega, koostoime teiste raudteeveo-ettevõtjate või taristuettevõtjatega jne; **(punkt 5.1.2)**
- teave selle kohta, kuidas juhitakse veotegevuse riske üldise riskihindamismenetluse kaudu ja kuidas hõlmatakse eespool nimetatud nõuetes sätestatud elemente; **(punkti 5.1.3 alapunktid a, c–f)**
- tõendid, et hooldamise eest vastutav organ toimib kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõikega 2; **(punkti 5.1.3 alapunkt f)**
- teave selle kohta, kuidas hallatakse veotegevuse ohutuse huvides kohustusi, sealhulgas vastutust väsimuse riskijuhtimise eest; **(punkt 5.1.4)**
- teave selle kohta, kuidas organisatsioon haldab teavet ja teabevahetust veotegevuse ohutuse huvides; **(punkt 5.1.5)**
- teave seoses pädevusjuhtimise süsteemi ja seotud menetlustega ning kuidas need on seotud konkreetsete töö- või ülesande juhistega, eesmärgiga tagada veotegevuse ohutus; **(punkt 5.1.6)**
- tõendid selle kohta, et käitusedokumente (menetlused, tööjuhendid jne) ajakohastatakse, kui ja kus see on vajalik. **(vt ka punkt 4.5.3)**

5.1.5 Näiteid tõendite kohta

Kohustuslike nõuete loetelu (sealhulgas KTKd) ja kirjeldus, kuidas taotleja neid täidab **(vt ka punkt 2)**.

Selgitus, kuidas käitamisriske üldise riskihindamismenetluse raames juhitakse ja kuidas tagatakse, et saavutatakse käitamisega seotud ohutuseesmärgid. Esitatakse lingid asjakohaste menetluste juurde.

Avaldus selle kohta, kuidas pädevusjuhtimise süsteem aitab kaasa käitamisriskide kontrollimisele ja kuidas juhitakse teabe- ja teabevahetuse voogu, tagamaks, et riskid on nõuetekohaselt kontrollitud.

Üksikasjad taotleja veeremi hooldussüsteemi kohta, sealhulgas lingid üksikasjalike dokumentide juurde, mis seda kinnitavad (kui ei ole hoolduse eest vastutavat üksust või sertifitseerimissüsteemi).

Üksikasjalik teave väljumiseelsete kontrolli protseduuri kohta (OPE KTK), mis on kehtestatud järgmiste vastavuskontrollide tagamiseks:

- pidurdustõhusus (pidurduslehe ettevalmistamine),
- rongi koosseis,
- eesmised ja tagumised signaalid,

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

- *laaditud ja haalatud veeremiüksuse olukord.*

Koopia mittevastavuse tuvastamise protsessist ja selle kirjeldus, kuidas tagatakse, et võetakse kõik vajalikud meetmed, näiteks need, millega kaasneb veeremiüksuse kõrvaldamine, purunenud/defektsete osade/seadmete/veeremiüksuse asendamine või käitamispääringute rakendamine.

Dokument, milles näidatakse ära igal konkreetsel marsruudil kasutatavate veeremiüksuste liigid ja teostatavate toimingute liik, eelkõige:

- *veeremiüksuste konkreetsest liigist tulenevad käitamispääringud;*
- *veeremiüksuste konkreetsete liikide käitisest konkreetsetel marsruutidel tulenevad pääringud;*
- *konkreetsete marsruutide täiendavad hooldusnõuded (vt ka punkt 5.2).*

Dokument, milles kirjeldatakse kõiki täiendavaid nõudeid tekkinud hädaolukordade lahendamiseks (nt vahejuhtumid veeremiüksusega) võrgustikus (võrgustikes), mis on tegevuspääringnaga seotud.

On olemas väsimuse juhtimise protsess, mida kohaldatakse ebakorrapärase tööajaga töötajate suhtes. Protsess põhineb tõenditepõhistel meetoditel ja kutselistel eksperditeadmistel. Protsessis võetakse arvesse, et väsimuse riskijuhtimise tervikliku lähenemisviisi kujundamisel tuleb arvestada mitme teguriga. Väsimuse juhtimise protsess peaks hõlmama töökeskkonna ja tööülesannete planeerimist ja kontrolli, et vähendada nii palju, kui see on mõistlikult teostatav, väsimuse mõju tööjõu ärsusele ja võimekusele viisil, mis vastab riskiga kokkupuutumise tasemele ja tegevuse laadile.

Seoses OPE KTK peamiste käitamispehmitete järgimisega esitatakse tõendid selle kohta, et raudteeveo-ettevõtja suudab seda tagada (üksnes näitlikustamise eesmärkidel):

- *rongi tohib käitada raudteeliini osal ainult siis, kui rongi koosseis on taristuga kooskõlas (3. peamine käitamispehmit).*

See on seotud rongi liikumiseks loa andmise eelse kinnitusega, et rong sobib kokku selle marsruudi taristuga, millel seda kavatakse käitada. Rongi ja taristu kokkusobivust mõjutavad peamiselt veeremiüksuse mõõtmed ja mis tahes sellele paigutatud koorem; möödasõiduvahemaad rongi ja taristu vahel või rongide ja külgnervate rööbasteede (rööpmelaiuse) vahel; rongi minimaalne nõutav pidurdusvõime; rongi mass ja pikkus ning taristu suutlikkus ja võimekus.

On olemas tõendid, et

- *selle tagamiseks toimuvad enne, kui rong alustab või jätkab teekonda, väljumiseelsed kontrollid, kindlustamiseks, et reisijaid, töötajaid ja kaupu veetakse ohutult (4. peamine käitamispehmit).*

See puudutab rongi ja selle sõiduvalmidust. Näidete hulka kuuluvad rongi pidurdusvõime, rongi lubatud sõidukiirus, rongi moodustamine ja ühendamise, kauba identifitseerimine, laadimine ja kinnitamine, piisava teabe andmine rongi ettevalmistamiseks ja operatiivtöötajatele. Eesmärk on vältida kokkupõrkeid ja rööbastelt mahasõitmist tulenevalt mitmest riskist.

5.1.6 Viited ja standardid

- *ISO N360 JTCG kontseptsioonidokument, mis toetab SL lisa*
- *UIC teabeleht 502-1*
- *[RID](#)*
- *OPE KTK juhend*

5.1.7 Järelevalveprobleemid

Veotegevuse järelevalve peaks toimuma, keskendudes diskreetsetele aladele ja neid üksikasjalikult uurides, et näha, kuidas need kajastuvad järelevalve all oleva organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemis ja kas neil on õiges kohas õiged töötajad, kes teevad õiget asja. See võimaldab riiklikul ohutusasutusel näha, kas tegevus on ohutusjuhtimise süsteemis tervikuna hõlmatud või seda juhitakse eraldi, ohutuseesmärkide ja üldise strateegiaga nõrgalt seotuna.

Järelevalves tuleks eraldi kontrollida järgmist:

- *kuidas kõrgema taseme OJS-i dokumendid võetakse üle kohalikesse juhenditesse, mida kasutatakse riskide juhtimiseks operatiivtasandil;*
- *hädaolukordade ja tavapäratute olukordade juhtimine;*
- *kuidas hallatakse käitamisiire/käitamispiiranguid, sealhulgas liideseid käsitlevad kokkuvõtted teiste osapooltega;*
- *väsimuse juhtimise kord;*
- *ohtlike ainete haldamine;*
- *ohtlike kaupade veo kord, sealhulgas organisatsiooni töötajate koolitus, tööülesanded ja vastutus vastavalt ohtlike kaupade rahvusvaheliste raudteevedude eeskirja (RID) peatükkidele 1.3 ja 1.4 vajaduse korral sidepidamine mis tahes muu ohtlike kaupade veo pädeva asutusega;*
- *kooskõla OPE KTKs sätestatud peamiste käitamispiirangutega.*

5.2 Varade valitsemine

5.2.1 Õiguslik nõue

- 5.2.1. Organisatsioon juhib füüsilise varaga seotud ohutusriske kogu vara olelusringi jooksul (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“) alates kavandamisest kuni kõrvaldamiseni ja täidab kõik inimteguritega seotud kasutusnõuded olelusringi kõigis etappides.
- 5.2.2. Organisatsioon peab tegema järgmist:
- a) tagama, et vara kasutatakse ettenähtud eesmärgil, säilitades samal ajal selle ohutu töökorra kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõikega 2, kui see on asjakohane, ja selle eeldatava talitlustaseme;
 - b) haldama vara tavapärares ja halvenenud käitamistingimustes;
 - c) tegema niipea kui võimalik kindlaks juhud, mille puhul enne vara kasutamist või kasutamise ajal ei täideta käitamishõudeid, sh ei kohaldata nõuetekohaselt kasutuspiiranguid, et tagada vara ohutu töökord (vt punkt 6.1 „Jälgimine“).
- 5.2.3. Organisatsioon tagab, et varade valitsemise kord vastab kohaldatavate koostalitluse tehniliste kirjelduste olulistele nõuetele ning muudele asjakohastele nõuetele (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“).
- 5.2.4. Hoolduse tagamisega seotud riskide ohjamisel (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“) tuleb võtta arvesse vähemalt järgmist:
- a) hooldusvajadus vara ohutu töökorra säilitamiseks, võttes aluseks vara kavandatud ja tegeliku kasutuse ja selle konstruktsiooniomadused;
 - a) hooldusvajadus taristu ohutu töökorra säilitamiseks, võttes aluseks taristu kavandatud ja tegeliku kasutuse ja selle konstruktsiooniomadused;
 - b) veeremiüksuse käigust maha võtmine hoolduseks puuduste leidmisel või kui vara ei ole enam ohutus töökorras, nagu on osutatud punktis a;
 - c) pärast hooldust vara uuesti käiku laskmine teatavate kasutuspiirangutega, et tagada selle ohutu töökord;
 - d) jälgimis- ja mõõtmisvahendite seisukord, et tagada nende sobivus ettenähtud kasutamiseks.
- 5.2.5. Selleks et kontrollida teavet ja selle edastamist (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“), kui see on vara ohutu haldamise seisukohast asjakohane, võtab organisatsioon arvesse järgmist:
- asjakohase teabe vahetamine organisatsioonis või väliste hoolduse eest vastutavate
 - a) üksustega (vt punkt 5.3 „Töövõtjad, partnerid ja tarnijad“), eriti seoses ohutusvalaste häirete, õnnetus- ja vahejuhtumite ning vara kasutuspiirangutega;
 - b) kogu vajaliku teabe ja sh punktiga a seotud teabe jälgitavus (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“ ning punkt 4.5.3 „Dokumenteeritud teabe kontrollimine“);
 - c) dokumentide koostamine ja säilitamine, sh vara ohutust mõjutavate muudatuste haldamine (vt punkt 5.4 „Muudatuste haldamine“).

5.2.2 Eesmärk

Taotleja peaks näitama, kuidas ta haldab oma varade olulusringi alates projekteerimisest kuni kõrvaldamiseni ohutusjuhtimise süsteemis sätestatud menetluste ja korra kaudu. Taotleja peaks näitama, et ta on rakendanud igas olulusringi etapis inimkeskset lähenemisviisi. Ta peaks täpsustama, kus tema varade haldamine on liidetud tema ohutusjuhtimise süsteemi erinevate osadega, näiteks pädevusjuhtimise, operatiivse planeerimise ja jälgimisega. Taotleja eesmärk peaks olema näidata, et tal on olemas kindel varade valitsemise süsteem, mis kajastab riske, mis tulenevad tema tegevuse liigist ja ulatusest.

5.2.3 Selgitavad märkused

„Vara“ (**punkt 5.2**) tähendab mis tahes seadmeid (püsi- või liikuvseadmed), struktuuri, tarkvara või mis tahes muud komponenti, mis vajavad raudteetegevuse läbiviimiseks aja möödudes hooldamist. Varad jaotatakse varaks, mida haldab raudteeveo-ettevõtja (peamiselt veeremiüksused), ja varaks, mida haldab taristuettevõtja (kõik taristu komponendid, nagu rööbastee, kontrolli alasüsteemi/signaliseerimiseseadmed, siirdumine ühelt rööbasteele teisele, toiteallikad, raudteeületuskohad, tsiviilehitustööd, näiteks sillad, viaduktid, tunnelid, platvormid, liftid, eskalaatorid jne. Täielik loetelu on esitatud direktiivi (EL) 2012/34 I lisas).

Vara olulusring hõlmab järgmisi etappe:

- a) projekteerimine;
- b) rakendamine (ehitus/tootmine, paigaldus, katseamine ja kasutuselevõtt);
- c) käitamine ja hooldus;
- d) parandamine, muutmine ja täiendamine, mis hõlmab muudatuste haldamist;
- e) taastamine, kasutusest kõrvaldamine ja lõplik kõrvaldamine.

Organisatsiooni jaoks on oluline näidata, kuidas ta varade suhtes (süsteemi ja) ohutuse nõudeid registreerib ja neid säilitab ning kuidas neid kontrollitakse, kinnitatakse ja jälgitakse.

Kui hooldusleping on sõlmitud kolmanda osapoollega, on organisatsiooni kohustus täpsustada ja jälgida, et vara toimivus vastaks organisatsiooni kehtestatud standarditele.

Kui ohutuskriitiliste varadega seotud riskide juhtimiseks on protsessid paigas, peaks organisatsioon jälgima varade toimivust nende riskide ja enda ootuste suhtes.

Kui varasid tõenäoliselt uuendatakse, dekomisjoneeritakse või võõrandatakse, kehtestab ja dokumenteerib organisatsioon protsessid, mis võimaldavad hallata sellise tegevusega seotud riske.

Need protsessid on olulised ainult nende organisatsioonide jaoks, kes sellist tegevust teostavad või tõenäoliselt seda teevad.

Kasutuselt läheneva vara uuendamiseks tagab organisatsioon, et asendusvara vastab kehtestatud ohutuse näitajatele. Selle protsessi osana vaadatakse üle kõik ohutusalalüüsid.

Hooldusega seotud nõuded (**punkt 5.2.4**) tulenevad hoolduse eest vastutava üksuse määrusest, kusjuures kaubavagunid on vara, mida peaks haldama raudteeveo-ettevõtja ja võimalik, et taristuettevõtja. Need hoolduse eest vastutava üksuse määramises sätestatud nõuded on spetsiifilisemad ja ettekirjutavamad, samas kui eespool nimetatud nõuded käsitlevad peamiselt liidest raudteeveo-ettevõtja või taristuettevõtja juhi ohutusjuhtimise süsteemi ja hoolduse eest vastutava üksuse hooldussüsteemi vahel, eesmärgiga tagada, et varad on käitamiseks ja hooldamiseks ohutud. Üldises riskihindamises tuleks käsitleda ka hoolduse käigus tehtava mis tahes asendamise (mis on osa vara olulusringist) võimalikku ohutusalast mõju kooskõlas direktiivi (EL) 2016/797 nõuete ja asjaomaste KTKdega.

Kõiki varasid ei reguleerita KTKdega (**punkt 5.2.3**) ja isegi kui KTKd kohaldatakse (nt taristu KTK), reguleeritakse ainult koostalitlusvõime jaoks vajalikku, see tähendab, et vaja võib olla veel muid ohutusnõudeid. Asendamise, taastamise või moderniseerimise korral tuleb säilitada kooskõla asjaomaste KTKde peamiste nõuetega (mitte ainult ohutuslaste põhinõuetega) kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/797.

Termin „ohutu käitamise seisukord“ (**punkti 5.2.4 alapunkt a**) tähendab, et vara tuleb käitada selle ohutu kasutuse piires. Ohutu kasutuse piirid võivad süsteemi kasutusea vältel muutuda, kuid need tuleb kindlaks määrata, võttes arvesse koostalitlusvõime parameetreid. Vead saab kindlaks teha (**punkti 5.2.4 alapunkt b**) ja põhjuste analüüsi alusel saab ohutu kasutuse piire vastavalt kohandada. Veeremiüksuste puhul tähendab ohutu käitamise seisukord ohutut töökorda kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõikega 2.

Vara konfiguratsioon (**punkti 5.2.5 alapunkt c**) hõlmab vara üksikasjalikku tuvastamist, selle asukohta, mis tahes tehtud hooldust jne (mitte ainult muudatuste haldamise konfiguratsiooni). (Tehniliste) muudatuste haldamise konfigureerimist kohaldatakse asendamise suhtes.

Kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõikega 1 tuleb määrata hoolduse eest vastutav üksus, tagamaks, et veeremiüksused, mille hoolduse eest ta vastutab, on ohutus töökorras. Kooskõlas määrusega (EL) nr 445/2011 ei ole hoolduse eest vastutava sertifitseeritud üksuse tegevust vaja üksikasjalikult kirjeldada. Teisalt on vaja osutada, milliseid elemente ja aspekte hoolduse eest vastutava üksuse sertifikaat hõlmab ja kuidas hallatakse liidest hoolduse eest vastutava üksusega, eelkõige seda, millist teavet taotleja ja hoolduse eest vastutav üksus omavahel vahetavad ja kuidas nad seda teevad.

Mis puudutab veeremiüksusi, mida haldab hoolduse eest vastutav sertifitseerimata üksus (st üksus ei ole sertifitseeritud vastavalt määrusele (EL) nr 445/2011), on taotlejal kohustus tagada, et veeremiüksused, mida ta käitab, on ohutus töökorras, kontrollides, et hoolduse eest vastutav sertifitseerimata üksus on oma hooldussüsteemid välja töötanud ja tulemuslikult rakendanud kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõigetega 2 ja 3 ja III lisaga. Juhul kui hoolduse eest vastutav sertifitseerimata üksus ei ole osa taotleja organisatsioonist, tuleks õiguslike kohustuste täitmine tagada lepinguliste kokkulepete abil.

Raudteeveo-ettevõtjate partnerluse korral jääb iga raudteeveo-ettevõtja ohutu käitamise ja seetõttu oma tegevusega, sealhulgas veeremiüksustele hooldusfunktsiooni tagamine, seotud riskide kontrollimise eest täielikult vastutavaks. Oma raudteeveo partnerettevõtja ohutustunnistuse kasutamine ühe raudteeveo-ettevõtja poolt hoolduse pakkumisega seotud riskide kontrollimise vahendina ei ole piisav, kui seda ei toeta lepingulised kokkulepped raudteeveo partnerettevõtjate vahel. Need lepingulised kokkulepped tuleb ühiselt välja töötada ja kumbki partner peab nende üle järelevalvet tegema ning need on ka kummagi ohutusjuhtimise süsteemi osa, mistõttu kohaldatakse nende suhtes vastava riikliku ohutuasutuse järelevalvet. Vastavad riiklikud ohutuasutused peaksid koordineerima mis tahes piiriüleste liideseprobleemide lahendamist, mida võrgustiku sektori hankijad võivad olla tekitanud.

5.2.4Tõendid

- *Teave seoses varade valitsemise süsteemiga organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemis, sealhulgas asjaomased lingid muude valdkondade juurde, nagu üldine riskihindamine, operatiivne planeerimine, muudatuste haldamine jne (**punktid 5.2.1, 5.2.2, punkti 5.2.5 alapunktid a–b**):*

Projekteerimise etapp

- *tõendid protsesside ja konsultatsioonide kohta varadega seotud nõuete kindlaksmääramiseks;*
- *tõendid uute või muudetud varade hankimise ja kasutuselevõtuga seotud riskijuhtimisstrateegiate kohta;*
- *kõigi asjaomaste varade projekteerimise ja tarneprotsesside dokumentatsioon;*

- riskijuhtimise protsessid projekteerimise etapis;
- tõendid ohutuse tagamiseks kasutatud vahendite kohta;
- üksikasjad standardite või muu ohutusala teabe kohta, millel vara projekteerimine ja hooldus põhineb, ning kõik katsed, mida on kasutatud nõuetele vastavuse kinnitamiseks;
- sellise käsiraamatu või sarnase dokumendi olemasolu, mis sisaldab varade käitamise ja hooldamise protsesse ning riskide juhtimise protsesse käitamise- ja hooldusetapis;

Rakendamisetapp

- tõendid ohutusriskide ohjamise, katsetamis- ja kontrolliprotsesside kohta, mis hõlmavad vara ehitust/tootmist ja kasutuselevõttu ning selle käitusvalmidust;

Käitamise ja hoolduse etapp

- tõendid jätkuva kooskõla kohta standardite ja protsessidega ning tuvastatud riskide juhtimise kohta;
- varade valitsemise kavad ja menetlused;
- tõendid organisatsiooni tegevuse kohta seoses riskide kindlakstegemise ja kõrvaldamisega;
- tõendid protsesside kohta, mida kasutatakse mis tahes ohutusega seotud toimivusprobleemidest aru andmiseks ja nende haldamiseks, ning parandusmeetmete kohta;
- tõendid tulemuslikkuse suundumuste kasutamise kohta võrreldes vara prognoositud strateegilise eaga, et jälgida toimivust ja kavandada uuendusi;
- vigade ja häirete tuvastamise ja parandusmeetmete võtmise protsessid;
- selliste hädaolukordade ja tavapäratute olukordade juhtimine, mis võivad mõjutada vara ohutust;
- tõendid, mis käsitlevad varade valitsemise arvestamist teadaantavate sündmuste korral ja jagatud riskide juhtimist liidestes; **(vt ka punkt 3.1);**

Taastamine, kasutusest kõrvaldamine ja lõplik kõrvaldamine

- Tõendid riskijuhtimise protsesside kohta, mis käsitlevad varade taastamist, kasutusest kõrvaldamist või lõplikku kõrvaldamist vastavalt organisatsiooni ulatusele ja olemusele;
- tõendid süstemaatilise lähenemisviisi kohta, millega käsitletakse inim- ja organisatsioonilisi tegureid kõigis varade valitsemise olulusringi etappides; **(punkt 5.2.1)**
- tõendid käitusdokumentide vastavuse kohta tegevuse (ja hoolduse) juhtimisega seotud nõuetele organisatsiooni ja füüsilistel piiridel, nt korralduslikud, tehnilised ja operatiivliidesed naabertaristute, piirihaamadega, koostoime teiste raudteeveo-ettevõtjate või taristuettevõtjatega jne; **(punkt 5.2.3)**
- teave, mis näitab, et taotleja tõendab, et tema hoolduskord on vastavuses asjaomaste nõuetega (õigusaktid, standardid jne); **(punkt 5.2.3)**
- veeremiüksuste puhul koopia hoolduse eest vastutava üksuse sertifikaadist või tõendid, et hoolduse eest vastutav üksus täidab direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõigete 2 ja 3 ja III lisa nõudeid; **(punkti 5.2.4 alapunktid a–d)**

raudteeveo-ettevõtjate partnerluste korral, kus veeremiüksust hooldab partner:

tõendid, et partnerite vahel on jõus lepingulised kokkulepped, sealhulgas

- teabevahetus, nagu on kirjeldatud määruse (EL) nr 445/2011 artiklis 5;
- vajaduse korral tehniline tugi eelkõige juhtkaskude ja signaalimise vanemate süsteemide puhul;
- lepinguliste hooldustöökodade hoolduse teostamise suutlikkuse kontroll;
- veeremiüksuste jälgimine ja sellise jälgimise tulemusel saadud asjakohase teabe vahetamine; **(vt ka punkt 6.1)**

- varade puhul, mille jaoks on vastavalt ELi õigusele või siseriiklikele eeskirjadele vaja vastavussertifikaati, koopia sellisest sertifikaadist koos selgitusega selle kohta, millises ulatuses tuginetakse sellele kui ohutusjuhtimise süsteemi osale; (**punkti 5.2.4 alapunktid a–d**)
- teave selle kohta, kuidas toimib ohutusjuhtimise süsteemi dokumendihalduse osa seoses varade valitsemisega, sealhulgas tõendid, et hooldust käsitlevaid dokumente (menetlused, tööjuhendid jne) ajakohastatakse, kui ja kus see on vajalik; (**punkti 5.2.5 alapunktid a–c**)
- tõendid varade valitsemise konfigureerimise kohta nende olelusringi vältel, sealhulgas kõik muudatuste haldamise protsessid, mis on kehtestatud võrdlusaluse ümber konfigureerimisega tegelemiseks (**punkti 5.2.5 alapunkt c**).

5.2.5 Näiteid tõendite kohta

Projekteerimise etapp

Organisatsioon dokumenteerib kõik asjaomased ohutusega seotud protsessid ja teabe seoses varade projekteerimise ja tarnimisega, kasutades konfigureerimise juhtimise protsesse (või konfigureerimise juhtimissüsteemi). Dokumendid annavad ülevaate tehnilistest ja korralduslikest tegevustest, millega kehtestatakse varade kontroll nende olelusringi vältel ning säilitatakse neid.

Organisatsioon kehtestab ja dokumenteerib protsessi varadega seotud lahenduse kavandamisega seotud riskide juhtimiseks,

- määrates kindlaks kõigile uutele ja/või muudetud varadele esitatavad nõuded (vt ka punkt 1) ja konsulteerides nende üle asjaomaste sidusrühmadega (**vt ka punkt 2.4**);
- juhtides selliste muudatuste rakendamisega seotud riske (**vt ka punkt 3.1**) ning
- juhtides vara hankimise ja vajaduse korral lepingu haldamisega seotud riske (**vt ka punktid 3.1 ja 5.3**).

Need hõlmavad turvaohutude analüüse, et teha kindlaks valdkonnad, kus häirete risk on kõige suurem, vaadates need organisatsiooni ohupäeviku alusel läbi. Seda on võimalik saavutada ohutuse seisukohast oluliste süsteemide kindlaksmääramise ja peamiste tulemuslikkuse eesmärkide kehtestamise kaudu asjakohaste riskide tuvastamise meetodite abil, näiteks:

- varade projekteerimise töökindluse, käideldavuse, hooldatavuse ja ohutuse (RAMS) analüüs (kus projekteerijale teatatakse peamised ohutusalase tulemuslikkuse kriteeriumid, et tagada vara otstarbekohasus) ning
- vealiikide, mõju ja kriitilisuse analüüs (FMECA) ja/või töökindlust tagav hooldus riskide juhtimiseks projekteerimise etapis ja hoolduskava kehtestamise toetamiseks.

Neid nõudeid hallatakse konkreetsete standardite ja protsesside alusel, mida kasutatakse raudteetaristu ja veeremi projekteerimiseks, hooldamiseks ja käitamiseks, nagu organisatsioon on kindlaks määranud. Organisatsioon näitab, et

- ohutuse seisukohast olulised süsteemid töötatakse välja funktsionaalsete kirjelduste järgi;
- on olemas kontrollimise ja kasutuselevõtu katsetamiskava, kinnitamaks, et vara sobib oma otstarbeks ning on käitamiseks ja hoolduseks ohutu;
- koostatud on käitamise ja hooldusega seotud dokumendid, milles esitatakse varade moderniseerimise, läbivaatamise ja hooldamise protsessid (**vt ka punkt 4.5**).

Organisatsioon näitab, et ta kasutab oma projekteerimis- ja hankepõhimõtetes asjakohaseid süsteemide projekteerimise ja ohutuse tagamise protsesse (nt EN50126/8/9 keerukate süsteemide kohta). Selle võib saavutada süsteemide projekteerimise juhtimiskava loomise kaudu, milles kirjeldatakse sidusrühmade, süsteeminõuete ja ohutusvajaduste kindlaksmääramise ja dokumenteerimise korda.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Rakendamisetapp

Selleks et tagada vara edukas ja turvaline kasutamine, kehtestab organisatsioon protsessid, mis on seotud selle ehitamise, katsetamise ja kasutuselevõtuga, kooskõlas ohutusjuhtimise süsteemi protsessidega.

Samuti rakendab ta protsessi, millega juhitakse

- *süsteemi katsetamist, kontrollimist ja valideerimist ning vara ohutusnõudeid, mille võib saavutada katsetamise ja kasutuselevõtu juhtimise kava või samaväärse kava abil, ning*
- *vara käitamisvalmidust, mille võib saavutada käitamisvalmiduse kontrollnimekirja abil.*

Käitamise ja hoolduse etapp

Organisatsioon on välja töötanud varade käitamise ja hooldamise dokumendid, milles kirjeldatakse ohutuse juhtimise protsesse, mida ta kasutab oma varade moderniseerimiseks, läbivaatamiseks ja hooldamiseks. Selles kirjeldatakse tegevuse ulatust ja vajaduse korral riskijuhtimise strateegiaid, mis on taotlejal kehtestatud, et hõlmata kõik oma asjaomased tegevused.

Nimetatud dokumendid

- *tagavad, et vara käitatakse ja hooldatakse kooskõlas vara ülesehitusega;*
- *määravad kindlaks ja hõlmavad kõik ohutusega seotud tingimused, mis täpsustavad, kuidas võidakse vara kasutamist piirata, ja tingimused, mis on selle kasutamise suhtes kehtestatud, ning*
- *täpsustavad, milliseid pidevaid kontrole tuleb läbi viia.*

Kavandatud vara projekteerimise ja tarnimise configureerimise protsessi (kirjeldatakse projekteerimise etapis) laiendatakse kogu selle olelusringile,

- *pidades arvet kõigi varade üle, luues varade registri. Register sisaldab sellist teavet nagu varade üksikasjalik kindlakstegemine, nende asukoht ja läbiviidud hooldus jne;*
- *varade kohta dokumentide ja teabe haldamine kooskõlas organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemiga (vt ka punktid 4.4 ja 4.5), ning*
- *määrates ohutusrisi hindamise tulemuste põhjal kindlaks varade olulisuse. Ohutuse seisukohast olulised varad määratakse kindlaks varade registris.*

Organisatsioon näitab, kuidas varasid käsitlev teave koostatakse, kuidas seda säilitatakse ja kuidas see lisatakse organisatsiooni ohupäevikusse.

Organisatsioon jälgib pidevalt oma määratud standardite ja protsesside järgimist, et tagada enda raudteetoimingute jätkuv turvalisus ja tõhusus. Selleks kehtestab organisatsioon protsessid, tagamaks, et

- *varasid käitatakse ja hooldatakse kooskõlas asjaomaste juhenditega;*
- *jälgitakse varade seisukorda;*
- *varade katsetamiseks või inspekteerimiseks vajalikku varustust kontrollitakse, kalibreeritakse ja hooldatakse nõuetekohaselt;*
- *kõiki varade käitamise ja hooldamisega seotud riske juhitakse kooskõlas riskijuhtimise protsessidega ning kõigi töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate õigusaktidega ning*
- *hooldamiseks, eriti ohutuse seisukohast oluliste varade hooldamiseks on olemas varuosad. Selle võib saavutada, määratledes vara olulisuse alusel varuosade vajadused, nagu on määratud kindlaks töökindluse tagava hoolduse kasutamise kaudu.*

Organisatsioonil on varahoolduse kava, et

- *tegeleda pädevuse, suutlikkuse ja ressurssidega seotud nõuetega;*
- *täita teabehalduse ja registri pidamise vajadusi;*

- esitada üksikasjalikud kavad, mis on välja töötatud riskipõhise protsessi abil ja milles määratletakse erinevad hooldustasemed ja varade hooldamise kindlaksmääratud standardsed organisatsioonilised struktuurid, menetlused ja kohustused, ning
- tagada hooldamisel kalibreeritud hooldusvahendite ja -seadmete kasutamine.

Konkreetselt võib see hõlmata järgmist:

- tehniline hoolduskava ja
- tehnilise hoolduskava alusel koostatud ja selle suhtes auditeeritud tööjuhendid.

Planeerimine on dokumenteeritud ja kontrollitud kasutades arvutihoolduse juhtimissüsteemi **(vt ka punkt 4.5)**.

Organisatsioon on kasutusele võtnud protsessid, tagamaks, et

- kui veeremiüksus või seade määratakse ülesande täitmiseks, siis
 - täidetava ülesande/missiooni vastavust (nt iga veeremiliigi tehniline ühilduvus rööbasteedega) kontrollitakse sõiduplaani koostamisel ja enne väljumist;
 - ohutuse seisukohast oluliste komponentide hooldus viiakse läbi vastavalt kavale (ennetatav hooldus koos sekkumismeetmete sageduse ja liigiga);
 - hoolduse sekkumismeetmed määratletakse vigade tuvastamisel või nende ohutu kasutuse piiride ületamisel (korrigeeriv hooldus), kui ei rakendata käitamispäringuid;
 - vajalikud meetmed võetakse võimalikult kiiresti pärast muudatuste vajaduse tuvastamist, näiteks käitamiselt kõrvaldamisel või käitamispäringute kehtestamisel.
- Tööjuhendid on kättesaadavad kõigi ohutuse seisukohast oluliste tegevuste jaoks;
- kõik ülesanded on saanud allkirjastatud kinnituse nõuetele vastavuse kohta;
- hoolduse läbiviimist käsitlevaid dokumente on kontrollitud **(vt ka punkt 4.5)** ning
- pädevusepõhine koolitus on kättesaadav kõigi ohutuse seisukohast oluliste süsteemide kohta **(vt ka punkt 4.1)**.

On olemas protsess/menetlus selle tagamiseks, et ajutised või alalised käitamispäringud (nt tulenevalt konkreetsest veeremiüksuse liigist või konkreetsete marsruutide puhul)

- on arvesse võetud, kui veeremiüksus või seade määratakse ülesande/missiooni täitmiseks;
- edastatakse õigeaegselt töötajatele, kes käitavad veeremiüksust või seadmeid (nt vedurijuht, rongikorraldaja).

Organisatsioon näitab, et

- ta mõistab oma ohutuse seisukohast oluliste varade toimimist, tehes kindaks, milliseid vajadusi tuleb jälgida, mõõta ja mille kohta tuleb aru anda;
- kehtestab ja dokumenteerib ohutuse seisukohast oluliste varade toimimise jälgimise, mõõtmise, analüüsamise ja hindamise meetodi ja sageduse;
- jälgib toimimise suundumusi võrreldes vara prognoositud strateegilise kasutusega **(vt ka punkt 6.1)**;
- annab aru toimivusprobleemide kohta ohutusriski taseme põhjal ja laiendab ohutustasemega seotud probleeme, nii et neid käsitletakse nõuetekohaselt;
- jälgimise tulemusi kasutatakse vajaduse korral hoolduskava kohandamiseks;
- ta on loonud kanalid tulemustest teavitamiseks **(vt ka punkt 4.4)**;
- ta parandab ohutuse seisukohast oluliste varade vastavust standarditele,
 - vaadates läbi toimivus- ja hoolduskontrolle ja hinnates eelnevalt kindlaksmääratud standarditele mittevastavate varadega seotud riski;
 - tuvastades ohutustasemega seotud probleemide algpõhjuse(d) ja

- määrates kindlaks meetmed, mida võib olla vaja varade käitamistingimustega vastavusse viimiseks;
- ta parandab pidevalt ohutusjuhtimise süsteemi, tehes kindlaks võimalikud riskid ja võttes parandusmeetmeid (**vt ka punkt 7.2**), ning
- tal on olemas dokumendid selle kohta, millisel juhul on kasutatud riski vähendamise või kõrvaldamise võimalusi ja kuidas eesmärk saavutati.

Organisatsioonil on protsessid, et tuvastada kõik vead või häired, mis võivad nende varadel tekkida, ning tagada asjakohaste parandusmeetmete võtmine. Need on kooskõlas sätete ja hooldusprogrammide või -kavadega ning

- tagavad vigade asjakohase dokumenteerimise ja nende tulemusena võetakse parandusmeetmeid;
- tegelevad ohutuse seisukohast oluliste vigadega;
- tagavad teatamisele kuuluvate sündmuste nõuetekohase dokumenteerimise ja
- koordineerivad ohutusega seotud varade plaaniväliseid remonditöid.

Organisatsioon

- dokumenteerib vigade haldamise protsessi;
- kasutab ohutuse seisukohast oluliste omaduste puhul asjakohaseid analüüsimeetodeid, nagu algpõhjuste analüüs;
- rakendab vigade dokumenteerimist, mis võib hõlmata veakoode, vealiike, mõju, olulisust ja parandusmeetmeid;
- töötab välja üldiste parandustööde juhtimise menetluse ja
- võtab projekteerimis- või tehniliste töörühmade jaoks kasutusele tagasisideprotsessi, et süsteeme läbi vadada ja täiustada ning et vähendada edaspidiste vigade riski.

Seda on võimalik saavutada vigade aruandluse, analüüsi ja parandusmeetmete kaudu, mille puhul

- dokumenteeritakse vead, mis tuvastati ja dokumenteeriti katsetamise ja kasutuselevõtu ajal, samuti kõik käitamise või hoolduse käigus tuvastatud vead, ning
- juhitakse seejärel nende suhtes võetud parandusmeetmeid.

Organisatsioon dokumenteerib kõik vead ja parandusmeetmed ning annab tehniliselt pädevale isikule korralduse kontrollida kõiki plaaniväliseid remonditöid.

Halvenenud tingimuste või hädaolukorra juhtimist reguleeriv protsess/menetlus varade valitsemises.

Organisatsioon kehtestab protsessi, millega juhitakse liidesriske, mis tekivad tema varade käitamise või hoolduse käigus (**vt ka punkt 3.1.1**). See hõlmab varadevahelisi ja neid kasutavate osalejate vahelisi liideseid.

Taastamise, kasutusest kõrvaldamise ja lõpliku kõrvaldamise etapp

Organisatsioon mõistab oma varade seisukorda ja juhul, kui see halveneb, tegutseb vastavalt, asendades need või hooldades neid.

Kehtestatud on kontrollimise ja kasutuselevõtu katsetamiskava, kinnitamaks, et vara sobib oma otstarbeks ning on käitamiseks ja hoolduseks ohutu. Kui organisatsioon pikendab olemasoleva vara kasutusega, otsib ta asjakohast ohutusalast teavet, näiteks ajaloolisi andmeid, tagamaks, et vara on jätkuvalt kasutamiseks ohutu.

Viiakse läbi suundumuste seire oodatava toimimise suhtes (vt käitamise ja hoolduse etapp).

Mis tahes raudteetaristu või veeremi kasutusest kõrvaldamisel juhib organisatsioon asjakohaselt vara kasutusest kõrvaldamisega seotud riske.

Ohutuse seisukohast oluliste varade muudatuste haldamine

Olukordades, kus organisatsioon soovib muuta ohutuse seisukohast oluliste varade konfiguratsiooni võrdlusalust, rakendab ta muudatuste haldamise protsessi, et tagada ohutusriskide tulemuslik ohjamine, kehtestades kõigi seotud tarkvaraga (kas tarkvara on paigutatud olemasolevatesse süsteemidesse või on eraldi programmidena) ohutuse seisukohast oluliste varade jaoks konfiguratsiooni võrdlusaluse. Kui käitaja muudab ohutuse seisukohast oluliste varade konfiguratsiooni võrdlusalust, teeb ta võimaluse korral järgmist:

- *juhib nende varade muudatustest tulenevaid riske;*
- *jälgib seeria- ja mudelinumbreid;*
- *kontrollib funktsionaalseid nõudeid kirjelduste ja riskikontrolli meetmete suhtes;*
- *kontrollib konfiguratsioonielementide väljaandmist ja*
- *tagab, et kõigi configureerimisel olevate varade staatus on ajakohastatud.*

Organisatsioon on ohutuse seisukohast oluliste varade puhul kehtestatud võrdlusaluse, käitamistingimuste või hoolduskavade muudatused ei vähenda mingil moel raudteetoimingute ohutust.

Ühiste ohutusmeetodite kohaldamine

On olemas protsess/menetlus, millega jälgitakse, et hoolduse eest vastutavad üksused kohaldavad riskihindamise ja vajaduse korral järelevalve ühist ohutusmeetodit (st see on nõutav kas õigusaktide või lepinguliste kokkulepete alusel).

Inimtegurite integreerimise kohaldamine

Inimfaktorite integreerimise rakendamiseks süsteemi elutsükli vältel on olemas süsteemne protsess, näiteks kaalutakse ülesannete, tööprotseduuride, töökeskkonna ja varaga seotud ressursside kavandamist, tagades, et inim-ja organisatsioonilised teguritega on arvestatud ja neid on asjakohaselt käsitletud.

Organisatsioonide programm määratleb raamistiku, kuidas tuvastatud inim-ja organisatsioonilised probleemid tuvastatakse, vaadatakse läbi, lepitakse kokku ja edendatakse, et saavutada lahendused kogu kujundamise või muudatuste juhtimise protsessi vältel. Programm täpsustab suhted teiste projekteerimis- või muutustegevusega seotud osapooltega.

Esitatakse teavet ohutusteabeteabe tööriista (SAIT) kasutamise kohta (vt 5.4.3).

5.2.6 Viited ja standardid

- [Ohutusdirektiivi artikli 14 punkti a ja kaubavagunite hoolduse eest vastutavate üksuste sertifitseerimise süsteemi käsitleva komisjoni määruse \(EL\) nr 445/2011 kohaldamise juhend](#)
- CENELEC - EN50126 Töökindluse, kasutatavuse, hooldatavuse ja ohutuse (TKHO) määratlemine ning esitlemine. Osa 1: Põhinõuded ja üldprotseduur.
- Riikliku raudteeohutuse reguleeriva asutuse büroo – varade valitsemise suunis (2015).

5.2.7 Järelevalveprobleemid

Järelevalve seisukohalt on oluline, et keskendutakse vara haldamisele selle olelusringi jooksul alates projekteerimisest kuni kõrvaldamiseni, mitte vara haldamise üksikutele vigadele, välja arvatud juhul, kui need mõjutavad otsest ohutust.

Järelevalves tuleks kaaluda, kuidas hallatakse ja säilitatakse kehtivate standardite eelseid varasid.

Järelevalve peaks kaaluma, kas ja kuidas organisatsioon kasutab SAIT-i.

5.3 Töövõtjad, partnerid ja tarnijad

5.3.1 Õiguslik nõue

- 5.3.1. Organisatsioon teeb kindlaks ja ohjab ohutusriske, mis tulenevad allhanke korras tehtavast tööst, sh tegevusest või koostööst, mis hõlmab töövõtjaid, partnereid ja tarnijaid.
- 5.3.2. Punktis 5.3.1 osutatud ohutusriskide ohjamiseks määrab organisatsioon kindlaks kriteeriumid, mille alusel valitakse töövõtjaid, partnereid ja tarnijaid, ning lepingutingimused, mida nad peavad täitma, sh:
- a) ohutusega seotud õiguslikud ja muud nõuded (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“);
 - b) lepinguga ette nähtud ülesannete täitmiseks vajalik pädevus (vt punkt 4.2 „Pädevus“);
 - c) täidetavate ülesannetega seotud kohustused;
 - d) lepingu kestuse jooksul säilitatav eeldatav ohutustase;
 - e) ohutusteabe vahetamisega seotud kohustused (vt punkt 4.4 „Teave ja selle edastamine“);
 - f) ohutusega seotud dokumentide jälgitavus (vt punkt 4.5 „Dokumenteeritud teave“).
- 5.3.3. Organisatsioon jälgib kooskõlas määruse (EL) nr 1078/2012 artikli 3 kohase menetlusega järgmist:
- a) kõigi tegevuste ning töövõtjate, partnerite ja tarnijate tegevuse ohutuse tase, et teha kindlaks, kas nad täidavad lepingus sätestatud nõudeid;
 - b) töövõtjate, partnerite ja tarnijate teadlikkus ohutusriskidest, mis on seotud organisatsiooni tegevusega.

5.3.2 Eesmärk

Taotleja peab tõendama, et tal on olemas suutlikkus tuvastada, hinnata ja jälgida riske, mis tulenevad selliste töövõtjate ja teiste tarnijate tegevusest, kellega tal on töösuhe. Siin ei ole tegemist pelgalt riskihindamise küsimusega ja see ei nõua ka kõikide riskide loetelu või asjaomase riski kategooriate loetelu, kuid see eeldab, et taotleja näitaks, kuidas on tema süsteemid ja menetlused tervikuna välja töötatud ja korraldatud, et lihtsustada nende riskide tuvastamist, hindamist ja kontrollimist. See hõlmab lepingus vajadust sätestada, kuidas vahetatakse ohutusega seotud teavet. Hästi koostatud lepingute kasutamine on üldiselt aktsepteeritud riskijuhtimise viis. Siiski lasub peamine vastutus töövõtjate juhtimise ja nende töö kontrollimise eest kehtestatud kirjelduste alusel organisatsioonil. Töövõtjate või alltöövõtjate kasutamine ei tähenda, et raudteeveoettevõtja/taristuettevõtja delegeerib oma vastutuse selle tagamise eest, et lepingu alusel osutatavaid teenuseid osutatakse enne tegevust määratletud standardite alusel.

Taotleja peaks näitama, et tal on kehtestatud protsessid, millega määratakse kindlaks töövõtjate ja teiste tarnijate pädevus ning millega hinnatakse nende ohutustaset hankeprotsessi raames.

Iga organisatsioon vastutab järelevalve ühises ohutusmeetodis sätestatud jälgimisprotsessi läbiviimise eest ja selle tagamise eest, et lepinguliste kokkulepete kaudu kontrollitakse ka tema töövõtjate rakendatud riskikontrolli meetmeid kooskõlas ühise ohutusmeetodiga. Kui organisatsioonid tuvastavad mis tahes olulise ohutusriski seoses tehnilise varustuse vigade või toimimise häiretega, peavad nad järelevalve ühise ohutusmeetodi kohaselt teavitama sellest riskist teisi osalevaid isikuid, nii et nad saavad võtta süsteemi ohutuse tagamiseks vajalikke parandusmeetmeid.

5.3.3 Selgitavad märkused

Rohkem teavet lepinguliste kokkulepete ja partnerluse kohta on esitatud 3. lisas.

6.3.1 Tõendid

- Tõendid selle kohta, kuidas organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteem on seotud töövõtjate ja tarnijate juhtimissüsteemidega riskide kontrolli eesmärgil; **(punkt 5.3.1)**
- tõendid selle kohta, et lepingulised kokkulepped on töötatud välja üldise riskihindamise tulemuste põhjal; **(punkt 5.3.1, vt ka punkt 3.1)**
- on olemas protsessid, milles sätestatakse, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid tuleks käsitleda ja kuidas nendest teavitada seoses alltöövõtjate kasutamise ning alltöövõtjate juhtimisega; **(punkt 5.3.1)**
- tõendid selle kohta, kuidas organisatsioon haldab töövõtjate ja tarnijatega seotud dokumente; **(punkti 5.3.2 alapunktid a–d)**
- tõendid selle kohta, kuidas organisatsioon valib töövõtjaid ja tarnijaid, tagamaks, et nad on pädevad ja et ohutusriske ohjatakse nõuetekohaselt; **(punkti 5.3.2 alapunktid a–e)**
- olemas on protsess, tagamaks, et olulist ohutusealast teavet jagatakse töövõtjate ja tarnijatega või et nad edastavad seda; **(punkti 5.3.2 alapunkt d)**
- protsess või menetlus, mille abil jälgitakse, et organisatsioonil on olemas kord, millega tagatakse, et töövõtjad, partnerid ja tarnijad, kellega neil on töösuhe, on suutelised juhtima riske, millega nad kokku puutuvad; **(punkti 5.3.3 alapunktid a–b)**
- tõendid selle kohta, et töövõtjate, partnerite või tarnijate üle tehakse korrapäraselt järelevalvet kooskõlas järelevalve ühise ohutusmeetodiga (määrus (EL) nr 1078/2012), tagamaks, et toode või teenus täidab määratletud nõudeid ja ohutuseesmärke. **(punkti 5.3.3 alapunkt a, vt ka punkt 6.1)**

5.3.5 Näiteid tõendite kohta

Menetlus, mille kohaselt töövõtjaid, partnereid ja tarnijaid valitakse ja jälgitakse. Menetluses selgitatakse seda, et standardid, mida peavad kohaldama töövõtjad, on samad, mis kehtivad otse tööle võetud töötajate suhtes, ning seda, millised on tööülesanded ja vastutus. Menetluse käigus dokumenteeritakse ohutusjuhtimise süsteemide vaheline teabevahetus, mis on vajalik taotlejale, töövõtjatele, partneritele ja tarnijatele.

Tõendid ohutuseesmärkidest (või -sihtidest), mille saavutamist organisatsioon ootab oma töövõtjatelt, partneritelt ja tarnijatelt, ning näitajad, mida kasutatakse nende saavutamise edukuse mõõtmiseks. Esitatakse tõendid ohutuseesmärkide (või -sihtide) ja nende mõõtmiseks kasutatavate näitajate kohta, mida töövõtjad, partnerid ja tarnijad peaksid saavutama.

Inim-ja organisatsiooniliste tegurite strateegia kirjeldab üksikasjalikult, kuidas need küsimused töövõtjate ja alltöövõtjatega lahendatakse.

Dokumentide haldamise menetlus, mis käsitleb organisatsiooni standardeid, mida töövõtjad, partnerid ja tarnijad peavad kohaldama (vt ka 4.5.1.1 alapunkt e) Dokumendihaldus.

Organisatsiooni töövõtjate, partnerite ja tarnijate nimekiri/ülevaade asutusesiseseks ja -väliseks kasutamiseks koos nende tarnitavate toodete ja/või osutatavate teenuste kirjeldusega **(vt ka punkti 4.5.1.1 alapunkte d ja e)** ning selgitus, millist mõju need avaldavad ohutusele koos meetmetega tuvastatud riskide kontrollimiseks (nt teabevahetus, vastutusalade selgitamine, koolitus) **(vt ka punkti 3.1.1.1 alapunkt a)**.

Pädevusjuhtimise süsteemi menetlus, mis on seotud organisatsiooni töövõtjate, partnerite ja tarnijate menetlusega.

Töövõtjate, partnerite ja tarnijate haldamise protsess/menetlus hõlmab seda, kuidas töövõtjate, partnerite või tarnijate tegevusest tulenevaid liideseriske juhitakse ja nendega jagatakse ning kuidas need vajaduse korral lepingulistesse kokkulepetesse lisatakse ja kuidas on teabevahetus integreeritud OJS-i.

Asjakohane auditeerimise/inspekteerimise kavandamise protsess tema töövõtjate, partnerite ja tarnijate jaoks koos mõne näitega nende tegevuste dokumenteerimisest, näiteks auditi/inspekteerimise aruannete või järelduste kohta.

Protsess või menetlus, mille alusel määratakse kindlaks töövõtjate, partnerite või tarnijate suhtes kohaldatavad asjaomased nõuded ja neid nendega jagatakse ning vajaduse korral see, kuidas need lisatakse lepingulistesse kokkulepetesse, mis on dokumendihaldussüsteemis nõuetekohaselt dokumenteeritud, tagades niimoodi teabe jälgitavuse.

Dokumendihaldussüsteemi menetlus, millega hallatakse sertifikaate, lubasid, tunnistusi või mis tahes muud liiki tõendeid, mis kinnitavad vastavust töövõtjate, partnerite või tarnijate suhtes kohaldatavatele nõuetele ning millega kontrollitakse nende kehtivust aja möödumisel (nt järelevalve kaudu).

5.3.6 Järelevalveprobleemid

Organisatsiooni üle järelevalve tegemisel võib olla tervikliku ülevaate saamiseks vajalik laiendada kontrolli ja jälgimist, kontrollides asjaomase organisatsiooni jaoks töötava töövõtja või tarnija tegevust. Samuti võib olla vajalik juurdepääs dokumentidele, millega töötab töövõtja või tarnija, ja kontroll, kuidas on need seotud organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemis sätestatud menetlustega.

Kord, millega tagatakse töövõtja ja tarnija ohutustase ja pädevus, on hankeprotsessi lahutamatu osa.

5.4 Muudatuste haldamine

5.4.1 Õiguslik nõue

5.4.1 Organisatsioon viib ellu ja kontrollib ohutusjuhtimissüsteemi muudatusi, et säilitada ohutustase või tõsta seda. See hõlmab muudatuste haldamise eri etapi otsuseid ja seejärel ohutusriskide läbivaatamist (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“).

6.4.1 Eesmärk

Taotleja jaoks on tähtis suuta tuvastada uued riskid, mis võivad tema tegevuse käigus tekkida, ja neile reageerida, kohaldades vajaduse korral direktiivis (EL) 2016/798 ja riskihindamise ühises ohutusmeetodis (komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 402/2015) kehtestatud muudatuste juhtimise käsitlevaid nõudeid. Ohutusjuhtimise süsteemi puhul tuleks näidata, et sellel on olemas menetlus nende riskide hindamiseks ja vajaduse korral uute riskikontrolli meetmete rakendamiseks. See peaks hõlmama kõiki muutuste liike ja tasemeid – nii olulisi kui ka väiksemaid, püsivaid ja ajutisi, vahetuid ja pikaajalisi muudatusi. Seda tuleks kohaldada muudatuste suhtes järgmistes valdkondades:

- meetmete liigid;
- seadmed;
- menetlused;
- organisatsioon;
- isikkoosseis või
- liidesed.

Protsess peaks võimaldama riskide hindamist proportsionaalselt ja usaldusväärselt, sealhulgas vajaduse korral käsitlema inimteguritega seotud küsimusi, ja mõistlike kontrollimeetmete vastuvõtmist.

Rollide, vastutuse, meetmete ja varustuse, töökeskkonna, protsesside ja protseduuride muudatuste toetamiseks võetakse arvesse inim- ja organisatsioonilisi tegureid, et tuvastada muudatusega seotud võimalikud ohuriskid. Kasutatavateks meetoditeks võivad olla näiteks tööanalüüs, kasutatavuse analüüs, simulatsioon, riskihindamine, HAZOP ja ohutusuuring. Näited muudatustest, millele eelneb riskihindamine inim- ja organisatsiooniliste tegurite lähenemisviisi abil. Eelkõige võiks see kehtida muudetud töövahendite, töögraafikute muutmise või vastutuse ümberjaotamise tõttu töökorra muutmiseks.

5.4.3 Selgitavad märkused

Kõigi muudatuste suhtes riskihindamist ei kohaldata (**punkt 5.4.1**). Kui muudatusi juhitakse aktiivselt ohutusjuhtimise süsteemis aktiivselt muude protsesside kaudu, nagu igapäevased toimingud, ei tohiks neid pidada muutuseks, mis vajab juhtimist ametliku muutmisprotsessi kaudu.

Rollid, kohustused, vastutus ja volitused, mis tuleb määratleda (**vt ka punkt 2.3**), hõlmavad muudatuste haldamist (**punkt 5.4.1**), nt muudatuse kontrollinõukogule ülesannete määramist.

Muudatuste haldamise protsessi vältel tuleks töötajatega konsulteerida (**vt ka punkt 2.4**).

Rollide, kohustuste, töövahendite ja protsesside muutmisel analüüsitakse ohutuskultuuri puudutavaid küsimusi muudatuse suhtes, et teha kindlaks võimalikud ohutusriskid. Tegevuse (sealhulgas tegevus või koostöö töövõtjate, partnerite ja tarnijatega) vähendamise, juhtimisalastest muudatustest või allhankimisest tulenevaid ohutusriske tuleks ohjata ja seada prioriteediks sisemiste riskidega võrdsena.

5.4.4 Tõendid

- Muudatuste haldamise protsessi kirjeldus; **(punkt 5.4.1)**
- uute ja muutunud riskide hindamiseks kasutatavate menetluste ja meetodite ja uute meetmete kirjeldus; **(punkt 5.4.1)**
- kontrollimeetmed, sealhulgas viited kohtadele, kus võib leida üksikasjalikku teavet protsesside kohta; **(punkt 5.4.1)**
- teave selle kohta, kuidas organisatsioon määrab kindlaks olulised muutused ja otsused selle kohta, millal kohaldada riskihindamise ühise ohutusmeetodi protsesse ja hindamist või millal viia läbi ohutusjuhtimise süsteemi menetluste kohane riskihindamine; **(punkt 5.4.1)**
- teave muudatuste haldamise korra kohta, mille organisatsioon on kehtestanud veeremiüksuste lubade haldamiseks ja ühtse ohutustunnistuse või ohutusloa muudatuste haldamiseks; **(punkt 5.4.2)**
- teave enne uue raudteeveotegevuse algust asjaomasele riiklikule ohutuasutusele muudatustest teatamise protsessi kohta. **(punkt 5.4.1)**

5.4.5 Näiteid tõendite kohta

Taotluse osana muudatuste haldamise protsessi käsitleva dokumendi koopia. See dokument hõlmab kõigi muudatuste üldise riskihindamise vajadust vastavalt erinevatele õigusnormidele. Näide probleemide ja eelduste päevikust, mis vaadatakse muudatuse edenedes korrapäraselt läbi. Lõpuks hõlmab see protseduur ka protsessi, mille kaudu teavitatakse asjaomast riiklikku ohutuasutust (või asjaomaseid riiklikke ohutuasutusi) muudatustest.

Muutuste juhtimise protsess viitab riskihindamisprotsessi kasutamisele ning tulemusi võetakse arvesse tööprotsesside väljatöötamisel, rakendamisel ja ülevaatamisel

5.4.6 Järelevalveprobleemid

Selleks et teha kindlaks, kas ohutusjuhtimise süsteemi muudatuste tegemise korra juhtimine on piisavalt kindel, on vajalik jälgida mitmeid eri liiki muudatusi määratletud protsessi abil, et näha, kas neid on a) asjakohaselt juhitud ja kas muudatustest tulenevaid riske on nõuetekohaselt arvesse võetud ning b) kas ohutusjuhtimise süsteemi menetluste läbivaatamisel on võetud arvesse saadud õppetunde.

Muudatuste korra juhtimise riskihindamise ühisele ohutusmeetodile vastavuse hindamine.

Organisatsioon on kehtestanud protsessid asjaomaste KTKde, siseriiklike eeskirjade ja muude standardite rakendamiseks ja pidevaks järelevalveks, näidates vajaduse korral, kuidas neid kohaldatakse mis tahes seadme või tegevuse olelusringi jooksul.

5.5 Hädaolukordade ohjamine

5.5.1 Õiguslik nõue

- 5.5.1. Organisatsioon teeb kindlaks hädaolukorrad ja meetmed nende õigeaegseks ohjamiseks (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“) ning tavapäraste käitamistingimuste uuesti kehtestamiseks kooskõlas määrusega (EL) nr 2015/995.
- 5.5.2. Organisatsioon tagab, et iga kindlakstehtud hädaolukorra liigi puhul:
- a) on võimalik kiiresti võtta ühendust päästeteenistusega;
 - b) esitatakse päästeteenistusele kogu asjakohane teave eelnevalt, et nad saaksid valmistada ette päästetsenaariumi, ja hädaolukorra esinemise ajal;
 - c) esmaabi antakse ettevõttesiseselt.
- 5.5.3. Organisatsioon teeb kindlaks ja dokumenteerib kõigi osaliste rollid ja kohustused kooskõlas määrusega (EL) nr 2015/995.
- 5.5.4. Organisatsioon kehtestab tegevus-, häire- ja teavituskavad hädaolukorras ning need sisaldavad korda, mille alusel:
- a) teavitatakse kõiki hädaolukorra ohjamisega seotud kohustusi täitvaid töötajaid;
 - b) teavitatakse kõiki osalisi (nt taristuettevõtjaid, **raudteeveo-ettevõtjaid**, töövõtjaid, ametiasutusi, päästeteenistusi), sh antakse reisijatele hädaolukorras juhiseid;
 - c) tehakse mis tahes vajalikke otsuseid kooskõlas hädaolukorra liigiga.
- 5.5.5. Organisatsioon kirjeldab, kuidas on jaotatud vahendeid ja hädaolukorra ohjamise vahendeid (vt punkt 4.1 „Vahendid“) ja kuidas on kindlaks tehtud koolitusvajadusi (vt punkt 4.2. „Pädevus“).
- 5.5.6. Hädaolukorras tegutsemise korda katsetatakse korrapäraselt koos teiste huvitatud isikutega ja seda ajakohastatakse vajaduse korral.
- 5.5.7. Organisatsioon tagab, et taristuettevõtja saab hõlpsasti ja viivitamata võtta ühendust pädevate vastutavate töötajatega, kelle keeleoskus on nõuetekohane, ja anda neile õigel tasemel teavet.
- 5.5.7. Organisatsioon kooskõlastab hädaolukorrakavasid kõigi organisatsiooni taristut käitavate raudteeveo-ettevõtjatega ja hädaabiteenistustega, et lihtsustada kiiret sekkumist, ja mis tahes muude osalistega, kes võiksid hädaolukorras kaasatud olla.
- 5.5.8. Organisatsioon kehtestab menetluse hoolduse eest vastutava üksuse või raudteeveeremi valdajaga ühenduse võtmiseks hädaolukorras.
- 5.5.8. Organisatsioon kehtestab menetlused tegevuse ja raudteeliikluse koheseks peatamiseks vajaduse korral ning kõikide huvitatud isikute teavitamiseks võetud meetmetest.
- 5.5.9. Piiriülese taristu puhul peab koostöö asjaomaste taristuettevõtjate vahel lihtsustama mõlemal pool piiri asuvate pädevate hädaabiteenistuste vajalikku koordineeritust ja valmisolekut.

5.5.2 Eesmärk

Kindlad hädaolukordade planeerimise süsteemid on väga olulised iga raudteeveo korraldamise eest vastutava isiku jaoks ja need peaksid hõlmama teavet, mida tuleb päästeteenistustele edastada, et

võimaldada neil koostada oma peamised vahejuhtumitele reageerimise kavad. Samuti on olulised ohutusjuhtimise süsteemi need aspektid, mis on otseselt seotud hädaolukorras reageerimise korraga, nt hädaolukordade alane koolitus ja hädaolukordade tegevuskavade katsetamine.

5.5.3 Selgitavad märkused

Hädaolukorrad (**punkt 5.5.1**) on seotud organisatsiooni üldise riskihindamise tulemustega, kuigi OPE KTKs (vt punkt 4.2.3.7) esitatakse hädaolukordade mitteammendav loetelu.

Ülaltoodud juriidilise teksti punktid 5.5.7 ja 5.5.8 asendatakse sinise tekstiga, kui hinnang on seotud raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaga. Eespool sinises olev punkt 5.5.9 puudutab ainult raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjat.

5.5.4 Tõendid

Taotleja peaks esitama ülevaate järgmisest:

- *hõlmatud hädaolukordade liigid, sealhulgas halvenenud käitamistingimused, ja nende haldamiseks kehtestatud menetlused; (**punkt 5.5.1**)*
- *taotleja esitatud teave, mis võimaldab päästeteenistustel planeerida oma reageerimist suurõnnetusele raudteel, viidates vajaduse korral asjakohaselt ELi õigusaktide ja asjakohaste piiriüleste kokkulepete alusel kohaldatavatele kohustustele; (**punkti 5.5.2 alapunktid a ja b**)*
- *kavad, tööülesanded ja kohustused (sealhulgas määratud oskustega seotud kohustused, mis on antud taristuettevõtja abistamiseks või vastupidi), koolitus ja kord pädevuse säilitamiseks ning päästeteenistuste ja asjaomaste töötajatega tõhusa teabevahetuse kord ja nende teavitamise kord, keda vahejuhtumid mõjutavad, näiteks reisijad või mõjutatud kolmandad isikud (see peaks hõlmama dokumenti, milles sätestatakse kõigi isikute tööülesanded ja kohustused, kuidas on jaotatud ressursid ja vahendid ning kuidas on kindlaks tehtud koolitusnõuded); menetlused pärast hädaolukorda tavapärase tegevuse juurde naasmiseks; (**punktid 5.5.1, 5.5.3, punkti 5.5.4 alapunktid a–c, punktid 5.5.5, 5.5.7, 5.5.8 ja punkt 5.5.9 üksnes taristuettevõtja õiguslikest nõuetest**)*
- *ohutusjuhtimise süsteemi need konkreetset aspektid, mis on otseselt seotud hädaolukorras reageerimise korraga, nt hädaolukordade alane koolitus ja hädaolukordade tegevuskavade katsetamine, et tuvastada mis tahes nõrgad kohad; (**punkt 5.5.6**)*
- *menetlus asjaomase hoolduse eest vastutava üksuse või valdajaga ühenduse võtmiseks juhul, kui hädaolukord puudutab üht tema veeremiüksustest; (**punkt 5.5.8 üksnes taristuettevõtja õiguslikest nõuetest**)*

5.5.5 Näiteid tõendite kohta

Koopia hädaolukorra ohjamise menetlus(t)est ja sellega seotud kavadest (nt taastamismenetlused). Menetlus hõlmab kogu käitatavat võrku, vajaduse korral kehtib konkreetne kord tunnelite ja teiste suure riskiga kohtade ning piiriülese ühiskäitamise, isikkoosseisu ning tööülesannete ja kohustuste jaoks ning see sisaldab linke taristuettevõtja hädaolukorra puhul rakendatava korra juurde ja teavet selle kohta, kuidas võtta vajaduse korral ühendust teiste asjaomaste isikutega, näiteks hoolduse eest vastutavate üksustega. Kui raudteeveo-ettevõtja tegevusalal on mitu taristuettevõtet, peaks raudteeveo-ettevõtja võtma arvesse hädaolukorra lahendamise korra (ja kasutajalepingute) erinevusi nende taristuettevõtetega.

Menetluses on olemas viide pädevusjuhtimise süsteemi nõuetele, mida esitatakse töötajatele, kes peavad reageerima hädaolukordadele, ning millega tagatakse, et lepingulised töötajad suudavad täita samu standardeid.

Hädaolukorra ohjamise menetlus hõlmab protsessi, mille abil antakse vahejuhtumites kannatajatele ja nende peredele juhiseid kaebuse esitamise menetluse kohta.

Menetlus (vajaduse korral) hõlmab teavet selle kohta, mis juhtub hädaolukorras, millega on seotud ohtlikud kaubad; organisatsioonil (raudteeveo-ettevõtjal) on kehtestatud protsess, tagamaks, et

- *laadijaga, paakvaguni omanikuga, kui see on eraomandis, paakkonteineri puhul omaniku või valdajaga ja käitajaga, vastuvõtjaga jne saab kiiresti ühendust võtta.*
- *Taristuettevõtjale antakse niipea kui võimalik asjakohast teavet (nt vagunite registreerimisnumbrid, vagunite asukoht rongis, UN-number, RID-klassifikatsiooni kood ja ohtlike kaupade ohu identimisnumber kooskõlas ohtlike kaupade rahvusvaheliste raudteevedude eeskirjade sätetega);*
- *organisatsioonil (taristuettevõtjal) on kehtestatud protsess, tagamaks, et ametiasutustele (nt päästeteenistused, politsei, muud hädaolukorra teenistused ja ametiasutused) antakse ohtlike kaupade kohta asjakohast teavet (vt eespool nimetatud näited).*

5.5.6 Järelevalveprobleemid

Selleks et hinnata nõuetekohaselt ohutusjuhtimise süsteemi hädaolukorra ohjamise menetlusi, võib olla vajalik teha ohutusjuhtimise süsteemi menetluste riskikontroll asjaomaste liideses osalejate menetluste suhtes (eelkõige seos peamiste osalejate, nagu raudteeveo-ettevõtja, taristuettevõtja ja päästeteenistuse vahel), tagamaks, et selliste vahejuhtumite ohjamise protsessid moodustavad ühtse terviku.

Kontrollida, et kõigi prognoositavate hädaolukordade jaoks on olemas kavad.

Hädaolukorra ohjamise kavade katsetamise kord ja koordineeritud kokkulepped päästeteenistustega muu hulgas peamiste toimingute loetelu koostamiseks.

Olemas on liidestega seotud kokkulepped teiste huvitatud isikutega ja need hõlmavad katsetamise kontrolli, teabevahetust, koordineerimist ja pädevust.

6 Tulemuslikkuse hindamine

6.1 Jälgimine

6.1.1 Õiguslik nõue

6.1.1 Organisatsioon viib ellu jälgimistegevust kooskõlas määrusega (EL) nr 1078/2012, et

- a) kontrollida kõikide ohutusjuhtimissüsteemi protsesside ja menetluste, sealhulgas, käitamis- ja korralduslike tehniliste riskide korrektset kohaldamist ning tõhusust;
- b) kontrollida ohutusjuhtimissüsteemi kui terviku korrektset kasutamist ja eeldatavate tulemuste saavutamist;
- c) uurida, kas ohutusjuhtimissüsteem vastab käesoleva määruse nõuetele;
- d) teha kindlaks parandusmeetmed, neid rakendada ja hinnata nende tõhusust (vt punkt 7.2 „Pidev täiustamine“), nagu see on asjakohane, kui tehakse kindlaks punktide a, b ja c nõuete mittetäitmine.

6.1.2. Organisatsioon jälgib korrapäraselt organisatsiooni kõigil tasanditel ohutusülesannete täitmist ja sekkub, kui neid ülesandeid ei täideta nõuetekohaselt.

6.1.2 Eesmärk

Organisatsioon peaks esitama tõendid selle kohta, et tal on olemas ohutusjuhtimise süsteemi kohaldamise ja tulemuslikkuse jälgimise protsess ja et see protsess on vastavuses tema tegevuse mahu, ulatuse ja liigiga. Organisatsioon peaks näitama, et protsessi abil saab tuvastada kõik ohutusjuhtimise süsteemi toimimises esinevad vead, neid hinnata ja need parandada.

6.1.3 Selgitavad märkused

Kontrollimeetmete tulemuslikkus tähendab, et organisatsioonil on kehtestatud protsess, mille abil kontrollitakse, et siis, kui üldine riskihindamine on tehtud ja asjakohased kontrollimeetmed on võetud, vaadatakse need teatava aja pärast läbi, tagamaks, et nende kohaldamise abil on saavutatud soovitud ohutusriski vähendamine (punkti 6.1.1 alapunkt d).

Tehtud järelevalve peaks hõlmama inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia edukuse analüüsi.

Ohutustaset hinnatakse süstemaatiliselt ohutuskultuuri edendamise strateegia alusel. See tähendab, et organisatsioon peaks otsima, kuidas ohutuskultuuri täiustamine sobib ja on osa ohutuse täiustamise eesmärgist.

Korrapäraselt viiakse läbi organisatsiooni ohutuskultuuri programmide, tavade ja tulemuslikkuse enesekriitilisi ja objektiivseid hindamisi. Süstemaatiliselt kogutakse ja hinnatakse ohutusalaseid andmeid, näiteks parandusmeetmete programmi, inimvõimete, vahe- ja õnnetusjuhtumite analüüsi, uuringute ning asjakohaste asutusesiseste ja -väliste eksperditeadmiste kohta, et selgitada välja suundumused ning vältida organisatsioonilist ja individuaalset paigal tammumist ja enesega rahulolu.

Edukas hindamine võib pakkuda ohutustaseme täiustamise lähtekohti, andes selge ülevaate sellest, kuidas organisatsiooni ohutuskultuur mõjutab ohutust. Hindamise eesmärk on teha kindlaks ohutuskultuuri tugevad ja nõrgad kohad, võrreldes olemasolevat ohutuskultuuri sellega, milline see ideaalis peaks olema. See võimaldab seada esikohale täiustamist vajavad valdkonnad ja muudatuste rakendamise näiteks protsesside, väljaõppe ja käitumise valdkonnas. Ohutuskultuuri hindamine on ennetava töö vahend, et tõsta ohutustaset

ja suurendada ohutusvaru. Ohutuskultuuri sõltumatuid hindamisi soovitatakse teha iga kolme kuni viie aasta tagant, organisatsiooni enesehindamisi kord aastas või iga kahe aasta tagant.

6.1.4 Tõendid

- Teave selle kohta, kuidas taotleja on rakendanud järelevalve ühist ohutusmeetodit; **(punkti 6.1.1 alapunkt a)**
- teave selle kohta, kuidas jälgimisprotsessis tehakse kindlaks edusammud või oodatavatest ohutustulemustest muul viisil kinnipidamine; **(punkti 6.1.1 alapunkt b)**
- tõendid selle kohta, et ohutusjuhtimise süsteemi on muudetud järelevalve käigus ohutusjuhtimise süsteemi protsessis tuvastatud vigade parandamise tulemusena; **(punkti 6.1.1 alapunkt c)**
- organisatsioonil peaks olema kasutusel tegevusprotsesside ja tehtud muudatustega seotud töönormatiivide ja seirenäitajate kehtestamise protsess. Olemas peaks olema programm inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud protsesside toimimise, samuti nende protsesside tulemuste pidevaks hindamiseks, nt kuidas töötajad rakendatud menetlusi järgivad ning uute seadmete kasutamine. **(punkt 6.1.2)**

6.1.5 Näiteid tõendite kohta

Avaldus, et kohaldatakse järelevalve ühist ohutusmeetodit ja et on olemas seda tegevust hõlmav menetlus. Menetluses kirjeldatakse üksikasjalikult, kuidas ohutuseesmärkide tulemustaset mõõdetakse ja korrigeeritakse muudatuste haldamise ja riskihindamise protsessi abil ning kuidas ohutusjuhtimise süsteemi vead parandatakse.

Organisatsioonil on kehtestatud protsessid ja menetlused, millega hinnatakse süstemaatiliselt, kas muu hulgas inim- ja organisatsiooniliste tegurite jaoks kehtestatud kord on piisav ja kas saavutatud tulemused vastavad töönormatiividele.

Organisatsioonil on kehtestatud protsessid ja menetlused töötajate töötulemuste süstemaatiliseks hindamiseks ohutuse seisukohast olulistes tööülesannetes. Need protsessid põhinevad ennetaval lähenemisviisil, millega kehtestatakse töönormid ja süstemaatilise hindamise standardid. Kasutatakse tõenditepõhiseid meetodeid, nt meeskonnatöö korraldamist.

6.1.6 Järelevalveprobleemid

Jälgimisprotsessi ja selle tulemuste uurimine ja sellest tulenevad meetmed on määrava tähtsusega, et teha kindlaks, kas ohutusjuhtimise süsteem on pidevalt muutuv ja arenev dokument, sest kogemused aitavad luua täiustusi, või on tegemist kinnitatud dokumendiga, mis ajas ei muutu.

Mitme peamise riskivaldkonna uurimine ja kontrollid ning nende veatu kohaldamise ja tulemuslikkuse katsetamine ohutusjuhtimise süsteemi abil on äärmiselt tähtis, et riiklik ohutusasutus saaks kindlaks teha kooskõla järelevalve ühise ohutusmeetodiga.

6.2 Siseaudit

6.2.1 Õiguslik nõue

- 6.2.1. Organisatsioon teeb sõltumatuid, erapooletuid ja läbipaistvaid siseauditeid, et koguda ja analüüsida teavet jälgimistegevuse eesmärgil (vt punkt 6.1 „Jälgimine“), sh
- koostatakse kavandatud siseauditite ajakava, mille saab eelnevate siseauditite tulemuste ja tegevuse jälgimise alusel üle vaadata;
 - tehakse kindlaks ja valitakse välja pädevad audiitorid (vt punkt 4.2 „Pädevus“);
 - analüüsitakse ja hinnatakse auditite tulemusi;
 - tehakse kindlaks vajadus võtta parandus- või täiustusmeetmeid;
 - kontrollitakse nende meetmete võtmist ja nende tõhusust;
 - dokumenteeritakse auditite tegemine ja nende tulemused;
 - auditite tulemused edastatakse kõrgemale juhtkonnale.

6.2.2 Eesmärk

Taotleja peaks näitama, et tal on siseauditi süsteem, mis hõlmab pädevaid töötajaid ja annab sisulisi tulemusi, mida juhtkond arvesse võtab, ja tagab, et ohutusjuhtimise süsteem vastab õigusnormidele.

6.2.3 Selgitavad märkused

Siseauditid (**punkt 6.2.1**) on jälgimisvahend järelevalve ühise ohutusmeetodi tähenduses. Kuigi see on eraldi nõue, on selle eesmärk kaasa aidata järelevalve eesmärkide saavutamisele, mis on kooskõlas järelevalve ühise ohutusmeetodiga.

Siseauditite (**punkt 6.2.1**) eesmärk on anda teavet selle kohta, kas ohutusjuhtimise süsteem vastab kohaldatavatele nõuetele (**punkti 6.1.1 alapunkt c**) ning kas seda rakendatakse ja säilitatakse tulemuslikult (**punkti 6.1.1 alapunktid a, b ja d**). Väljend „kohaldatavad nõuded“ viitab vastavushindamise ühiseid ohutusmeetodeid käsitleva määruse I ja II lisa nõuetele ja seega kõigile muudele organisatsiooni suhtes kohaldatavatele nõuetele (**vt ka punkt 1.1**).

Audiitorid vastutavad auditi tulemustele vastamiseks võetud parandus- või täiustusmeetmete (**punkti 6.2.1 alapunkt c**) elluviimise ja tulemuslikkuse kontrollimise eest.

6.2.4 Tõendid

- Tõendid selle kohta, et on olemas siseauditi protsess või raamistik, millega nähakse ette kavandatud auditite ja täiendavate eriauditite tegemine ohutustaset käsitlevate andmete põhjal; (**punkti 6.2.1 alapunkt a**)
- tõendid pädevusjuhtimise süsteemi kohta, mis hõlmab siseaudiitorite pädevust käsitlevaid elemente; (**punkti 6.2.1 alapunkt b**)
- tõendid nii sise- kui ka välisauditite kohta, mille alusel on võetud meetmeid; (**punkti 6.2.1 alapunktid c, d, e, f**)

- *tõendid, et auditite tulemusi on arutatud kõrgeima juhtkonna tasandil ja et selle tulemusena on võetud asjakohaseid meetmeid. (punkti 6.2.1 alapunkt g)*

6.2.5 Näiteid tõendite kohta

Olemas on kavandatud ja täiendavate auditite siseauditi menetlus, sealhulgas arutelu kõrgema juhtkonna tasandil.

Näited auditiaruannetest ja siseauditite tulemuste päevikust, milles osutatakse, missuguseid meetmeid on nendega tegelemiseks võetud.

Organisatsioonis tehtud auditite tulemused kogutakse kokku, neid analüüsitakse ja koostatakse soovitusel, mida kasutatakse korrapäraselt toimival juhtkonnapoolsel ülevaatusel.

Menetluses viidatakse pädevusjuhtimise süsteemile. Ühine ohutusmeetod näitab, et audiitorid on läbinud asjakohase audiitorite koolituse (nt ISO).

6.2.6 Viited ja standardid

- *ISO 19011:2011 – Ohutusjuhtimise süsteemide auditeerimise suunised*

6.2.7 Järelevalveprobleemid

Järelevalvet tehes on auditite planeerimine ja tulemuste kontrollimine väga oluline. Sellest ilmneb, kas auditites käsitletakse õigeid valdkondi, kas tulemused on mõttekad ja kas auditeid tegevad töötajad on pädevad ja sõltumatud.

Kontrollida, kas auditeerimiseks valitud valdkonnad vastavad organisatsiooni riskiprofiilile.

On olemas mehhanism plaaniväliste auditite algatamiseks ja seda kasutatakse mitmete näidete läbivaatamisel.

6.3 Juhtkonnapoolne ülevaatus

6.3.1 Õiguslik nõue

- 6.3.1. Kõrgem juhtkond vaatab korrapäraselt üle ohutusjuhtimissüsteemi järjepideva piisavuse ja tõhususe, võttes arvesse vähemalt järgmist:
- a) juhtkonnapoolse eelmise ülevaatus käigus võtta soovitatud meetmete osas saavutatud edu;
 - b) muutuvad organisatsioonisisised ja -välised tingimused (vt punkt 1 „Organisatsiooni taust“);
 - c) organisatsiooni ohutustase seoses järgmisega:
 - i) ohutuseesmärkide saavutamine;
 - ii) jälgimistegevuse tulemused, sh siseauditi ja õnnetus-/vahejuhtumite siseuurimise tulemused ning vastavate meetmete staatus;
 - iii) riikliku ohutusasutuse järelevalvetgevuse asjakohased tulemused;
 - d) parendamissoovitused.
- 6.3.2. Kõrgem juhtkond võtab juhtkonnapoolse ülevaatus tulemustest lähtuvalt üldvastutuse ohutusjuhtimissüsteemi tehtavate vajalike muudatuste kavandamise ja elluviimise eest.

6.3.2 Eesmärk

Juhtkonnapoolne tugev ohutusjuhtimine on organisatsiooni ohutusjuhtimise süsteemi tõhusa ja tulemusliku töö, samuti selle pideva arengu jaoks väga tähtis. Organisatsioon peaks näitama, et juhtkond vaatab ohutusjuhtimise süsteemi toimimist aktiivselt läbi ja osaleb selle arendamises tuleviku nimel.

6.3.3 Tõendid

- Juhtkonna koosolekute kord, mis hõlmab ohutusjuhtimise süsteemi ning audititest ja läbivaatamistest tulenevate sisesoovituste valdkonnas tehtud edusammude läbivaatamist; **(punkti 6.3.1 alapunktid a–d)**
- dokumenteeritud andmed selle kohta, milline on organisatsiooni tulemuslikkus selle ohutuseesmärkide suhtes; **(punkti 6.3.1 alapunkti c alapunkt i)**
- tõendid selle kohta, et asjaomase riikliku ohutusasutuse soovitusi on ohutusjuhtimise süsteemis arvesse võetud; **(punkti 6.3.1 alapunkti c alapunkt iii)**
- organisatsioon saab tõendada, et tal on olemas tema tegevuse liigile, ulatusele ja asjaomastele riskidele vastavate eesmärkide kindlaksmääramise ja kehtestamise protsessid, et ta hindab eesmärkide suhtes saavutatud tulemusi korrapäraselt, täidab menetlusi ja kasutab ohutuslaseid andmeid töökorralduse jälgimiseks, läbivaatamiseks ja selles muudatuste rakendamiseks; **(punkt 6.3.1)**
- tõendid selle kohta, et juhtkond võtab ohutusjuhtimise süsteemis vajalike muudatuste kavandamisel ja rakendamisel aktiivse rolli. **(punkt 6.3.2)**

On olemas protsessid ja vahendid, et süstemaatiliselt teatada igat tüüpi tuvastatud riskidest, vigadest, peaaegu aset leidnud õnnetusjuhtumitest (near misses), puudustest ja vahejuhtumitest. Samuti on olemas kategooriad ja võimalus analüüsida seda, mida on teatatud inim- ja organisatsioonilistest teguritest, et leida nende juurpõhjused ja tõhusad meetmed. Õnnetuste uurimisel kasutatakse teadmisi inim- ja organisatsiooniliste tegurite kohta.

Inim-ja organisatsioonilistest teguritest saadud õppetundide koolitustes ja kujundamises kasutamiseks on süsteemne protsess. Õnnetuste ja vahejuhtumite uurimisel saadud õppetunnid edastatakse organisatsiooni töötajatele ning neid suunatakse uuesti koolitusse, kujundamisse ja muudesse valdkondadesse, et vähendada kordumise tõenäosust.

Õnnetuste uurimise tulemustest teatatakse juhtkonna koosolekul ja neid peetakse oluliseks õppimis- ja parenemisvahendiks.

- *Õnnetuste uurimiseks on olemas kvaliteedi tagamise protsess.*

6.3.4 Näiteid tõendite kohta

Menetlus, mis hõlmab kõrgema juhtkonna läbiviidud audititest ja läbivaatamistest tulenevate sisesoovituste täitmise edenemise läbivaatamist, lisaks valitud koosolekute protokollid.

Probleemide logiraamat, millesse on märgitud esitatud soovitused ja puuduste kõrvaldamiseks tehtud edusammud, mida juhtkond jälgib.

Õnnetusjuhtumite sisejuurdluse tulemuste ja riikliku ohutusasutuse järelevalve asjaomaste järelduste juhtkonnapoolse ülevaatuse menetlus.

Esitatakse teave selle kohta, milliseid näitajaid tippjuhtkond järgib ja millise sagedusega.

6.3.5 Järelevalveprobleemid

Järelevalve käigus on väga tähtis jälgida, kas ohutusjuhtimise süsteemi juhtkonnapoolse ülevaatuse tulemuslikkuse tagamise protsessi tulemuseks on tegelikud muutused tegevuse tasandil.

Juhtkonna teadlikkus muutuvatest sise- ja välistingimustest. Kas juhtkond teeb väljavaadete kaardistamise / PESTLE (poliitilist, majanduslikku, sotsiaalset ja tehnoloogilist, õiguslikku ja keskkonnavalast) ja teiste sarnaste meetodite analüüsi, et anda teavet oma ohutusjuhtimise süsteemi arendamiseks.

Seos juhtimistasandi ülevaate tulemuste ja selle vahel, kuidas need on iga-aastase ohutusuaruande sisendiks.

7 Täiustamine

7.1 Õnnetusjuhtumitest ja vahejuhtumitest õppimine

7.1.1 Õiguslik nõue

7.1.1.	Organisatsiooni raudteetoimingutega seotud õnnetus- ja vahejuhtumite puhul tuleb teha järgmist: <ul style="list-style-type: none">a) nendest teatatakse, need registreeritakse, neid uuritakse ja analüüsitakse, et teha kindlaks nende põhjused;b) nendest teatatakse riiklikele organitele nõuetekohaselt.
7.1.2.	Organisatsioon tagab, et: <ul style="list-style-type: none">a) riikliku ohutusasutuse, riikliku uurimisasutuse ja tööstusharu/organisatsioonisiseste uurimiste alusel tehtud soovitusi hinnatakse ja vajaduse korral rakendatakse või nende täitmine tehakse kellelegi ülesandeks;b) teiste selliste huvitatud isikute nagu raudteeveo-ettevõtjate, taristuettevõtjate, hoolduse eest vastutavate üksuste ja raudteesõidukite valdajate asjakohaseid aruandeid/asjakohast teavet kaalutakse ja võetakse arvesse.
7.1.3.	Organisatsioon kasutab uurimisega seotud teavet selleks, et vaadata läbi riskihindamine (vt punkt 3.1.1 „Riskihindamine“), õppida sellest ohutuse suurendamise eesmärgil ja vajaduse korral võtta parandus- ja/või täiustusmeetmeid (vt punkt 5.4 „Muudatuste haldamine“).

7.1.2 Eesmärk

Organisatsioon peaks näitama, et ta uurib õnnetusjuhtumeid ja vahejuhtumeid, et neist õppida ja täiustada riskikontrolle, et seda tegevad töötajad on pädevad ohutusjuurdlust läbi viima, sealhulgas inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud küsimustes, et õnnetusjuhtumitest teatatakse asjaomastele asutustele ning et juhtkond esitab soovitusel ja aruanded ning võtab meetmeid.

Soovimatute sündmuste analüüsis ei tohiks keskenduda süüdlase või teistest n-ö rohkem süüdi oleva osakonna otsimisele, vaid pigem tuleks püüda mõista ja parandada korralduslikke puudusi, mis sellised sündmused võimalikuks tegid. Kõige olulisem ülesanne sündmuste analüüsimisel on ka nn kaasnevate sündmuste ennetamine. Kui analüüs lõpeb vahetute põhjuste tuvastamisega, on võimalik vältida üksnes järgmisi sarnaseid sündmusi. Kui aga analüüs võimaldab teha kindlaks tehnilised ja korralduslikud algpõhjused, muudavad täiustusmeetmed võimalikuks samade mehhanismide kohaselt toimuvate muud liiki õnnetusjuhtumite ennetamise. Näiteks kui analüüsist ilmneb, et menetlust ei ajakohastatud ja et parandusmeetmete eesmärk on üksnes selle menetluse parandamine, jääb mõju piiratuks. Kui analüüsis vaadatakse kaugemale ja tehakse kindlaks puudused ajakohastamise menetluse protsessis, võib täiustusmeetme positiivne mõju olla palju laiem.

Lisaks kohaldab organisatsioon nn kahe-suunalist õppimist: õppimise kese ei ole mitte ainult sündmustega seotud faktid, vaid ka organisatsiooni suutlikkus parandusi teha, keskendudes nendele elementidele, mis kas edendavad või pärsivad teadmiste ja teabe edastamist organisatsioonis.

Ohtlikest olukordadest ja „suure potentsiaaliga“ juhtumitest teatamist julgustatakse ja tehakse lihtsaks. Vajadusel on olemas mehhanismid, mis hoiavad aruandluse anonüümsena. Kui aruandlus on nominatiivne, abistavad aruandeid saatnud töötajad ning meeskonnad analüüsi ja lühiajaliste vastuste leidmist. Korraldatakse meeskonnaveestlusi ja võetud meetmetest teavitatakse asjassepuutuvaid töötajaid kogu organisatsiooni ulatuses.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Lisaks sellele analüüsitakse ohtlikke sündmusi, kasutades mitmekesist pädevuste komplekti ja võttes arvesse kõigi asjassepuutuvate osapoolte (vajadusel ka väliste osapoolte) vaateid.

Edendatakse nn *just* kultuuri, tunnustades ja tugevdades positiivseid ohutusalaseid algatusi (juhtumitest teatamine, personali kaasamine analüüsidesse ja pidev täiustamine, kolleegide toetamine jne). See "*just*" kultuur peaks ära kaotama süüdistamise hirmu, määratledes üldiselt aktsepteeritud piiri selle vahel, mida aktsepteeritakse ja mida mitte. Vea tegemise õigust aktsepteeritakse.

7.1.3 Selgitavad märkused

Terminid „ohuolukorrad“ ja „muud ohtlikud juhtumid“ on lisatud mõiste „vahejuhtum“ määratlusse kooskõlas direktiiviga (EL) 2016/798. Samavõrd tähtis on uurida ohuolukordi ja muid ohtlikke juhtumeid, et juhtida ohutust ennetavalt.

Õnnetusjuhtumitest ja vahejuhtumitest õppimine peaks toetama teabe vahetamist teiste huvitatud isikutega (taristuettevõtjad, teised raudteeveo-ettevõtjad, hoolduse eest vastutavad üksused, et tugevdada koostööd ja edendada ohutusjuhtimise süsteemi toimimise üldist täiustamist).

Ohutusjuurdluste jaoks, milles on vaja inim- ja organisatsiooniliste tegurite vaatenurka, peaksid olema olemas kas koolitatud uurijad või juurdepääs sobivatele eksperditeadmistele, et kõnealuseid küsimusi uurida.

7.1.4 Tõendid

- Teave õnnetusjuhtumite/vahejuhtumite aruandlusprotsessi kohta, sealhulgas see, kuidas tuvastatakse algpõhjused ja kuidas neid analüüsitakse, kaasa arvatud aruandlus organisatsioonis ning teatamine teistele pädevatele asutustele ja muudele isikutele; **(punkt 7.1.1)**
- teave meetodi kohta, mida organisatsioon ohutusjuurdlustes kasutab, sealhulgas inim- ja organisatsiooniliste tegurite element, et vaadata pärast sündmuse toimumist riskianalüüs ja hindamisprotsess läbi; **(punkt 7.1.3)**
- tõendid selle kohta, et õnnetusjuhtumite/vahejuhtumite aruannetest tulenevad pädevate asutuste soovitusel on rakendatud ja kõik vajalikud kindlaksmääratud muudatused on tehtud; **(punkti 7.1.2 alapunktid a ja b)**
- varasemate vahejuhtumite läbivaatamine, et teha kindlaks praegus(t)e vahejuhtumiga (vahejuhtumitega) seotud olulised tegurid. On olemas tõendid selle kohta, et organisatsioon on vahejuhtumitest ja kogemustest laiemalt, nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt õppinud. **(punkt 7.1.3)**
- On olemas juurdluste läbiviimise metoodika, mis põhineb teadmistel inim-ja organisatsiooniliste tegurite kohta ning kõige uuematel teada olevate metoodikatel.
- Õnnetuste ja juhtumite uurijatele on välja töötatud koolitusprogramm, milles rakendatakse inim- ja organisatsiooniliste tegurite vaatenurka.

7.1.5 Näiteid tõendite kohta

Õnnetusjuhtumite ohutusjuurdluste menetlus, milles kirjeldatakse uurimismeetodeid ja mis hõlmab viiteid õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite uurijatele esitatavatele pädevuse juhtimise nõuetele.

Näide õnnetusjuhtumite ja intsidentide eri liiki aruannete kohta, milles osutatakse, et ohutusjuurdlustel viis läbi pädev isik, et tulemused põhinevad tõenditel ja et soovitusi on tegevuses arvesse võetud.

Koopia menetlusest/protsessist, milles jälgitakse õnnetusjuhtumi/vahejuhtumi järel võetud parandus-/leevendusmeetmeid.

Esitatakse teavet ohutusteabeteabe tööriista (SAIT) kasutamise kohta, et hoida end kursis ja nõustada teisi organisatsioone konkreetseid varasid puudutavates küsimustes.

Saadaval on koolitatud uurijad.

On olemas koolitusprogramm õnnetuste ja vahejuhtumite uurijatele.

Juhatuse koosolekute protokollid, millest nähtub, et õnnetusjuhtumi/vahejuhtumi ohutusjuurdluste tulemustest ja seotud soovitud (st parandus- ja/või täiustamismeetmed) on juhtkonda teavitatud, ja see, kuidas neid kasutatakse ohutusjuhtimise süsteemi läbivaatamisel (**vt ka punkt 6.3**).

Vahejuhtumite ja õnnetusjuhtumite ohutusjuurdlustes kasutatakse inim- ja organisatsioonilistel teguritel põhinevat lähenemisviisi. Ohutusjuurdlustes kasutatakse süstemaatilist vaatenurka, see tähendab, et inim-, tehnoloogilisi ja organisatsioonilisi tegureid ei vaadelda eraldi, vaid rõhutatakse ka tegurite koostoimet. Näiteks kui vedurijuht on seotud SPAD-vahejuhtumiga (signaalist möödasõit ohuolukorras), on soovitatav uurida tegureid, mille hulka kuuluvad asjaomased küsimused, nt väsimus, kognitiivne ülekoormus, pädevus jne (inimtegurid), tehnoloogia mõju toimimisele, näiteks inimese ja süsteemi liidesed, üldplaan, signaali asukoht (tehnoloogilised tegurid), organisatsiooni mõju toimimisele, näiteks koolitus, ohutusjuhtimise süsteem, organisatsioonilised prioriteedid (organisatsioonilised tegurid), samuti kolme valdkonna koostoime, nagu hanke mõju muudatuse väljatöötamisele või juhtimisele koos uue projekti kasutuselevõttuga.

7.1.6 Viited ja standardid

- IAEA (2002) - *Safety culture in nuclear installations: Guidance for use in the enhancement of safety culture*. (Tuumarajatiste ohutuskultuur: juhised ohutuskultuuri edendamiseks). IAEA TECDOC-1529. Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur, Viin (2002).
- Mathis, T. L. ja Galloway, S. M. (2013) - *Steps to safety culture excellence (Sammud ohutuskultuuri rakendamise tipptasemeni)*.
- Kecklund, L., Lavin, M. ja Lindvall, J. (2016) - *Safety culture: A requirement for new business models. Lessons learned from other High-Risk Industries (Ohutuskultuur: nõue uutele ärimudelitele. Muudest suure riskiga tööstusharudest saadud õppetunnid)*. Teadustöö ettekanne rahvusvahelise tuumajulgeoleku tagamise inimõiguste ja organisatsiooniliste aspektide rahvusvahelisel konverentsil „30 aastat ohutuskultuuri uurimist“ Viinis 22.–26. veebruaril 2016.
- RSSB (2015) - *Safety Culture and behavioural development: Common factors for creating a culture of continuous development (Ohutuskultuur ja käitumise areng: pideva arengu kultuuri loomise üldised tegurid, www.sparkrail.org)*

7.1.7 Järelevalveprobleemid

Sisuliste soovitude kindlaksmääramisel ja asjakohaste ennetusmeetmete kindlustamisel on õnnetusjuhtumi/vahejuhtumi uurijate pädevus määrava tähtsusega. Järelevalve teostajad peaksid otsima õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite aruannete tulemustes juhtkonna sekkumismeetmeid, mis peaksid mõjutama aruande ja mis tahes sellest tulenevate järelduste kvaliteeti.

Siseuurimise tulemused peavad viima organisatsioonilise õppimiseni, mis on jälgitav dokumentides, aruannetes ja muudes teabekanalites (st intranetis, ettevõtte siseajakirjas jne).

Organisatsioonikultuur on seotud vahejuhtumite ja ohuolukordade aruandlusega.

7.2 Pidev täiustamine

7.2.1 Õiguslik nõue

7.2.1.	Organisatsioon suurendab pidevalt oma ohutusjuhtimissüsteemi piisavust ja tõhusust, võttes arvesse määrusega (EL) nr 1078/2012 ette nähtud raamistikku ja vähemalt järgmiste tegevuste tulemusi: <ul style="list-style-type: none">a) jälgimine (vt punkt 6.1 „Jälgimine“);b) siseaudit (vt punkt 6.2 „Siseaudit“);c) juhtkonnapoolne ülevaatus (vt punkt 6.3 „Juhtkonnapoolne ülevaatus“);d) õnnetus- ja vahejuhtumitest õppimine (vt punkt 7.1 „Õnnetus- ja vahejuhtumitest õppimine“).
7.2.2.	Organisatsioon näeb ette vahendid, millega edendatakse organisatsioonilise õppimise raames töötajate ja muude huvitatud isikute aktiivset osalemist ohutuse suurendamises.
7.2.3.	Organisatsioon näeb ohutuskultuuri pidevaks täiustamiseks ette strateegia, mis tugineb eksperditeadmiste ja tunnustatud meetodite kasutamisele, et teha kindlaks käitumisprobleeme, mis mõjutavad ohutusjuhtimissüsteemi eri osi, ja võtta kasutusele meetmed nende probleemide lahendamiseks.

7.2.2 Eesmärk

Pidev täiustamine on tulemusliku ohutusjuhtimise süsteemi peamine osa. Selle nõude eesmärk on, et taotleja näitaks, et ta on pühendunud parandamisele ja et tema ohutusjuhtimise süsteem toetab seda.

Tippjuhtkond tegeleb kollektiivse peegeldamisega, et pidevalt parandada organisatsiooni ohutuskultuuri.

See kollektiivne peegeldamine sisaldab strateegiat, mis on suunatud kultuurilistele tunnustele, mis mõjutavad märkimisväärselt ohutust, ja mida tuleks paremini hinnata või muuta.

7.2.3 Selgitavad märkused

Pideval täiustamisel (**punkt 7.2.1**) keskendutakse ohutusjuhtimise süsteemi elementidele, millega hinnatakse ja juhitakse parandusmeetmeid, mitte neile elementidele, mida parandatakse, sest need elemendid on juba osa jälgimistegevuse kohaldamisalast.

Organisatsiooniõpe (**punkt 7.2.2**) tähendab tegevuse paremate teadmiste ja parema mõistmise kaudu parandamise protsessi.

Ohutuskultuuril (**punkt 7.2.3**) on siin punkti 2.1.1 alapunktis j ja seda käsitlevas märkuses osutatud määratlus. Positiivne ohutuskultuur motiveerib organisatsioone ja üksikisikuid püüdma parandada ohutust ja tulemuslikkust ning võimaldab neil seda teha. See suurendab tööga rahulolu, töökoha hoidmist ja suurendab kulutõhusust. See võib aidata ka regulatiivsete ootuste täitmisel, kuna ohutusasutused ja reguleerivad asutused tunnistavad üha enam ohutuskultuuri osa tõhusas ohutusjuhtimises. Konkreetsemalt võib positiivne ohutuskultuur kaasa tuua järgmist:

- *tegevusriskide vähendamine terviklikuma riskihindamise ja töötajate riskist parema arusaamise kaudu;*
- *töötajate vigastuste vähendamine, kõrvaldades ohud, mis on selgunud tänu ohuolukordadest sagedamale teatamisele;*

- *ohtlike tegevuste ja tingimuste vähendamine töötajate parema kaasamise ja juhtkonna arendamise kaudu;*
- *töötajate vigastuste, ohtlike tegevuste ja tingimustega seotud kulude vähendamine;*
- *paremad tulemused töötajate koolituse, kaasamise ning vigastuste, ohtlike tegevuste ja tingimuste vähendamise kaudu;*
- *täiustatud ja tõhusam OJS koos protseduuride ja reeglitega, mis vastavad paremini tegelikkusele.*

Kultuuri põhiliste omaduste tõttu, mis on loodud igapäevase suhtluse kaudu ja mida on raske muuta, tuleks seda strateegiat pidada pikaajaliseks. See strateegia on tippjuhtkonna ülesanne ja vastutus on seda strateegiat julgustada.

Ohutuskultuuri parandamiseks on palju võimalusi, näiteks:

- *Probleemide jagamise süsteemi väljatöötamine. See võib sõltuvalt organisatsiooni küpsusest olla anonüümne, kuid kasvava usalduse korral olla avatud ja kõigile kättesaadav. On oluline, et tagasiside oleks süsteemi sisse ehitatud, et töötajad tunneksid kaasatust ja organisatsiooni kuulumist;*
- *Muutke hanke- ja lepingutingimusi, et edendada tarnijate head ohutuskultuuri. Ohutuskultuur võiks olla tarnijate valimise kriteerium;*
- *Tunnustage ohutut käitumist. Tunnustamisega kaasnev tasu võib esineda erinevates vormides alates suurenenud iga-aastasest töötasust boonuste kaudu kuni iganädalase ohutuspreemiani väljapaistvate tulemuste eest;*
- *Luu juhtidele konkreetseid eesmärgid seoses ohutuse juhtimisega, näiteks julgustades juhtkonda võtma nähtavamalt rolli standardite kehtestamisel valdkonnas.*

Ohutuskultuuri hindamiseks tuleks kasutada mitut meetodit. Andmete kogumise meetodid peaksid põhinema sotsiaalteaduslikel uuringutel. See tähendab, et andmeid kogutakse välitööde kaudu kogu organisatsioonis, kasutades selliseid tehnikaid nagu vaatlused, dokumentide analüüs ja intervjuud.

Hindamiste tulemused tuleks edastada organisatsiooni kõikidel tasanditel. Tuleks tegutseda positiivse ohutuskultuuri edendamiseks ja säilitamiseks, ohutusalase juhtimise parandamiseks ja õppimishoiakute edendamiseks organisatsioonis.

Asjakohaste kultuuriliste tunnuste tuvastamine ja valimine on sageli keeruline ülesanne, mida tuleks hoolikalt läbi viia.

See ülesanne peaks hõlmama töötajaid kõigil tasanditel kogu organisatsioonis ja sageli ka väljaspool (nt töövõtjad).

Kuigi töötajate ettekujutusi ja veendumusi saab koguda küsimustiku kaudu, peetakse sellist meetodit üldiselt ebapiisavaks ohutust mõjutavate kultuuriliste tunnuste kindlakstegemiseks. Võimalik, et küsitluse tulemustest juhitud eksperdid täpsema diagnoosi saamiseks viima läbi vaatlusi, individuaalseid intervjuusid ja fookusgruppe.

Märkus: Fookusgrupp koondab moderaatori abil väikest arvu inimesi (tavaliselt 4–15), et keskenduda konkreetsele teemale. Fookusrühmade eesmärk on diskussioon formaalsete küsimuste individuaalsete vastuste asemel ja nende abil saadakse kvalitatiivseid andmeid.

Selle diagnoosi põhjal saab tippjuhtkond määratleda ja toetada tegevuskava, mille eesmärk on kultuuriliste tunnuste parem hindamine või sellele kaasa aitamine. Tippjuhtkond jälgib tuvastatud meetmete rakendamist ja vaatab selle vastavalt üle.

Strateegia jätkusuutlikkuse tagamiseks tuleks tulemused läbi vaadata iga 2–5 aasta tagant, kasutades sama lähenemisviisi. Sagedus sõltub esialgse harjutuse tulemustest.

Mitmes kõrge riskiga tööstuses viiakse see diagnoos sageli läbi ohutuskultuuri hindamise käigus, mille tulemuseks on tegevuskava (vt joonis 2: Ohutuskultuuri hinnangud).

Ohutuskultuuri hindamine võib toimuda iseseisvalt või enesehindamise teel. Sõltumatu hinnangu eeliseks on see, et organisatsioon saab objektiivsema pildi ohutuskultuurist, kuid sellega kaasneb oht, et organisatsiooni võidakse valesti mõista või on keeruline järeldustega nõustuda. Enesehindamise eeliseks on see, et see viiakse läbi ettevõttesiseselt koos organisatsiooni töötajatega, kellel on põhjalikud teadmised organisatsioonist. Puuduseks on see, et staatus ja hierarhiad võivad segada. Ohutuskultuuri hindamise mõned omadused:

- sisaldab 2/3-nädalast hindamisprotsessi ja ettevalmistavat etappi;
- kaasab multidistsiplinaarse ülevaatus meeskonna;
- andmete kogumine tugineb sotsiaalteaduste meetoditele (sh intervjuud, fookusgrupid, tähelepanekud);
- hindamisulatus on kogu organisatsioon ja selle liidesed;
- põhineb ohutuskultuuri mudelil või raamistikul;
- tippjuhtkond on pühendunud ja peab hindamist õppimisvõimaluseks;
- tulemusi levitatakse kogu organisatsioonis;
- tulemuste põhjal võetakse arvesse strateegia väljatöötamine/muutmine, et valitud ohutuskultuuri tunnuseid pidevalt parendada.

Joonis 2: Ohutuskultuuri hinnangud

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia ja protsesside parandamine kui ohutusjuhtimise süsteemi pideva parandamise lahutamatu osa.

Süsteemaatiline lähenemisviis määratletakse sammsammulises protsessis, mille alusel tegeletakse ohutuskultuuriga seotud küsimustega. Näiteks hõlmab see riskide vaatlemise protsessi, vahejuhtumitest ja õnnetusjuhtumitest teatamist ning seda, kuidas teavet pideva parandamise eesmärgil kasutatakse, samuti saadud õppetunde.

7.2.4 Tõendid

- *Teave tõendite kogumise protsessi kohta ohutusjuhtimise süsteemi pidevaks täiustamiseks; (punkt 7.2.1)*
- *menetlused, milles on üksikasjalikult kirjeldatud, kuidas organisatsioon võtab ohutusjuhtimise süsteemi täiustamiseks arvesse jälgimise, siseauditi, juhtkonnapoolse ülevaatus ning õnnetusjuhtumitest ja vahejuhtumitest õppimise tulemusi; (punkt 7.2.1)*
- *teave selle kohta, kuidas organisatsioon püüab töötajaid ja teisi inimesi ohutusjuhtimise süsteemi parandamisse kaasata; (punkt 7.2.2)*

- Taotleja peaks strateegias üksikasjalikult kirjeldama, kuidas ohutuskultuuri kujundatakse, nii et ohutuskultuuri seotud riske võetakse ohutusjuhtimise süsteemi asjaomastes protsessides nõuetekohaselt arvesse. Seda tehes peaks taotleja selgitama, kust võib leida lisateavet asjaomaste menetluste kohta. **(punkt 7.2.3)**
- Ohutuskultuuri hinnatakse pidevalt, et tuvastada arengud (7.2.3). Ohutuskultuuri arenguid rakendatakse PDCA tsüklis, et tagada meetmete mõju. Saadud õppetunde rakendatakse ja hinnatakse süsteemselt nende mõju (7.2.3)

7.2.5 Näiteid tõendite kohta

Menetlus, mis hõlmab jälgimist, siseauditit, juhtkonnapoolset ülevaatust ning õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite ohutusjuurdlust, eelkõige jaotisi, milles keskendutakse kogemustele, millest tuleb õppida ohutusjuhtimise süsteemi huvides.

„Ohuolukorra“ algatus raudteevõrgustikus (www.safety.networkrail.co.uk/alerts-and-campaign/close-call), kus töötajaid julgustatakse organisatsiooni puudustest/lünkadest või ohtlikest või terviseriskiga seotud olukordadest aktiivselt teavitama.

Näited korrapäraselt toimuvate ametiühingu/juhtkonna tervise- ja ohutuse teemaliste koosolekute protokollidest, millest nähtub, millal peeti olukordi ebakindlaks/ohtlikuks või arutati täiendava käsitlemise vajadust.

Õnnetusjuhtumite ohutusjuurdluste tulemustest teatatakse juhatuse koosolekutel ja neid peetakse tähtsaks õppimise ja parandamise vahendiks.

Koopia ohutuskultuuri parandamise strateegiadokumendist ja teave selle kohta, kuidas see on seotud ohutusjuhtimise süsteemi eri osadega.

Strateegia annab piisavad tõendid selle kohta, et strateegia elluviimiseks ja väljatöötamiseks on määratud erialase pädevuse ja ohutuskultuuri valdkonnas vajaliku koolituse ja kogemusega töötajad.

Nõutava koolituse ja pädevuse liik on seotud arusaamaga ohutuskultuuri mõistest ning pidevate paranduste mõõtmise ja nendega tehtava töö vahendite ja viisidega. Oluline aspekt on see, et on olemas arusaam ohutuskultuurist kui terviklikust kontseptsioonist, mis mõjutab ohutusjuhtimise süsteemi kõiki osi, ja et ohutuskultuuri ei saa käsitleda kui eraldiseisvat elementi.

On olemas protsess ohutust puudutavate meetmete hindamise kohta. Nende meetmete mõju tuvastatakse ja meetmeid rakendatakse, et neid hinnata.

7.2.6 Järelevalveprobleemid

Järelevalve käigus tuleks vestluste, samuti dokumentide analüüsi abil kontrollida juhtkonna pühendumist ohutusjuhtimise süsteemi pidevale täiustamisele. Kas on olemas parandamisele suunatud riskipõhine lähenemisviis, st kas see on seotud haavatavuse ja oluliste kontrollidega?

Kui need on olemas, tuleks hinnata, kuidas organisatsioon kasutab ohutusjuhtimise süsteemi tulemuslikkuse uurimiseks küpsusmudeleid.

1. lisa. Vastavustabelid

Allpool toodud tabelites esitatakse varasemate määruste (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 II lisas ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 I ja II lisas sätestatud nõuete võrdlus. Selle eesmärk on hõlbustada üleminekut direktiivi 2004/49/EÜ kohaselt vanalt sertifitseerimiskorralt direktiiviga (EL) 2016/798 kehtestatud korrale.

Vastavus komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2018/762 ei tõenda raudteeveo-ettevõtjate või taristuettevõtjate suutlikkust kooskõlas direktiivi (EL) 2016/798 artikliga 9 asjaomaseid ohutusjuhtimise süsteemi nõudeid täita. Varasemate ja uute hindamislõuete üksikasjalikkuse tase võib siiski erineda, kuigi mõningal määral on nende põhimõtted ühised. Lisaks ei ole mitte kõik komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 I ja II lisas sätestatud hindamislõuete varasemate määrustega vastavuses. Siis on vaja, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad esitaksid täiendavaid tõendeid uute hindamislõuete (või nende osade) täitmise kohta.

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762 ohutusjuhtimise süsteemi nõudeid, millel ei ole vastet määruse (EL) nr 1158/2010 ja/või määruse (EL) nr 1169/2010 nõuetes, loetakse uuteks nõueteks ja sellega seoses peab taotleja esitama täiendavaid tõendeid, et tõendada vastavust nendega. Enamikul juhtudel ei ole täielik vastavus eelmise määruse kriteeriumide ja uue ühiste ohutusmeetodite määruse nõuete vahel võimalik. Seetõttu põhineb võrdlus sellises olukorras nõuete eesmärgil. Võib ka juhtuda, et hoolimata samast eesmärgist on nõuded komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/762 täpsemalt sõnastatud. Sellisel juhul ei peeta selle määruse nõudeid uuteks, vaid eri isikud võivad neid kasutada, mis aitab neil mõista, milliseid tõendeid taotlejalt oodatakse.

Raudteeveo-ettevõtjatele ja taristuettevõtjatele, kes soovivad välja töötada integreeritud juhtimissüsteemi, tagatakse ka vastavus ISO kõrgtaseme struktuurile¹. Samuti ei anna sellise juhtimissüsteemi olemasolu, mis on sertifitseeritud ühe või mitme ISO juhtimissüsteemi standardi (nt ISO 9001, ISO 14001 või ISO 45001) alusel, tõendit selle kohta, et raudteeveo-ettevõtjad või taristu-ettevõtjad vastavad asjakohastele ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavalt direktiivi (EL) 2016/798 artiklile 9.

Tabel 1. Kõrvutav võrdlus. Ühised hindamiskriteeriumid/-nõuded raudteeveo-ettevõtjatele ja taristuettevõtjatele

<i>Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
A.1	3.1.1.1	6.1	
A.2	3.1.1.1	6.1	
A.3	6.1.1	9.1	
A.4	3.1.1.1 (e)	Ei kohaldata	

¹ ISO / Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoni direktiivid, 1. osa, konsolideeritud täiendus 2016, SL lisa, 2. liides.

<i>Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
A.5	4.4 4.5.1.1	7.4	
A.6	6.1.1 5.4.1	9.1 8.1	
B.1	5.2.4	Ei kohaldata	Hooldus on vara olelusringi etapp.
B.2	5.2.4	Ei kohaldata	Hooldus on vara olelusringi etapp.
B.3	2.3.1 4.2.1	5.3 7.2	Hooldusega seotud vastutuse määratlus ja jaotus on enamikusenamikus esitatud punktis 2.3.1. Teave hoolduse puhul nõutud pädevuse kindlakstegemise kohta on enamikus-enamikus esitatud punktis 4.2.1.
B.4	6.1.1 5.2.5	9.1 7.4	Andmete kogumine (talitlushäired, vead) ja analüüs on jälgimisprotsessi osa. Teabevahetus igapäevaste toimingute eest vastutavate isikute ja hoolduse eest vastutavate isikute vahel on osa varade valitsemisega seotud teabe- ja kommunikatsiooniprotsessist.
B.5	6.1.1	Ei kohaldata	Osutus järelevalve ühiste ohutusmeetodite määruse artikli 4 lõikes 2.
B.6	6.1.1	9.1	Hoolduse tulemuslikkuse ja tulemuste hindamine on osa hooldusega seotud jälgimisprotsessist.
C.1	5.3.2 (a) 5.3.3 (a)	8.1	
C.2	5.3.3 (a)	8.1	
C.3	5.3.2 (b)	Ei kohaldata	
C.4	5.2.5 (b) 5.3.2 (c)	Ei kohaldata	
C.5	5.3.2 (c) 5.3.3 (a)	Ei kohaldata	
D.1	3.1.1.1 (a)	Ei kohaldata	
D.2	3.1.1.1 (c)	Ei kohaldata	
D.3	6.1.1	Ei kohaldata	
E.1	1.1.1 (a) 1.1.1 (b)	4.1	

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

<i>Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
E.2	4.5.1.1 (a)	4.4	
E.3	4.5.1.1 (c)	7.5.1	
E.4	4.5.1.1 (a) 4.5.1.1 (b)	7.5.1	
F.1	4.5.1.1 (a)	4.4	
F.2	2.3 4.5.1.1 (a)	5.3 4.4	
F.3	2.3.1 2.3.4	Ei kohaldata	
F.4	4.5.1.1 (a) 4.2.1 2.3.1 2.3.2 2.3.3	4.4 5.3	Ohutusega seotud ülesannete määratlus on osa ohutusjuhtimise süsteemi kirjeldusest, sealhulgas vastutuse jagunemine. Vastutus määratakse kindlaks iga asjaomase rolli jaoks ohutusjuhtimise süsteemis.
G.1	4.5.1.1 (a) 2.3.1	4.4 5.3	Ohutusega seotud ülesannete määratlus on osa ohutusjuhtimise süsteemi kirjeldusest, sealhulgas vastutuse jagunemine. Vastutus määratakse kindlaks iga asjaomase rolli jaoks ohutusjuhtimise süsteemis.
G.2	6.1.1 6.2.1	9.1 9.2	Siseauditi eesmärk on kontrollida, kas organisatsioon täidab kohaldatavaid nõudeid.
G.3	2.1.1 (d) (i) 2.3.2	Ei kohaldata	
G.4	2.3.1	5.3	
G.5	4.1.1	7.1	Märkus: on seotud kriteeriumitega 1158/2010 N2(d)
H.1	2.4.1	Ei kohaldata	
H.2	(eemaldatud)	Ei kohaldata	Ohutusega seotud ülesandeid täitvad töötajad peaksid osalema ohutusjuhtimise süsteemi väljatöötamises, selle hooldamises ja parandamises. Organisatsiooni ülesanne on rakendada punkti 2.4.1 nõudeid nii, et nendele vastavus oleks jälgitav.
I	7.2.1	10.1 10.2	
J	2.2.1	5.2	
K.1	3.2.1 3.2.2 (d)	6.2	

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

<i>Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
K.2	3.2.2 (a)	6.2	Ohutuseesmärgid peaksid olema vastavuses ohutuspoliitikaga, mis peaks vastama raudteetoimingute liigile ja ulatusele.
K.3	3.2.4	6.2	Ohutuseesmärgid ei piirdu liikmesriigi tasandil kehtestatud ühiste ohutuseesmärkidega.
K.4	6.1.1 5.4	9.1 8.1	
K.5	3.2.4 (kohandatud)	9.1	Viide jälgimisstrateegiale ja -kava(de)le kooskõlas järelevalve ühise ohutusmeetodiga.
L.1	6.1.1 5.4	9.1 8.1	
L.2	4.2 4.4 4.5 5.2.2 (a)	Ei kohaldata	Pädevate töötajate, menetluste, konkreetsete dokumentide ja veeremi kasutamist hallatakse vastavalt pädevuse, teabe ja teabevahetuse juhtimise ning dokumenteeritud teabe ja varade valitsemise kaudu.
L.3	1.1.1 (e) 6.1.1 6.1.2	4.3 9.2	Kohaldatavate nõuete järgimine on üldiselt sätestatud punktis 3.1.2.2 (ei puuduta hooldust). Jälgimine tagab menetluste õige kohaldamise. Siseaudit tagab menetluste vastavuse kohaldatavatele nõuetele.
M.1	3.1.2.1 5.4.1	6.1 8.1	Kooskõlas ISOga muudatus kõigepealt kavandatakse, sealhulgas riski tuvastamine ja hindamine, ning seejärel viiakse muudatus ellu.
M.2	3.1.2.1	Ei kohaldata	
M.3	5.4.1	8.1	
N.1	4.2.1 4.2.3	7.2	
N.2	4.5.1.1 (a) 2.3.1 2.3.2 2.3.4 6.1.1	Ei kohaldata	
O.1	4.4.1 4.4.2 4.4.3	7.4	
O.2	4.4.3	7.4	
O.3	4.4.1	Ei kohaldata	

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

<i>Määrused (EL) nr 1158/2010 ja (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
P.1	4.4.3	Ei kohaldata	
P.2	4.5.2 4.5.3	7.5.2 7.5.3	
P.3	4.5.3	7.5.3	
Q.1	7.1.1	10.1	
Q.2	7.1.2	Ei kohaldata	
Q.3	7.1.3	10.2	
R.1	5.5.1	Ei kohaldata	
R.2	5.5.2	Ei kohaldata	
R.3	5.5.3	Ei kohaldata	
R.4	5.5.4	Ei kohaldata	
R.5	5.5.5	Ei kohaldata	
R.6	5.5.1	Ei kohaldata	
R.7	5.5.6	Ei kohaldata	
S.1	6.2.1	9.2	
S.2	6.2.1 (a)	9.2	
S.3	6.2.1 (b)	9.2	
S.4	6.2.1 c–f	9.2	
S.5	6.2.1 (g) 6.3.1	9.3	
S.6	6.2.1	9.2	

Allpool toodud tabelis esitatud varasemate hindamiskriteeriumide ja uute ohutusjuhtimise süsteemi nõuete kõrvutav võrdlus puudutab üksnes raudteeveo-ettevõtjaid.

Tabel 2. Kõrvutav võrdlus. Hindamiskriteeriumid/-nõuded raudteeveo-ettevõtjatele

Määrus (EL) nr 1158/2010 Kriteeriumi tunnusnumber	Määruse (EL) 2018/762 I lisa Nõude tunnusnumber	ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr	Märkus
R.8	5.5.7	Ei kohaldata	
R.9	5.5.8	Ei kohaldata	

Allpool toodud tabelis esitatud varasemate hindamiskriteeriumide ja uute ohutusjuhtimise süsteemi nõuete kõrvutav võrdlus puudutab üksnes taristuettevõtjaid.

Tabel 3. Kõrvutav võrdlus. Hindamiskriteeriumid/-nõuded taristuettevõtjatele

Määrus (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber	Määruse (EL) 2018/762 II lisa Nõude tunnusnumber	ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr	Märkus
R.8	5.5.7	Ei kohaldata	
R.9	5.5.8	Ei kohaldata	
T.1	5.2.1	Ei kohaldata	Taristu ohutu projekteerimine ja paigaldus on vara olelusringi osad.
T.2	3.1.2 5.4.1	Ei kohaldata	Teave taristu tehnilise muudatuse kindlakstegemise kohta on enamikusenamikus esitatud punktis 3.1.2. Teave taristu tehnilise muudatuse juhtimise kohta on enamikusenamikus esitatud punktis 5.4.1.
T.3	3.1.2	Ei kohaldata	Teave taristu projekteerimist hõlmavate eeskirjade järgimise kohta on enamikusenamikus esitatud punktis 3.1.2.
U.1	5.1.1 5.1.3	Ei kohaldata	Teave taristu tehnilise muudatuse juhtimise kohta on enamikusenamikus esitatud punktis 5.1.1.
U.2	5.1.1	Ei kohaldata	Teave taristu ohutuse juhtimise kohta taristu füüsilistel ja/või käitamispriiridel on enamikusenamikus esitatud punktis 5.1.1.
U.3	5.1.3 (c) 5.5.7	Ei kohaldata	Teave tavapärase ja halvenenud tingimustes käitamise kohta on enamikusenamikus esitatud punkti 5.1.3 alapunktis c.
U.4	5.1.2 5.2.3	Ei kohaldata	

<i>Määrus (EL) nr 1169/2010 Kriteeriumi tunnusnumber</i>	<i>Määruse (EL) 2018/762 II lisa Nõude tunnusnumber</i>	<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Märkus</i>
V.1	5.2.4 6.1.1	Ei kohaldata	Teave taristu hooldamise kohta on enamikusenamikus esitatud punktis 5.2.4. Auditid ja kontrollid (kui need on asjakohased) on osa jälgimistegevusest.
V.2	5.2.4	Ei kohaldata	Teave taristu hooldamise kohta on enamikus esitatud punktis 5.2.4.
V.3	5.2.3	Ei kohaldata	
W.1	5.1.3	Ei kohaldata	
W.2	5.1.1	Ei kohaldata	Teave taristu ohutuse juhtimise kohta rongijuhtimis- ja signaalimissüsteemi füüsilistel ja/või käitamispriiridel on enamikusenamikus esitatud punktis 5.1.1.
W.3	5.1.2 5.2.3	Ei kohaldata	

Allpool toodud tabelis on esitatud ISO kõrgtaseme struktuuri ja uute ohutusjuhtimise süsteemi nõuete kõrvutav võrdlus.

Tabel 4. Kõrvutav võrdlus. ISO kõrgtaseme struktuur

<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
4.1	1.1.1 (a) 1.1.1 (b)	
4.2	1.1.1 (c) 1.1.1 (d)	
4.3	1.1.1 (e) 1.1.1 (f)	
4.4	4.5.1.1 (a)	
5.1	2.1	
5.2	2.2	
5.3	2.3	

<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
6.1	3.1.1 3.1.2	Riskihindamise ühist ohutusmeetodit kohaldatakse selleks, et teha kindlaks, kas muudatus on ohutusega seotud (või ei ole), ja seejärel, kas see on oluline (või ei ole). „Näiv“ eraldus, mille ISO tegi kavandamise strateegilise tasandi (ISO kõrgtaseme struktuuri 6. klausel) ja taktikalise tasandi (ISO kõrgtaseme struktuuri 8. klausel) vahel, hinnatakse ümber, võttes arvesse ELi õigusraamistikku ja eelkõige eespool nimetatud ühise ohutusmeetodi kohaldamist (sõltumata muudatuste olemusest).
6.2	3.2.1 3.2.2 (a) 3.2.2 (d) 3.2.4	
7.1	4.1	
7.2	4.2	
7.3	4.3	
7.4	4.4	
7.5.1	4.5.1	
7.5.2	4.5.2	
7.5.3	4.5.3	
8.1	5.1 5.2 5.3 5.4 5.5	Kooskõlas ISO suunisdokumendiga (N360) on ISO kõrgtaseme struktuuri 8. klausli eesmärk täpsustada nõudeid, mis tuleb organisatsiooni toimingutes rakendada, tagamaks, et juhtimissüsteemi nõuded on täidetud ning et tegeletakse prioriteetsete riskide ja võimalustega. Lisaks märgitakse, et ette võib näha tegevuse kavandamise ja kontrollimisega seotud täiendavad nõuded (valdkonnapõhised). Selles mõttes on 5.X nõuded sidusad ISO lähenemisviisiga. Eelkõige ei takista need ettevõtte äritegevust, vaid pakuvad piisavat raamistikku, et kontrollida, kuidas olulisi ohutusküsimusi ettevõtte äriprotsessides hallatakse.
9.1	6.1	Mõiste „jälgimine“ viitab järelevalve ühises ohutusmeetodis määratletud järelevalveraamistikule ja seetõttu on sellel laiem tähendus kui ISO kõrgtaseme struktuuri klauslis 9.1 määratletud jälgimise, mõõtmise, analüüsimise ja hindamise mõistel.

<i>ISO kõrgtaseme struktuur Klausli nr</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
9.2	6.2	Siseauditid on jälgimisvahend järelevalve ühise ohutusmeetodi tähenduses. Kuigi see on eraldi nõue, on selle eesmärk saavutada järelevalve eesmärgid kooskõlas järelevalve ühise ohutusmeetodiga.
9.3	6.3	
10.1	7.1	
10.2	7.2	

2. lisa. Liidu õiguse kohaselt välja antud toodete või teenuste lubade, tunnistuste või sertifikaatide vastastikune tunnustamine

Ühtset ohutustunnistust või ohutusluba välja andev asutus võib võtta arvesse teiste asutuste, näiteks ISO vastavushindamisasutuste väljastatud sertifikaate, et vältida hindamise dubleerimist ja taotlejale lisakulude tekitamist. Lõpliku otsuse teeb alati väljastav asutus.

Vastavalt rakendusmääruse (EL) 2018/763 artikli 3 lõikele 12 aktsepteerib väljastav asutus ühtsete ohutustunnistuste taotluste hindamisel raudteeveo-ettevõtjate või nende töövõtjate, partnerite või tarnijate esitatud toodete või teenuste lubasid, tunnistusi või sertifikaate, mis on välja antud asjaomaste liidu õigusaktide kohaselt, tõendina raudteeveo-ettevõtjate suutlikkuse kohta täita seoses asjaomast liiki toote või teenusega määratletud ohutusjuhtimise süsteemi vastavaid nõudeid. Kuigi ELi õiguses ei ole ohutusasutuste jaoks taotluste hindamise kohta ühtegi samaväärset sätet, , julgustatakse ka riiklike ohutusasutusi sama põhimõtet kohaldama.

Alljärgnevas tabelis määratletakse seni ELi õigusraamistikus olevad erinevad juhud ja esitatakse illustratiivseid näiteid toote- ja teenuseliikide kohta, mida iga juhtum võib hõlmata.

Tabel 5. Liidu õiguse kohaselt välja antud toodete või teenuste load, tunnistused või sertifikaadid

<i>Juhtum</i>	<i>Toodete või teenuste liik</i>	<i>Kohaldatav ELi õigusakt</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
Hoolduse eest vastutava üksuse sertifikaat (ECM-sertifikaat)	Veeremiüksuste hooldamine	Direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõige 4	5.2 5.3	Direktiivi (EL) 2016/798 artikli 14 lõikes 4 sätestatud juhtudel on – vastavalt vajadusele – hoolduse ja hooldustöökodade eest vastutavate üksuste sertifitseerimine piisav tõend selle kohta, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad suudavad oma ohutusjuhtimise süsteemi abil kontrollida kaubavagunite hooldusega seotud riske, sealhulgas töövõtjate kasutamine.

<i>Juhtum</i>	<i>Toodete või teenuste liik</i>	<i>Kohaldatav ELi õigusakt</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
Tunnustamine	Vedurijuhtide koolitus	Direktiiv 2007/59/EÜ Otsus 2011/765/EL	4.2.2	Koolituskeskused peaksid olema saanud vedurijuhtide ja vedurijuhikandidaatide koolituskursuste pakumiseks pädeva asutuse tunnustuse kooskõlas direktiiviga 2007/59/EÜ. Koolituskeskustel on oluline osa selle tagamisel, et vedurijuhid on pädevad täitma neile määratud ohutusega seotud ülesandeid. Sellega seoses peaksid koolituskeskused olema pädevad koolituse alal, mida nad pakuvad, ning ohutustunnistust väljastav sertifitseerimisasutus ja riiklik ohutusasutus peaksid pädevusjuhtimise süsteemi hindamise läbiviimisel võtma vajaduse korral arvesse neile pädeva asutuse poolt antud tunnustust.
Vedurijuhiluba ja sertifikaat	Vedurijuhtide pädevus ja sobivus	Direktiiv 2007/59/EÜ	4.2.1	Kooskõlas direktiiviga 2007/59/EÜ väljastatud load ja sertifikaadid on piisavad tõendid vedurijuhtide sobivuse ja pädevuse kohta. See ei välista, et organisatsioonil tuleb tõendada nende pädevuse ja sobivuse piisavust.

<i>Juhtum</i>	<i>Toodete või teenuste liik</i>	<i>Kohaldatav ELi õigusakt</i>	<i>Määrus (EL) 2018/762 Nõude tunnusnumber</i>	<i>Märkus</i>
Ühtne ohutustunnistus	Taristu hooldamine ja järelevalge Manööverdamine Veeremi katsetamine	Direktiivi (EL) 2016/798 artikkel 10	5.3	Taristuettevõtjad võivad osta oma taristu hooldust alltöövõtu korras ettevõtetelt, kes käitavad rööbasteel erisõidukeid. Samamoodi võidakse ohutustunnistuse olemasolu nõuda manööverdamis- või katsetamisettevõtetelt. Eespool nimetatud juhtudel tõendab ühtne ohutustunnistus piisavalt, et raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtjad on suutelised oma ohutusjuhtimise süsteemi abil kontrollima töövõtjate ja tarnijate kasutamisega seotud riske.
Turule laskmise luba / veeremiüksuse tüübiluba	Veeremiüksuse (tüübi) andmed	Direktiiv (EL) 2016/797	5.2	Veeremiüksuse tüübiluba tagab selle kavandamise, tootmise, kontrollimise ja valideerimisega vastavuse kõikide kohaldatavate õigusaktide (sh ohutus) põhinõuetele, nii et seda võib ohutult kasutada raudteevõrgustikus, mille jaoks seda kavatakse kasutada vastavalt veeremiüksuse / veeremiüksuse tüübi tehnilises toimikus sätestatud piirväärtustele ja kasutustingimustele.

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

Erijuhtudel ei pruugi liidu õiguse kohaselt väljaantud sertifikaadi (või samaväärse tunnistuse) valdamine olla piisav, et kontrollida kõiki raudteeveo-ettevõtjatele ja taristuettevõtjatele tarnitud toodete või nende kasutatavate teenustega seotud ohutusriske.

Näiteks jäävad raudteeveo-ettevõtjad partnerluse raames täielikult vastutavaks ohutu käitamise ja seega oma tegevusega seotud riskide, sealhulgas veeremiüksuste hooldamise eest. Oma partnerettevõtja ühtse ohutustunnistuse kasutamine ühe raudteeveo-ettevõtja poolt hoolduse pakkumisega seotud riskide kontrollimise vahendina ei ole piisav, kui seda ei toeta partneritevahelised tugevad tegelikud lepingulised kokkulepped. Need lepingulised kokkulepped tuleb mõlema partneri ohutusjuhtimise süsteemi menetluste kohaldamisel ühiselt välja töötada ja neid tuleb jälgida ning need on ka kummagi ohutusjuhtimise süsteemi osa, mistõttu kohaldatakse nende suhtes vastava riikliku ohutuasutuse jälgimist.

Seetõttu võib ühtset ohutustunnistust kasutada hoolduse teostamisega seotud riskide juhtimise vahendina ja veeremiüksuste hooldamisega seotud riskide kontrollinõuete täitmise vahendina, kui on täidetud järgmised kolm tingimust:

1. *raudteeveo-partnerettevõtjate vahel peavad olema jõus lepingulised kokkulepped, mis hõlmavad selliseid veeremiüksuste hooldamisega seotud aspekte nagu*
 - a) *teabevahetus, nagu on kirjeldatud määruse (EL) 445/2011 artiklis 5;*
 - b) *vajaduse korral tehniline tugi eelkõige juhtkäskude ja signaalimise vanemate süsteemide puhul;*
 - c) *lepinguliste hooldustöökodade hoolduse teostamise suutlikkuse kontroll;*
 - d) *veeremiüksuste tulemuslik jälgimine ja sellise jälgimise tulemusel saadud teabe vahetamine.*
2. *Need lepingulised kokkulepped töötatakse välja riskihindamise tulemusena ja kumbki raudteeveo-ettevõtja peab neid järelevalve ühise ohutusmeetodi alusel korrapäraselt jälgima (määrus (EL) 1078/2012). Seejärel vahetavad mõlemad raudteeveo-ettevõtjad omavahel ametlikult selle jälgimise tulemusi.*
3. *Mõlema partneri ohutusjuhtimise süsteem sisaldab eespool nimetatud 1. ja 2. tingimuse saavutamiseks asjakohaseid protsesse ja menetlusi.*

Muudel juhtudel võib konkreetsete toote- või teenuseliikide puhul olla riiklike õigusaktide kohaselt nõutav, et pädev asutus (nt riiklik ohutuasutus) väljastaks riikliku sertifikaadi (või samaväärse tunnistuse), mida võib kasutada ka tõendina raudteeveo-ettevõtjate või taristuettevõtjate suutlikkuse kohta täita komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2018/762. Näiteks hoolduse eest vastutavatele üksustele ja/või muude veeremiüksuste kui kaubavagunid hooldustöökodadele väljastatud riiklikud sertifikaadid võivad sarnaselt ECM-sertifikaadiga samuti anda mõistliku kindluse, et veeremiüksused, mille hooldamise eest nad vastutavad, on ohutus töökorras.

3. lisa. Manöövriteede toimingud, lepingulised kokkulepped ja partnerlused

Manöövriteede toimingud

Käesolevas dokumendis tähendab „manöövritee“ raudteevõrgustikuga ühendatud raudteetaristut, mille eest vastutab taristuettevõtja (st raudteesüsteemi osa, mis kuulub direktiivi (EL) 2016/798 kohaldamisalasse). Manöövriteed võivad, kuid ei pruugi olla raudteevõrgustiku osa, sõltuvalt eespool nimetatud direktiivi ülevõtmisest igas liikmesriigis.

Manöövriteedel toimuvad tegevused, nagu vagunite laadimine, on tööstuslikud tegevused, mis seejärel liidetakse konkreetsete raudteetöödega, näiteks veeremiüksuste, mis võivad olla rongid või mida kasutatakse rongides, koostamine, ettevalmistamine ja liigutamine. See hõlmab eri veeremiüksuste ühendamist veeremiüksusteks või rongideks ja nende liigutamist.

Need manöövriteed võivad olla (kuid ei piirdu nendega):

- *taristu, mida kasutatakse raudteeveeremi üksuste parkimiseks käitamiskordade vahel;*
- *ühendveoterminalid;*
- *taristu, mida kasutatakse reisirongidel teenuste osutamiseks, nagu koristamine või valgustuse hooldus;*
- *raudteeveeremi üksuste hooldustöökodadele kuuluv ja nende hallatav taristu;*
- *tööstuspiirkonnad või tehased, kus toimub kaubavagunite laadimise/mahalaadimise tööstuslik tegevus.*

Manöövriteedel teostab tegevust „manöövritee käitaja“. Manöövritee käitaja võib olla raudteeveo-ettevõtja, taristuettevõtja, teenuseosutaja (nt reisirongide puhastamine), tööstusorganisatsioon (nt keemiatehas, kus laaditakse täis/tühjaks tsisternvaguneid) või ka selle tööstusorganisatsiooni alltöövõtja. Esimesel juhul on organisatsioon võtnud vastu äriotsuse saada raudteeveo-ettevõtjaks või ta on raudtee-ettevõtja, kes kavatseb lisaks praegusele raudteetegevusele hallata ka manöövriteid. Viimasel juhul on taristuettevõtja manöövriteede taristuettevõtja või ta tegutseb raudteeveo-ettevõtjana oma ohutusloa alusel.

Manöövritee käitaja kontrollib töötervishoiu ja tööohutusega seotud riske oma olemasoleva tervise- ja ohutusjuhtimise süsteemi abil kooskõlas rahvusvaheliste ja riiklike õigusaktidega. Kui manöövritee käitaja ei ole raudteeveo-ettevõtja, võetakse selles juhtimissüsteemis arvesse välistöötajatega, eelkõige raudteeveo-ettevõtjatega seotud tervishoiu- ja ohutuslaseid kohustusi, näiteks siis, kui vedurijuhid saavad manöövritele. Samal ajal kontrollib raudteeveo-ettevõtja töötervishoiu ja tööohutusega seotud riske oma tervise- ja ohutusjuhtimise süsteemi abil kooskõlas rahvusvaheliste ja riiklike õigusaktidega.

1. juhtum. Manöövritee käitaja on raudteeveo-ettevõtja Y

Raudteeveo-ettevõtja kontrollib oma ohutusjuhtimise süsteemi abil tema manöövritee taristus ja taristuettevõtja vastutusel olevas raudteevõrgustikus toimuvate raudteetoimingutega seotud riske. Riskide kontrollimine hõlmab kõikidest manöövriteel teostatud tegevustest, sealhulgas ka rongide koostamine, ettevalmistamine ja rongiliiklus, veeremiüksustele tekkinud kahjuga seotud riske.

Praktikas on mõnikord keeruline vastutavat raudteeveo-ettevõtjat kindlaks määrata. Näiteks saabub manöövritele raudteeveo-ettevõtja X rong (vedurijuht on palgatud ja vedur üüritud) ja raudteeveo-ettevõtja Y, kes käitab manöövriteed, võtab selle üle kui uue rongi (vedurijuht on palgatud ja vedur üüritud) ja vahepeal tuleb teha manöövritee toiminguid. Sellisel juhul kohaldatakse eespool nimetatud ohutuspoliitikat. On olemas ühised liideseriskid, mida tuleb raudteeveo-ettevõtja Y ohutusjuhtimise süsteemis arvesse võtta (nt sellistest manöövriteede toimingutest nagu laadimine veeremiüksustele tekkinud kahju). Lisaks tuleb arvesse võtta ka raudteeveo-ettevõtjalt X poolt raudteeveo-ettevõtjale Y veeremiüksuste kohta teabe edastamist. See hõlmab kinnitust, et veeremiüksus on ohutus töökorras, kui raudteeveo-ettevõtja X edastab selle manöövritee käitajale, ja samuti siis, kui see antakse raudteeveo-ettevõtja Y kaudu edasi. Manöövriteede

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

toimingute eest vastutav raudteeveo-ettevõtja Y jääb täielikult vastutavaks manöövril teostatava hooldustegevusele omaste riskide kontrollimise eest.

2. juhtum. Manöövril käitaja ei ole raudteeveo-ettevõtja

Kaaluda võib kolme alljuhtu:

- **2. juhtumi variant 1**, kui manöövril käitaja on taristuettevõtja.
- **2. juhtumi variandid 2 ja 3**, kui manöövril käitaja, kes ei ole taristuettevõtja, teostab tegevusi ainult oma taristus, kuid mitte taristuettevõtja vastutusel olevas raudteevõrgustikus.
- **2. juhtumi variant 4** hõlmab raudteetoiminguid, mida teeb manöövril käitaja, kes ei ole taristuettevõtja, taristuettevõtja vastutusel olevas raudteevõrgustikus.

2. juhtumi variant 1 Kui raudteeveo-ettevõtja(d) ja taristuettevõtja (või mis tahes tema nimel tegutsev organisatsioon) jagavad omavahel manöövril teostatavaid tegevusi, tuleb iga raudteeveo-ettevõtjat teavitada lepinguliste kokkulepete alusel kõigist ohutusega seotud sündmustest, mis on aset leidnud taristuettevõtja tegevuste ajal. See hõlmab veeremiüksustega seotud kahju, õnnetusjuhtumeid ja vahejuhtumeid.

Nimetatud lepingulisi kokkuleppeid hallatakse vastavalt iga raudteeveo-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemile ja taristuettevõtja ohutusjuhtimise süsteemile.

Raudteeveo-ettevõtja kontrollib oma ohutusjuhtimise süsteemi abil enda toimingutega seotud riske saadud teabe suhtes.

2. juhtumi variant 2 Raudteeveo-ettevõtja koostab ja valmistab rongi ette (haakimine, ettevalmistus) manöövril taristus. Raudteeveo-ettevõtjat tuleb teavitada kõigist (ohutusega seotud) sündmustest, mis leiavad aset manöövril käitaja tegevuste ajal (nt laadimine või puhastamine), lepinguliste kokkulepete alusel. See hõlmab veeremiüksustega seotud kahju, õnnetusjuhtumeid ja vahejuhtumeid.

Neid lepingulisi kokkuleppeid hallatakse raudteeveo-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemiga.

Raudteeveo-ettevõtja kontrollib oma ohutusjuhtimise süsteemi abil enda järgnevaid toimingutega seotud riske saadud teabe suhtes.

2. juhtumi variant 3 Rongi koostab täielikult/osaliselt manöövril käitaja või manöövril käitaja nimel töötav organisatsioon.

Pärast rongi koostamist kantakse see üle ühele raudteeveo-ettevõtjale.

Nagu ka 2. juhtumi variandi 2 puhul, tuleb raudteeveo-ettevõtjat teavitada kõigist sündmustest, mis leiavad aset manöövril käitaja tegevuste ja rongi koostamise ajal (nt laadimine või puhastamine), lepinguliste kokkulepete alusel. Sündmuste hulka kuuluvad veeremiüksustega seotud kahju, õnnetusjuhtumid ja vahejuhtumid.

Neid lepingulisi kokkuleppeid hallatakse raudteeveo-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemiga.

Raudteeveo-ettevõtja kontrollib oma ohutusjuhtimise süsteemi abil enda toimingutega seotud riske saadud teabe suhtes.

2. juhtumi variant 4 See variant täiendab 2. juhtumi varianti 3. Seetõttu esitatakse alljärgnevalt üksnes raudteeveo-ettevõtja täiendav kohustus.

Manöövril käitaja sõidutab rongid või liigutab veeremiüksuste rivi oma raudteetaristust taristuettevõtja vastutusel olevasse raudteevõrgustikku.

Näiteks:

- liigutab rongi või veeremiüksuste rivi hooldusdepoost reisijaama platvormidele või reisijaaamaga ühendatud parkimisalale;
- liigutab rongi või veeremiüksuste rivi tööstusrajatisest kaubajaamaga ühendatud vahetuspunkti (vahetusmanöövriteele).

Manöövritee käitaja ei ole ei raudteeveo-ettevõtja ega taristuettevõtja, kuid taristuettevõtja võrgustikus tehtavad toimingud peavad olema hõlmatud ühtse ohutustunnistuse või ohutusloaga.

Raudteetoimingud, mida manöövritee käitaja teeb taristuettevõtja vastutusel olevas raudteevõrgustikus, on hõlmatud kas raudteeveo-ettevõtja ühtse ohutustunnistuse või taristuettevõtja ohutusloaga. See tähendab, et raudteeveo-ettevõtja või taristuettevõtja peab kontrollima manöövritee käitaja tehtavate toimingutega seotud riske oma ohutusjuhtimise süsteemis alltöövõtjate juhtimiseks sätestatud korra kaudu.

Kõigil juhtudel peavad raudteeveo-ettevõtjad ja taristuettevõtja täpselt kirjeldama kõigi oma raudteetoimingute ja tegevuste ulatust, mis on seotud teiste raudteetoimingutega, et tagada ohutusjuhtimise süsteemi jälgimine riiklike ohutusasutuste poolt. Raudteeveo-ettevõtjate ja taristuettevõtjate suutlikkus kirjeldada oma toiminguid ning muid raudteetoimingutega liituvaid tegevusi selgelt ja täielikult on hädavajalik ohutusjuhtimise süsteemi tulemuslikkuse ja riikliku ohutusasutuse poolse järelevalve tulemuslikkuse tagamiseks.

Kõigi eespool esitatud juhtumi variantide lepingulised kokkulepped peavad sisaldama järgmist (kuid ei piirdu sellega):

- mida iga lepinguosaline peab tegema;
- tulemuste/teenuste eeldatav kvaliteet;
- rollide ja vastutuse määramine;
- millist teavet, millal ja kuidas lepinguosalisel vahetavad. Teave hõlmab teavitamist sündmustest, mida on kirjeldatud kõigis eespool toodud juhtumi variantides, ja eelkõige manöövritee taristu omadusi, nagu kiirusepiirangud, massipiirangud või kaldetingimused;
- pädevusnõuded;
- tervise- ja ohutusunõuded (tulenevad riskihindamisest, riiklikest nõuetest jne).

Lepingulised kokkulepped ja partnerlused

Raudteeveo-ettevõtja vastutab rongi ohutu käitamise eest, koordineerides ja juhtides rongiliiklust. Lepingulised kokkulepped (hõlmavad tavaliselt raamlepinguid, erilepinguid ja lisasid) moodustavad eri raudteeveo-ettevõtjate – olgu need kas uued osalejad või turgu valitsevad ettevõtjad – tulemusliku koostöö aluse ja need peavad olema kooskõlas Euroopa ja riiklike õigusaktide sätetega ning muude kohaldatavate nõuetega.

Seetõttu peab raudteeveo-ettevõtja kontrollima oma tegevuse, sealhulgas partneritega koostöö ja (all)töövõtjate kasutamise riske. Seejärel kontrollib riiklik ohutusasutus, kas raudteeveo-ettevõtja täidab oma õiguslikke kohustusi läbipaistvalt ja hoolsalt.

Raudteeveo-ettevõtjad ei saa anda töövõtu korras edasi oma vastutust rongide ohutu käitamise koordineerimise ja juhtimise eest. See aga ei takista raudteeveo-ettevõtjate vaheliste koostöökorralduste olemasolu. Eespool esitatud aluspõhimõtted kehtivad ka raudteeveo-ettevõtjate koostöö kohta. Rongide ohutu käitamise tagamise eest vastutav raudteeveo-ettevõtja tuleb kõigis osalevate poolte vahelistes kokkulepetes selgelt kindlaks määrata ja tal peab olema ühtne ohutustunnistus. Kõnealune raudteeveo-ettevõtja kas haldab ressursse (personal, veeremiüksused) oma ohutusjuhtimise süsteemi kaudu otse või ta võib otsustada ressursside kasutamist (nt veeremiüksuste liisimine, vedurijuhtide palkamine) (osaliselt või täielikult) alltöövõtu korras teiselt osapoolelt osta. Viimasel juhul vastutab raudteeveo-ettevõtja endiselt

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

(all)töövõtjate kasutamisega seotud riskide kontrollimise eest, jälgides oma ohutusjuhtimise süsteemi abil lepingu täitmist vastavalt [määrusele \(EL\) 1078/2012](#), ning seetõttu peab ta kontrollima, kas need ressursid vastavad õiguslikele ja muudele kohaldatavatele ohutuse nõuetele (nt kas veeremiüksused on ohutus töökorras, marsruudi ühilduvus, töötajate koolitamine, konkreetse marsruudi jaoks kehtiva loa ja sertifikaadiga vedurijuhid).

Ühtne ohutussertifikaat, mille on väljastanud ohutusalase sertifitseerimise asutus (ja mis on vastavalt riikliku ohutuasutuse järelevalve all), võib anda ohutu käitamise eest vastutavale raudteeveo-ettevõtjale piisava kindluse, et ohutusjuhtimise süsteemi kord vastab asjaomastele nõuetele. Lepingulised kokkulepped hõlmavad ohutusega seotud teabe edastamist (nt vedurijuhtide eelmine puhkeaeg) lepinguosaliste vahel.

Raudteeveo-ettevõtjate koostöö aluspõhimõtted jäävad samaks, sõltumata koostöökorrast, st raudteetegevus partnerluse või alltöövõtu raames (osaliselt või täielikult) riigisisestes või piiriülestes toimingutes. Siiski on raudteeveo-ettevõtjate rakendatavate meetmete laad ja ulatus ning see, mil määral riiklik ohutuasutus peab neid koostöökokkuleppeid kontrollima, proportsionaalsed raudteeveo-ettevõtjate koostöö tasemega.

Näiteks nõuab raudteeveo-ettevõtjate piiriülene koostöö (st väliste veeremiüksuste ja/või töötajate kasutamine) tõenäoliselt rohkem kontrolle kui muud koostöökorrad, sest käitamine antakse üle teisele raudteeveo-ettevõtjale, kellel on erinev keel ja erinevad veeremi käitamise eeskirjad, mis võivad liikmesriigiti erineda. Seevastu eeldaks väljastpoolt vedurijuhtide palkamine või veeremiüksuste rentimine ilmselt vähem jälgimist ja sellest tulenevalt vähem riikliku ohutuasutuse jälgimistegevust.

4. lisa. Ohutuskultuur

Sissejuhatus ohutuskultuuri ja ohutuskultuuri edendamise strateegia

Kultuur tuleneb inimeste omavahelisest suhtlemisest igapäevaelus ja aitab määratleda ühiskonna ootusi käitumise suhtes ja käitumisnorme. Kultuur on keerukas kontseptsioon, mis hõlmab arvukaid tegureid, mis aja jooksul arenevad sõltuvalt rahva, riigi, ühiskonna ja/või organisatsiooni asjaoludest, keskkonnast ja kogemustest.

Ohutuskultuur viitab kultuuri elementidele, mis käsitlevad konkreetset ohutust. Kuigi on võimalik kirjeldada mõnda ohutuskultuuri panustajat, ei ole võimalik koguda kokku kogu ohutuskultuuri käsitlevat teavet. Ohutuskultuuri kohta ei ole tehtud ühtegi teaduslikku objektiivset mõõtmist. Selle põhjuseks on, et toetavad tegurid erinevad mitte ainult organisatsiooniti, vaid ka nende sees. Eri osakondadel on erinevad ohutusnõuded ja -vajadused, näiteks tegevuse ja rahanduse valdkonnas, ning nendest areneb välja valitsev ohutuskultuur. Sellised välised tegurid nagu regulatiivsed nõuded, haridustase, ühiskondlikud struktuurid ning riigi kultuur annavad samuti oma osa organisatsiooni ohutuskultuuri.

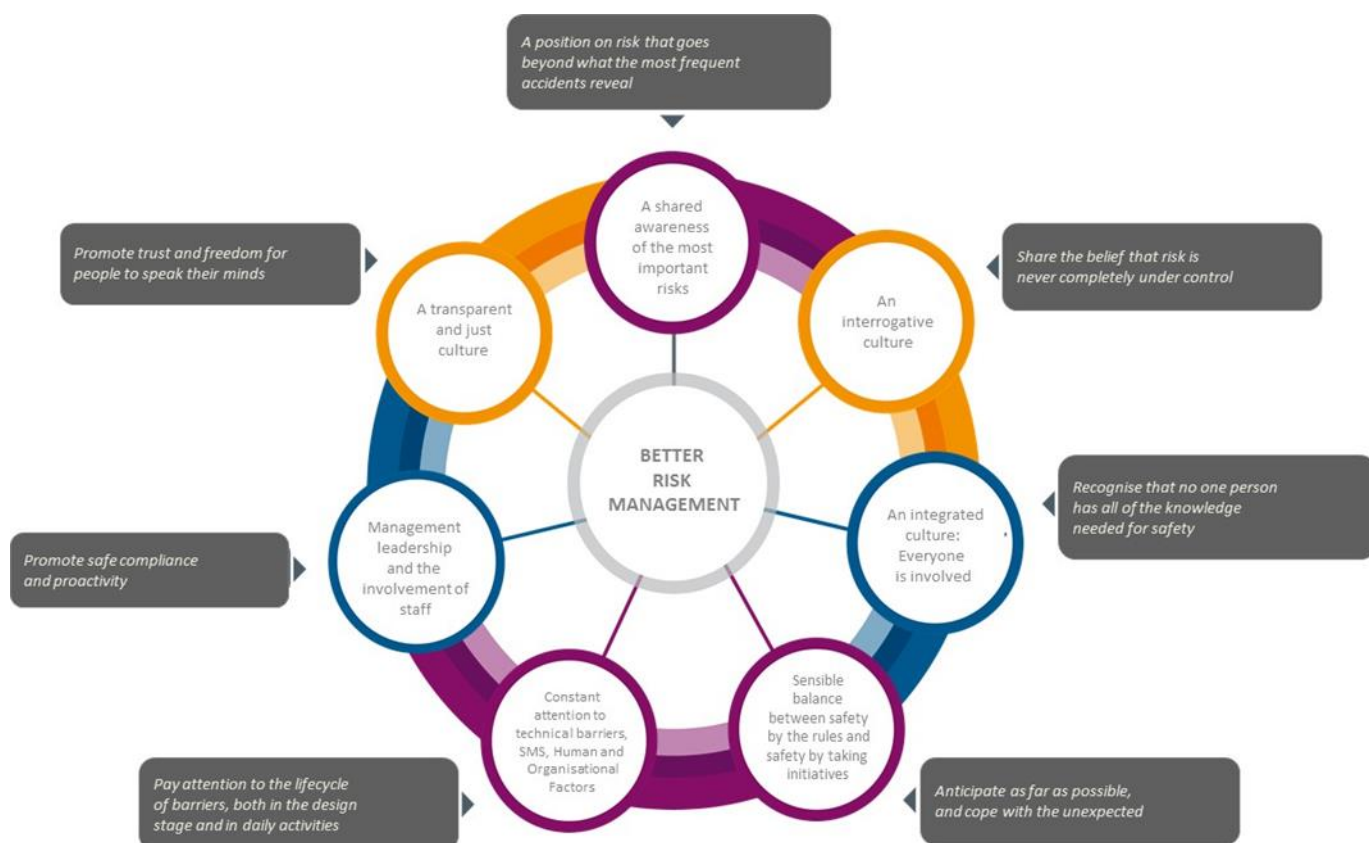
Ohutuskultuur on väljakujunenud kontseptsioon. Siiski puudub selle kokkulepitud määratlus. Määratluse puudumine on tähendanud seda, et teoreetiline arutelu ja praktilised rakendused on mõnevõrra eristunud ja see, mis on sisuliselt sotsiaalne konstruktsioon, on muudetud hea ohutuskultuuri tunnusjoonteks.

Sellest tulenevalt on lihtne viis, kuidas ohutuskultuuri kirjeldada, vaadelda tegureid, mis aitavad kaasa käitumise paranemisele. Ohutusjuhtimise süsteem annab aluse, määratledes ja sätestades põhimõtete ja menetluste abil selle, mida nõutakse. Utoopias oleks ohutusjuhtimise süsteem täiuslik ning kogu juhtimine ja kõik töötajad järgiksid seda. Kahjuks jääb utoopia utoopiaks ja tegelikult juhtub see, et juhtkond ja töötajad püüavad mõista ohutusjuhtimise süsteemi sisu, tuginedes oma väärtustele, hoiakutele ja uskumustele, mis tulenevad isiklikust kogemusest ning millele lisanduvad töökohta ja ühiskondlikud käitumisnormid. Kui ohutusjuhtimise süsteem on mõistlik ja olemas on nõuete täitmise kultuur, järgneb õige käitumine. Vastasel juhul tehakse individuaalseid tõlgendusi ja kohaldatakse alternatiivseid lahendusi. Need põhinevad individuaalsel riskihindamisel, vaagides tegureid, mis mõjutavad tehtud otsuseid. Riskihindamises ei keskenduta mitte ainult tegelikule riskile, vaid see hõlmab ka mugavusega seotud tegureid, vahelejäämise riski, juhtkonna sõnu ja tegusid jne. Seetõttu määratleb ohutuskultuuri ohutusjuhtimise süsteemi, mõistlikkuse ja käitumise vastastikune sõltuvus.

Ohutuskultuuri mõõtmine eeldab ülevaadet nendest kolmest tegurist ja nende vastastikusest sõltuvusest. Nagu varem öeldud, ei ole ohutuskultuuri kohta tehtud ühtegi teaduslikku objektiivset mõõtmist. Selle asemel võib kolme teguri põhjal analüüsida tunnusjoonte mõju ohutuskultuurile.

Näiteks võib sellisele poliitilisele avaldusele nagu „ohutus kõigepealt“ järgneda selle uurimine, mida see tähendab töötajate jaoks: kas nad ka tegelikult seda usuvad, kas juhtkond tegutseb oma sõnade järgi, kuidas ja mille alusel tehakse otsuseid, kuidas organisatsioon surve all reageerib jne. Sarnaseid ohutusjuurdlusi võib korraldada muude tegurite kohta, nagu pidev õppimine ja mõistliku kahtlemise hoiak. Analüüsi tulemuste kombineerimine annab ülevaate ohutuskultuuri hetkeolukorrast. Aja jooksul võib kujundada terviklikuma pildi, mis võimaldab teha kindlamaid järeldusi.

Organisatsiooni ohutuskultuuri mõistmiseks on spetsialistid ja teadlased välja töötanud mudelid, milles tavaliselt on mitu positiivse ohutuskultuuri omadust. Joonis kujutab endast sellise mudeli näidet, mis tugineb tööstusliku ohutuskultuuri instituudi (ICSI) hiljutisele tööle.

Joonis 4. Ohutuskultuuri tunnused

ICSI mudeli põhjal võib leida vastastikuse seose enamiku ohutusjuhtimise süsteemi elementide ja ohutuskultuuri peamiste tunnuste vahel, nagu on näidatud tabelis 6.

Tabel 6. Seosed ohutusjuhtimise süsteemi nõuete ja ohutuskultuuri tunnuste vahel

Ohutusjuhtimise süsteemi elemendid		Ohutusjuhtimise süsteemi nõuete KTK	Ohutuskultuuri tunnused
Juhtimine ja kohustuste võtmine	2.1		<ul style="list-style-type: none"> Küsimuste esitamise kultuur Läbipaistev ja õiglane kultuur Juhtkonna juhtroll ja töötajate kaasamine
Ohutuspoliitika	2.2		Juhtkonna juhtroll ja töötajate kaasamine
Struktuur ja vastutus	2.3		Integreeritud kultuur (kõik on kaasatud)
Töötajate ja teiste isikute kaasamine	2.4		<ul style="list-style-type: none"> Läbipaistev ja õiglane kultuur Integreeritud kultuur (kõik on kaasatud) Juhtkonna juhtroll ja töötajate kaasamine

<i>Ohutusjuhtimise süsteemi elemendid</i>	<i>Ohutusjuhtimise süsteemi nõuete KTK</i>	<i>Ohutuskultuuri tunnused</i>
Üldine riskihindamine	3.1	<ul style="list-style-type: none"> Tähtsaimate riskide ühine teadvustamine Tehniliste takistuste, ohutusjuhtimise süsteemi ning inim- ja organisatsiooniliste tegurite pidev jälgimine Mõistlik tasakaal eeskirjadel ja algatusvõimel põhineva ohutuse vahel
Ohutuseesmärgid ja kavandamine	3.2	-
Ressursid	4.1	Integreeritud kultuur (kõik on kaasatud)
Pädevus	4.2	<ul style="list-style-type: none"> Läbipaistev ja õiglane kultuur Integreeritud kultuur (kõik on kaasatud)
Teadlikkus	4.3	Tähtsaimate riskide ühine teadvustamine
Teave ja teabevahetus	4.4	Läbipaistev ja õiglane kultuur
Dokumenteeritud teave / ohutusjuhtimise süsteemi dokumentatsioon	4.5	Tehniliste takistuste, ohutusjuhtimise süsteemi ning inim- ja organisatsiooniliste tegurite pidev jälgimine
Inim- ja organisatsiooniliste tegurite integreerimine	4.6	-
Veotegevus	5.1	<ul style="list-style-type: none"> Tähtsaimate riskide ühine teadvustamine Küsimuste esitamise kultuur Mõistlik tasakaal eeskirjadel ja algatusvõimel põhineva ohutuse vahel
Varade valitsemine	5.2	Tähtsaimate riskide ühine teadvustamine
Töövõtjad, partnerid ja tarnijad	5.3	<ul style="list-style-type: none"> Läbipaistev ja õiglane kultuur Integreeritud kultuur (kõik on kaasatud)
Muudatuste haldamine	5.4	-
Hädaolukordade ohjamine	5.5	Mõistlik tasakaal eeskirjadel ja algatusvõimel põhineva ohutuse vahel
Jälgimine	6.1	Küsimuste esitamise kultuur
Siseaudit	6.2	-
Juhtkonnapoolne ülevaatus	6.3	-

<i>Ohutusjuhtimise süsteemi elemendid</i>	<i>Ohutusjuhtimise süsteemi nõuete KTK</i>	<i>Ohutuskultuuri tunnused</i>
Õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite põhjal täiustuste tegemine / nendest õppimine	7.1	<ul style="list-style-type: none"> Küsimuste esitamise kultuur Läbipaistev ja õiglane kultuur
Pidev täiustamine	7.2	<ul style="list-style-type: none"> Küsimuste esitamise kultuur Läbipaistev ja õiglane kultuur

Lisateavet ICSI mudeli kohta võib leida tema veebisaidil (<http://www.icsi.eu.org>).

Üks näide suurettevõtte raudteeohutuskultuuri parandamise strateegiast: SNCF-is (Prantsusmaal) rakendatud programm PRISME

Pärast mitmeid tõsiseid õnnetusjuhtumeid ja järjestikusi tööõnnetusi viis SNCF 2014. aastal läbi tegevjuhi sponsoreeritud ulatusliku uuringu, mille eesmärk oli mõista, kuidas töötajad tajuvad ohutust.

„Küsimustik töötati välja pärast 20 fookusgrupiga konsulteerimist 2014. aasta aprillist maini. Arvestatud on kõiki tegevusi ja kõiki hierarhilisi tasandeid. Konfidentsiaalsuse tagamiseks on uuringu läbi viinud sõltumatu instituut. See vastas normi ISO 20252 nõuetele ja oli CAWI-põhine (veebipõhise intervjuu arvutiabi), juurdepääsetav eraarvutis, nutitelefonis, tahvelarvutites.“

„Fookusgrupid andsid väga väärtuslikku teavet. Fookusgruppide kaudu tehti kindlaks vajadus lihtsustada dokumentatsiooni.“

See algatus osutus edukaks, kuna enam kui 53 000 töötajat 150 000-st vastas küsimustikule.

Tulemus oli ilmne ja rõhutas vajadust dialoogiks ja edendada töötajate aruandlust. Ohutuse pidevaks parendamiseks peeti vajalikuks sügavat kultuurimuutust, mis toetab ennetavat suhtumist kõigil ettevõtte tasanditel, mitte aga reaktiivset lähenemist üksikutele sündmustele.

Tippjuhid kohustusid rakendama ettevõtte üldist ohutuspoliitikat, mille eesmärk on saavutada tipptasemel ohutuse tase ja kus ohutus on ettevõtte väärtuste loendis esikohal ning hädavajalik vahend suurepärase jõudlustaseme saavutamiseks.

Uuringu ja täiendava võrdlusuuringu põhjal töötas juhatuse töörühm välja ambitsioonika tegevuskava nimega PRISME, mis koosneb kuuest elemendist. 2015. aasta novembris korraldatud uuring näitas, et 93% töötajatest on need elemendid tunnistanud oluliseks ja väga oluliseks.

Need elemendid on järgmised:

- Arendada ennetavat käitumist: õppida vigadest ja probleemidest;
- Luua riskianalüüsil põhinev süsteem: ennetada, määratleda ja tähtsustada toiminguid;

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

- Kontrollige liideseid: võidelda eraldamise vastu ja teha paremat koostööd;
- Lihtsustage protsesse, dokumenteerimist ja töörežiime: suurema efektiivsuse tagamiseks kohandage need töö tegelikkusega;
- Luua soodne keskkond juhtimiseks, et kõik oleksid isiklikult seotud: vähendada õnnetuste ohtu võimalikult madalale tasemele;
- Tööriistade ja uuendusliku varustuse hankimine: pakkuda kõigile kaasaegseid töömeetodeid, turvalist keskkonda ja turvalist võrku.

PRISME raames on rakendatud järgmised konkreetsed meetmed:

- Ühepäevane koolitus 8000 juhile inim- ja organisatsiooniliste tegurite teemal;
- Õiglase ja õiglase kultuuri arendamine ja edendamine;
- suhtlus- ja levitamisvahendite täiustamine ("2 mois Sécurité" (2-kuuline ohutus), indikaatorid, turvavälgk);
- ohutusjuhtimissüsteemi ja ohutuseeskirjade läbivaatamine;
- Riskianalüüsi täiustamine süsteemsete aspektide paremaks arvestamiseks.

Kuigi programmi tõhusust praegu hinnatakse, on juba kindlaks tehtud mitmeid eeliseid:

- juhtumite uurimise parem kvaliteet, võttes arvesse organisatoorseid tegureid;
- töötajate parem spontaanne teatamine lähiminekutest ja probleemidest;
- täiustatud suhtlus;

Juhtimiskäitumine, mida töötajad peavad toetavamaks ja ennetavamaks.

5. lisa. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite integreerimine

Sissejuhatuse inim- ja organisatsioonilistesse teguritesse

Inim- ja organisatsioonilised tegurid on mitut ala hõlmav valdkond, kus keskendutakse sellele, kuidas suurendada ohutust, parandada tulemuslikkust ja suurendada kasutajate rahulolu. Inim- ja organisatsioonilised tegurid on kasutajakeskne lähenemisviis, see tähendab, et selle kavandamine põhineb kasutajate, ülesannete ja keskkondade täielikul mõistmisel. Lähtepunktiks on alati kasutaja võimed ja piirangud ning kuidas neid mõjutatakse ja milline on nende vastasmõju süsteemidega, millega puututakse kokku ülesande täitmisel. Eesmärk on kindlaks teha, kuidas ülesannet kõige paremini ohutult ja tõhusalt täita. Rõhuasetus on kasutatavusel. Inim- ja organisatsioonilisi tegureid kasutatakse nii ennetava vahendina heade projekteerimisprotsesside tagamiseks kui ka reaktiivse vahendina peamiste probleemide kindlakstegemiseks, kui miski on läinud valesti.

Näiteks uute veeremiüksuste projekteerimisel ei piisa lihtsalt projekteerimisstandardite kohaldamisest. Veduriühid, reisisaatjad ja hooldustöötajad peaksid olema kaasatud, et lisada nende kogemused ja arusaam sellest, kuidas ülesandeid ohutult ja tõhusalt täita. See võib olla seotud näiteks konkreetse jaama või rongiliini probleemide, juurdepääsetavuse ja hooldustöötajate juurdepääsuga, ülesannete prioriteetidega juhikabiinis, teabevahetusnõuetega või reisijate käitumisega jaamades.

Eri ettevõtjate teadmiste ja kogemuste kaasamine saavutatakse kõige paremini järkjärgulise protsessi abil, kus kasutaja hindab rongi projekteerimist ja arendamist projekteerimis- ja arendustegevuse käigus pidevalt. See aitab vältida projekteerimisprotsessis levinud viga ehk keskendumist inimeste suhtlemisele üksikute süsteemidega, selle asemel et keskenduda ülesande täitmisele üldiselt. Näiteks on eri tarnijatel eri arusaamad sellest, kuidas hoiatusteateid tuleks tähtsuse järjekorda seada, ja ilma tervikliku vaatenurgata on kasutaja sageli lõpuks üle koormatud teabega, mis on ülesande täitmise seisukohast väheoluline. Seda lihtsalt seetõttu, et tehniline projekt annab võimaluse teabe kuvamiseks, kuid kasutaja ei pruugi seda vajada. Inim- ja organisatsiooniliste tegurite analüüs aitab eristada teadmise vajadust ja selle omamise meeldivust.

Inim- ja organisatsioonilised tegurid hõlmavad süstemaatilise vaatenurga võtmist, see tähendab, et inim-, tehnoloogilisi ja organisatsioonilisi tegureid ei vaadelda eraldi, vaid rõhutatakse ka erinevate tegurite koostoimet. Näiteks kui vedurijuht on seotud vahejuhtumiga, näiteks signaalist möödaskiit ohuolukorras, on soovitatav uurida tegureid (loetelu ei ole täielik), mis on seotud väsimuse, kognitiivse ülekoormuse, pädevusega jne (inimtegurid), tehnoloogia mõjuga toimimisele, näiteks inimese ja süsteemi liidesed, üldplaani, signaali asukohaga (tehnoloogilised tegurid), organisatsiooni mõjuga toimimisele, näiteks koolitus, ohutusjuhtimise süsteemi, organisatsiooniliste prioriteetidega (organisatsioonilised tegurid), samuti kolme valdkonna koostoimega, nagu hanke mõju muudatuse väljatöötamisele või juhtimisele koos uue projekti kasutuselevõttuga.

Meetodid on koostatud paljude eri valdkondade alusel, näiteks eksperimentaalne psühholoogia, tööstusprojekteerimine, organisatsioonipsühholoogia, sotsioloogia, juhtimisteadus, kognitiivne projekteerimine, ergonoomika, infotehnoloogia ja ohutusalaane projekteerimine. Kuna inim- ja organisatsiooniliste tegurite rõhk on kasutajal, on ülesande analüüs üldkasutatav meetod. Ülesande analüüs annab projekteerijale arusaamise täidetavatest ülesannetest ja sellest, kuidas need on seotud süsteemidega, millega kasutaja suhtleb, ning organisatsiooniliste tingimustega, mis mõjutavad ülesande täitmist. Ülesande analüüsi põhjal võib teha täiendavat analüüsi, näiteks inimese ja süsteemi koostoime, töökoormus, inimese usaldatavus / inimesega seotud risk, antropomeetria ja biomeetriline analüüs. Kõige tähtsam on tagada, et kasutajal oleksid ülesande tõhusaks täitmiseks parimad võimalikud töötingimused.

Järgnevad viited võivad anda täiendavat teavet inim- ja organisatsiooniliste tegurite kohta:

- *Salvendy, G. (2012). Handbook of Human Factors and Ergonomics (Inimtegurite ja ergonoomika käsiraamat). New Jersey: Wiley & Sons. ISBN-13: 978-0470528389*

Where it appears that there are differences between the translated version and the English version, the English version takes precedence.

- Wickens, C. D., Lee, J. D., Liu, Y ja Gordon Becker, S. E (2004). *An Introduction to Human Factors Engineering (Sissejuhatus inimtegurite projekteerimisse)*. New Jersey: Pearson Education. ISBN-13: 978-0131837362

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite ohutusjuhtimise süsteemi integreerimist toetav strateegia

Organisatsioon peaks looma strateegia, tagamaks, et organisatsiooni kõigi asjaomaste protsesside suhtes kohaldatakse süstemaatiliselt ja järjepidevalt inimteguritega seotud teadmisi, meetodeid ja inimkeskset lähenemisviisi. Selline lähenemisviis tähendab, et kõigepealt kaalutakse inimeste vajadusi, võimeid ja käitumist ja seejärel kavandamist, et hõlmata need vajadused, võimed ja käitumine.

Inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia võib sisaldada elemente, mis on seotud järgmisega.

Juhtimine

- *Juhtimine ja kohustuste võtmine*
 - *Juhtkonna pühendumus inim- ja organisatsioonilistele teguritele on põhimõtetes ja eesmärkides selgelt sätestatud;*
 - *on olemas protsess/juhend, mis näitab, kuidas inim- ja organisatsioonilisi tegureid tuleks projektides kohaldada;*
 - *inim- ja organisatsioonilised tegurid on projekteerimisprotsessi ja projektijuhtimise lahutamatu osa.*
- *Ohutuspoliitika*
 - *Ohutuspoliitikas sätestatakse selgelt, et inim- ja organisatsiooniliste tegurite vaatenurka tuleb kohaldada kõigis ohutusega seotud protsessides.*
- *Organisatsiooni rollid, kohustused, vastutus ja volitused*
 - *Inim- ja organisatsiooniliste tegurite spetsialisti selgelt määratletud tööülesanded, kohustused ja vastutus;*
 - *on olemas protsess, kuidas inim- ja organisatsiooniliste tegurite eksperdid osalevad korrapäraselt projektides ja protsessides.*

Kavandamine

- *Riski käsitlevad meetmed*
 - *Kirjeldus selle kohta, kuidas riskianalüüsides võetakse arvesse inim- ja organisatsiooniliste tegurite vaatenurka;*
 - *inim- ja organisatsiooniliste tegurite spetsialistide kaasamine riskianalüüsidesse.*

Toetus

- *Ressursid ja pädevus*
 - *Süstemaatiline lähenemisviis, tagamaks, et asjaomastes rollides on olemas inim- ja organisatsiooniliste tegurite alane pädevus, võttes aluseks vajaduste analüüsid;*
 - *inim- ja organisatsiooniliste teguritega seotud nõuete täitmise tagamiseks eraldatakse aega ja vahendeid.*
- *Teadlikkus*
 - *Organisatsioonis on olemas üldine teadlikkus süstemaatilisest lähenemisviisist, et tagada inim- ja organisatsiooniliste tegurite alane pädevus asjaomastes rollides.*

Tegevus

- *Tegevuse kavandamine ja kontrollimine*
 - *Tegevuse kavandamisel võetakse arvesse inim- ja organisatsioonilisi tegureid.*
- *Varade valitsemine*
 - *Organisatsioonil on suunised inimkeskse lähenemisviisi kohaldamiseks olelusringi igas etapis.*
- *Muudatuste haldamine*

- Inim- ja organisatsioonilisi tegureid hinnatakse alati osana muudatuste haldamise protsessist.

Tulemuslikkuse hindamine

- Jälgimine
 - Ohutustaset hinnatakse süstemaatiliselt inim- ja organisatsiooniliste tegurite strateegia alusel.

Täiustamine

- Õnnetusjuhtumitest ja vahejuhtumitest õppimine
 - Õnnetusjuhtumite ohutusjuurdluse protsessis kasutatakse inim- ja organisatsiooniliste tegurite alaseid eksperditeadmisi ja meetodeid;
 - on olemas metoodika ohutusjuurdluste läbiviimiseks inim- ja organisatsiooniliste tegurite alaste teadmiste ja meetodite põhjal;
 - on olemas õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite uurijate koolitusprogramm, milles kohaldatakse inim- ja organisatsiooniliste tegurite vaatenurka.
- Pidev täiustamine
 - Organisatsiooni inim- ja organisatsiooniliste tegurite haldamise protsesside pidev täiustamine.

6 lisa. Mõisted

Käesolevas dokumendis viitavad sõnad või terminid, nagu „peab“, „peaks“ või „tuleb“, et olemas on õiguslik nõue, mille täitmine on vajalik.

Õnnetus	Soovimatu või ettekatsetamatu ootamatu sündmus või selliste sündmuste jada, millel on kahjulikud tagajärjed; õnnetusjuhtumid jagatakse järgmistesse kategooriatesse: kokkupõrked, rööbastelt mahasõidud, raudteeületuskoha õnnetusjuhtumid, liikuva veeremiga seotud õnnetused inimestega, tulekahjud ja muud õnnetusjuhtumid (direktiiv (EL) 2016/798).
Tegevuspiirkond	Raudteevõrgustik või raudteevõrgustikud ühes või mitmes liikmesriigis, kus raudteeveo-ettevõtjal on kavas tegutseda (direktiiv (EL) 2016/798).
Varade valitsemine	Meetod, mida organisatsioon kasutab, tagamaks, et füüsilised varad on jätkuvalt ohutud, otstarbekohased ja kaubanduslikult elujõulised, alates projekteerimisest ja ehitamisest kogu olelusringi vältel kuni kasutusest kõrvaldamiseni.
Audit	Süsteemaatiline, sõltumatu ja dokumenteeritud protsess auditi tõendusmaterjali saamiseks ja selle objektiivseks hindamiseks, et määrata kindlaks, millises ulatuses on auditi kriteeriumid täidetud (ISO 9000).
Tegevuse laad	Tegevuse iseloomustamine selle ulatuse alusel, sealhulgas taristu projekteerimine ja ehitus, taristu hooldamine, liikluse kavandamine, liikluse korraldamine ja kontrollimine, ning raudteetaristu kasutamise alusel, sealhulgas tava- ja/või kiirraudteeliinid, reisijate ja/või kaupade vedu.
Pädevus	Suutlikkus kasutada teadmisi ja oskusi kavandatud tulemuste saavutamiseks (ISO 9000).
Pidev täiustamine	Korduv tegevus toimimise parandamiseks (st mõõdetav tulemus) (ISO 9000).
Dokumendihaldus	Dokumenteeritud teabe kindlakstegemise, koostamise, hooldamise, haldamise, talletamise ja säilitamise potsess (või menetlus).
Tegevuse ulatus	Seoses raudteeveo-ettevõtjate teostatavate raudteetoimingutega ulatus, mida iseloomustab reisijate arv ja/või kaubavedude maht ning asjaomase raudteeveo-ettevõtja eeldatav suurus, mis määratakse raudteesektoris töötava personali arvu järgi (näiteks mikro-, väike-, keskmine või suurettevõtte) (direktiiv (EL) 2016/798). Seoses taristuettevõtjate teostatavate raudteetoimingutega ulatus, mida iseloomustab raudtee pikkus ja taristuettevõtja hinnanguline suurus raudteesektoris töötavate töötajate arvu tähenduses (määrus (EL) 2018/... [millega kehtestatakse ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid]).
Oht	Olukord, mis võib põhjustada õnnetusjuhtumi (määrus (EL) nr 402/2013).
Inim- ja organisatsioonilised tegurid	Kõik inimvõimete omadused ja organisatsioonilised aspektid, mida tuleb arvestada, et tagada süsteemi või organisatsiooni elukestev ohutus ja tulemuslikkus.

Inimkeskne lähenemisviis	Lähenemisviis, milles kõigepealt kaalutakse inimeste vajadusi, võimeid ja käitumist ja seejärel kavandamist, et hõlmata need vajadused, võimed ja käitumine.
Vahejuhtum	Mis tahes juhtum, mis ei ole õnnetusjuhtum ega raske õnnetusjuhtum ja mis mõjutab või võib mõjutada raudteetoimingute ohutust (direktiiv (EL) 2016/798). Siia kuuluvad ka ohuolukorrad.
Taristuettevõtja	Asutus või ettevõtja, kes vastutab eelkõige raudteetaristu rajamise, majandamise ja hooldamise eest, sealhulgas liikluskorralduse ning juhtkäskude ja signaalimise eest; võrgustiku või selle osaga seotud taristuettevõtja ülesanded võib anda teistele asutustele või ettevõtjatele (direktiiv 2012/34/EL).
Huvitatud isik	Isik või organisatsioon, kes võib mõjutada otsust või tegevust, keda otsus või tegevus võib mõjutada või kes võib tunda end nendest mõjutatuna (ISO 9000).
Ohutusjuurdlus	Õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite ennetamiseks läbiviidav menetlus, mis hõlmab teabe kogumist ja analüüsimist, järelduste tegemist (kaasa arvatud põhjuste kindlakstegemine) ja vajaduse korral ohutuslaste soovitude väljatöötamist (direktiiv (EL) 2016/798).
Juhtimissüsteem	Organisatsiooni omavahel seotud või vastastikku toimivad elemendid, mille eesmärk on kehtestada põhimõtted ja eesmärgid ning nende eesmärkide saavutamise protsessid (ISO 9000).
Jälgimine	Raudteeveo-ettevõtjate, taristuettevõtjate või hoolduse eest vastutavate üksuste kehtestatud kord oma juhtimissüsteemi korrektse kohaldamise ja tõhususe kontrollimiseks (määrus (EL) nr 1078/2012).
Siseriiklik eeskiri	Kõik liikmesriigis vastu võetud siduvad eeskirjad olenemata nende väljaandjast, mis sisaldavad muid raudteeohutuse või tehnilisi nõudeid kui liidu või rahvusvaheliste eeskirjadega kehtestatud nõuded ning mida kohaldatakse selles liikmesriigis raudteeveo-ettevõtjate, taristuettevõtjate või kolmandate isikute suhtes (direktiiv (EL) 2016/798).
Protsess	Omavahel seotud või vastastikku toimivad tegevused, mille käigus muudetakse sisendid väljunditeks (ISO 9000).
Raudteetaristu	Rajatised, mis on vajalikud raudteede käitamiseks, sealhulgas: <ul style="list-style-type: none"> • rööbasteed ja nendega seotud raudteestruktuurid; • teenindusteed, signaalimissüsteemid, sidesüsteemid, veerem; • kontrollisüsteemid, rongi kontrollimise süsteemid ja andmehaldussüsteemid; • teated ja tähised; • elektrivarustus ja elektrivarustussüsteemid; • seonduvad ehitised, töökojad, depood ja hoiuplatsid ning • tööstusrajatised, masinad ja seadmed.

Raudtee-ettevõtja	<p>Raudteeveo-ettevõtja, nagu on kindlaks määratud direktiivi 2012/34/EL artikli 3 punktis 1, ja mis tahes muu avalik või eraõiguslik ettevõtja, kes tegeleb kauba- ja/või reisijateveo teostamisega raudteel ja kes on kohustatud tagama veojõu; see hõlmab ka üksnes veojõudu tagavaid ettevõtjaid (direktiiv (EL) 2016/798).</p> <p>Vastavalt kõnealusele direktiivile [2012/34/EL] tegevusloa saanud avalik-õiguslik või eraõiguslik ettevõtja, kelle peamine tegevusala on osutada raudtee-kaubaveoteenuseid ja/või raudtee-reisijateveo teenuseid ja kes on kohustatud tagama veduriteenuse; see hõlmab ka ainult veduriteenust osutavaid ettevõtjaid (direktiiv 2012/34/EL).</p>
Risk	Kahju põhjustavate õnnetusjuhtumite ja vahejuhtumite esinemise sagedus ja kahju tõsiduse aste (määrus (EL) nr 402/2013).
Riskianalüüs	Kogu kättesaadava teabe süstemaatiline kasutamine ohtude kindlaksmääramiseks ja riski prognoosimiseks (määrus (EL) nr 402/2013).
Üldine riskihindamine	Üldmenetlus, mis koosneb riskianalüüsist ja -hindamisest (määrus (EL) nr 402/2013).
Riskihindamine	Riskianalüüsil põhinev menetlus, millega määratakse kindlaks, kas vastuvõetav riskitase on saavutatud (määrus (EL) nr 402/2013).
Riskijuhtimine	Juhtimispõhimõtete, -menetluste ja -tavade süstemaatiline kohaldamine riskide analüüsimisel, hindamisel ja kontrollimisel (määrus (EL) nr 402/2013).
Ohutuskultuur	Seos ohutusjuhtimise süsteemi nõuete ja selle vahel, kuidas inimesed neid mõistavad. See hinnang põhineb hoiakutel, väärtustel, veendumustel ja tõelisel tegevusel, nagu ilmneb otsustest ja käitumisest. Positiivset ohutuskultuuri iseloomustab juhtkonna ja üksikisikute kollektiivne pühendumine ohutule käitumisele, eelkõige kui on olemas konkureerivaid eesmärgi (määrus (EL) 2018/... [millega kehtestatakse ohutusjuhtimise süsteemi nõuetele vastavad ühised ohutusmeetodid]).
Eesmärk	<p>Saavutatavad tulemused.</p> <p>Ohutuseesmärk peab olema konkreetne, mõõdetav, saavutatav, realistlik ja ajapõhine. Samuti peab see olema kehtestatud organisatsioonis asjaomastel ametikohtadel ja tasanditel.</p>
Partner	Äriettevõtja, kellega mõni teine äriettevõtja on sõlminud teatavas vormis liidu. See suhe võib olla lepinguline, välistav seos, milles mõlemad üksused kohustuvad mitte sõlmima liite kolmandate isikutega.
Partnerlus	Korraldus, kus partneritest pooled lepivad kokku koostöö tegemises oma ühiste huvide edendamiseks.
Ohutusjuhtimise süsteem	Taristuettevõtja või raudteeveo-ettevõtja loodud organisatsioon, meetmed ja menetlused oma tegevuse ohutuks juhtimiseks (direktiiv (EL) 2016/798).
Kõrgem juhtkond	Isik või isikute rühm, kes juhib ja kontrollib organisatsiooni kõrgeimal tasandil (ISO 9000).
Tegevuse liik	Reisijatevedu (mis hõlmab või ei hõlma kiirrongidega vedu), kaubavedu (mis hõlmab või ei hõlma ohtlike kaupade vedu) ning ainult rongide koostamise ja manööverdamise teenus (direktiiv (EL) 2016/798).

